

Evaluarea Strategică de Mediu a
Planului Național Strategic
2023-2027

Raport de mediu

Octombrie 2022

Elaborator: ACZ Consulting SRL & t33 SRL
Beneficiar: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

Contract nr. C/20/1/0/S/0/19/3/0/19/0/00/07/S0 din data de 18.11.2019, având ca obiect „Evaluarea ex-ante a Planului Național Strategic PAC 2021-2027”

Prestator	SC ACZ Consulting SRL str. Ștefan Velovan, nr. 23A Craiova, jud. Dolj, România Tel/fax: 0351 44 20 44 e-mail: office@aczconsulting.ro	T33 SRL via Calatafimi, nr. 1 Ancona, Italia Tel +39 071 9715460 E-mail: info@t33.it
------------------	---	--

Beneficiar **Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale**
Direcția Generală Dezvoltare Rurală – AM PNDR
Bd. Carol I nr. 2-4, sector 3, București,
Tel: 021-307.85.65; Fax: 021-307.86.06
e-mail: pndr@madr.ro

Livrabil Raport de mediu pentru Planul Național Strategic 2023-2027
Data 24.10.2022

Evaluator

François LEVARLET

Expert cheie/Specialist în sectorul evaluării de mediu

Certificat seria RGX, nr.144/03.03.2022, valabil până la 03.03.2025

UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiect cofinanțat
din FEADR prin
Măsură 20 din cadrul
Programului Național
de Dezvoltare Rurală
2014-2020

Cuprins

Acronime	4
Listă Tabele.....	5
Listă Figuri	5
1. Introducere în Evaluarea Strategică de Mediu	6
2. Planul Național Strategic 2023-2027 (PNS).....	10
3. Analiza strategică	15
4. Aspecte cheie de mediu	30
5. Metodologia SEA	34
6. Evaluarea efectelor potențiale asupra mediului.....	48
7. Constatări ale evaluării adecvate privind impactul PNS asupra siturilor Natura 2000.....	140
8. Efecte cumulative asupra mediului.....	143
9. Măsuri de atenuare	156
10. Sistemul de monitorizare	161
11. Concluzii	170
Anexe.....	173
Anexa 1 - Bibliografie	173
Anexa 2 - Coerența cu alte planuri, programe, politici și strategii relevante.....	173
Anexa 3 – Lista intervențiilor PNS 2023-2027	173
Anexa 4 - Descrierea caracteristicilor de mediu și a stării actuale a mediului.....	173
Anexa 5 - Zone cu o importanță deosebită pentru mediu	173
Anexa 6 – Analiza de impact	173
Anexa 7 – Rezumat non-tehnic	173

Acronime

Acronime	Denumire completă
AEM	Agenția Europeană de Mediu
AM	Autoritate de Management
CEDS	Centrul European de Date privind Solul
CEE-ONU	Comisia Economică pentru Europa a Organizației Națiunilor Unite
CLC	Date Corine Land Cover
ECCP	Programul european privind schimbările climatice
FEADR	Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală
FEGA	Fondul European de Garantare Agricolă
MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
NTD	Neutralitatea Degradării Terenurilor
OS	Obiectiv Specific
PAC	Politica Agricolă Comună
PNS	Planul Național Strategic
PNGD	Planul Național de Management al Deșeurilor
RIN	Raport privind Inventarul Național
SEA	Strategic Environmental Assessment/ Evaluare Strategică de Mediu
SNGD	Strategia Națională de Management al Deșeurilor
SAU	Suprafața Agricolă Utilizată
SOR	Societatea Ornitologică Română
UE	Uniunea Europeană
UICN	Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii
UNCCD	Convenția Națiunilor Unite pentru Combaterea Deșertificării

Listă Tabele

Tabel nr. 1	Etapele SEA în cadrul normativ al UE și al României.....	6
Tabel nr. 2	Principalele etape ale evaluării strategice de mediu și responsabilități conform HG 1076/2004	7
Tabel nr. 3	Lista Obiectivelor Specifice din cadrul PNS	13
Tabel nr. 4	Intervenții care vizează obiective specifice de mediu și climă	15
Tabel nr. 5	Planuri, programe și strategii relevante examinate în cadrul analizei	16
Tabel nr. 6	Lista principalelor interacțiuni și ale obiectivelor de mediu relevante pentru analiză	19
Tabel nr. 7	Lista obiectivelor de mediu relevante, cu temele și subiectele de mediu corespunzătoare	22
Tabel nr. 8	Analiza coerenței între obiectivele PNS și obiectivele specifice de mediu	26
Tabel nr. 9	Analiza sinergiilor și a complementarităților între OS ale PNS	27
Tabel nr. 10	Rezumatul stării curente a mediului și evoluția problemelor de mediu relevante.....	31
Tabel nr. 11	Prezentarea alternativelor	36
Tabel nr. 12	Matricea de evaluare: exemplificare în domeniul 'apă' (+/- : interacțiunea cu posibile consecințe pozitive / negative: efect incert, 0 = nicio interacțiune)	46
Tabel nr. 13	Clasificarea efectelor pozitive și negative	47
Tabel nr. 14	Intensitatea impactului în funcție de tipul de intervenție	47
Tabel nr. 15	Măsuri de atenuare și monitorizare	48
Tabel nr. 16	GAEC și SMR în PNS	50
Tabel nr. 17	Indicatori de mediu PNS	162

Listă Figuri

Figura nr. 1	Zone HNV eligibile, PNS 2023-2027.....	103
Figura nr. 2	Zone eligibile asociate intervenției DR-02.....	105
Figura nr. 3	Arii cu constrângeri naturale în cadrul PNS 2023-2027	115

1. Introducere în Evaluarea Strategică de Mediu

1.1 Cadrul legislativ

Evaluarea strategică de mediu pentru Planul Național Strategic PAC 2023-2027 se realizează în conformitate cu articolul 3, alineatul (2), litera (a), din Directiva 2001/42 /CE (Directiva SEA), care prevede că o evaluare de mediu trebuie efectuată pentru toate planurile și programele care sunt elaborate în domeniul agriculturii, alături de alte sectoare. La nivel național, evaluarea strategică de mediu este reglementată prin HG nr. 1076/2004, cu modificările și completările ulterioare, care stabilește că evaluarea de mediu trebuie efectuată în timpul pregătirii planului sau programului și trebuie finalizată înainte de adoptarea acestuia. Legislația din România definește în detaliu procedura care trebuie aplicată pentru elaborarea raportului de mediu, împreună cu programarea / planificarea activităților.

Art. 3 din HG nr. 1076/2004 identifică trei etape în derularea procedurii privind evaluarea strategică de mediu:

- Etapa de încadrare;
- Etapa referitoare la definitivarea proiectului de plan sau de program și realizarea raportului de mediu;
- Etapa de analiză a calității raportului de mediu și de luare a deciziei.

Prima etapă presupune aprecierea de către autoritatea competentă pentru protecția mediului a necesității efectuării evaluării de mediu. Cea de-a doua etapă se referă la elaborarea raportului de mediu și consultarea publicului. Ultima etapă include analiza calității raportului de mediu de către autoritățile competente și finalizarea PNS, în conformitate cu concluziile evaluării strategice de mediu.

Cea de-a doua etapă cuprinde fazele privind determinarea domeniului de aplicare și elaborarea raportului de mediu. În cadrul acestei etape este definit nivelul de detaliu al informațiilor care trebuie incluse în raportul de mediu (art.5 din Directiva SEA și art. 14 din HG nr. 1076/2004). Etapa privind determinarea domeniului de aplicare este realizată în primele faze ale elaborării programului, în consultare cu autoritatea de mediu și cu implicarea membrilor grupului de lucru constituit în acest sens.

Tabel nr. 1 Etapele SEA în cadrul normativ al UE și al României

Etapele SEA	Directiva SEA (2001/42/EC)	HG nr. 1076/2004	Etapa de planificare a PNS
A – Etapa de încadrare	art. 3, c. 5	de la art. 9 la art. 13	Versiunea draft a PNS
B - Etapa referitoare la elaborarea raportului de mediu și consultarea publicului	art. 5, 6 și 7	de la art. 14 la art. 21	Obiective și măsuri specifice
C - Etapa de analiză a calității raportului și de luare a deciziei	art. 8 și 9	de la art. 22 la art. 25	Draft final al PNS

Legislația din România a identificat patru actori principali pentru procedura SEA a PNS 2023-2027:

- autoritatea competentă pentru protecția mediului: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor;
- titularul planului / programului: Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale;
- persoana certificată și expertul angajat: echipa de evaluare.
- grupul de lucru: acesta este definit în baza art. 14 din HG nr. 1076/2004 și este alcătuit din reprezentanți ai titularului planului sau programului, autoritățile competente pentru protecția mediului și sănătății, alte autorități interesate de efectele implementării planului sau programului. Grupul de lucru este identificat și condus de autoritatea competentă

1.2 Etapele evaluării strategice de mediu în România

Etapele principale ale procedurii sunt prezentate în tabelul următor, împreună cu rolul și responsabilitățile fiecărui actor implicat în proces, conform HG nr. 1076/2004.

Tabel nr. 2 Principalele etape ale evaluării strategice de mediu și responsabilități conform HG 1076/2004

Detalii despre procedură (ce presupune)	Responsabil (cine)	Livrabil	Referință la HG nr. 1076/2004
0 – Constituirea grupului de lucru (GL)	Titularul planului	-	art. 14, alin. 3
1 – Prezentarea obiectivelor specifice ale planului	Titularul planului	Obiective specifice PNS	art. 15, alin. 1
2 - Analiza privind condițiile de mediu și problemele, inclusiv starea mediului și evoluția acestuia în absența implementării planului și evaluarea obiectivelor de mediu relevante în raport cu obiectivele planului sau programului specific Propunere privind domeniul și nivelul evaluării	Echipa de evaluare	Draftul raportului de mediu Prezentare în cadrul Grupului de lucru	art. 15, alin. 2
3 - Aprobarea propunerii privind domeniul și nivelul evaluării	Grupul de lucru	Minuta grupului de lucru	art. 15, alin. 3
4 – Definirea alternativelor posibile	Titularul planului	Versiunea draft a alternativelor posibile	art. 16, alin. 1
5 - Evaluarea modului în care alternativele propuse îndeplinesc obiectivele de mediu relevante pentru plan	Grupul de lucru	Recomandare pentru titularul planului	art. 16, alin. 2
6 - Elaborarea alternativelor detaliate ale planului, pe baza recomandărilor	Titularul planului	Alternative PNS	art. 17

Detalii despre procedură (ce presupune)	Responsabil (cine)	Livrabil	Referință la HG nr. 1076/2004
7 - Analiza efectelor asupra mediului și măsurilor propuse pentru prevenirea efectelor adverse (prima versiune draft a raportului de mediu)	Echipa de evaluare	Versiunea draft a raportului de mediu cu întreaga analiză de mediu inclusă	art. 18, alin.1
8 - Discutarea și agrearea versiunii draft a raportului de mediu	Grupul de lucru	Versiunea finală a raportului de mediu	art. 18, alin. 2
9 – Finalizarea raportului de mediu	Echipa de evaluare	Raport de mediu	art. 19
10 – Consultare publică și dezbateră	Titularul planului	Organizarea consultării și colectarea comentariilor din partea publicului, referitoare la evaluarea strategică de mediu și raportul de mediu	art. 22 (art. 30), art. 23 (art. 31)
11 – Raport de mediu final	Titularul planului	Includerea recomandărilor publice în Raportul de mediu	art. 24, alin. 2
12 - Evaluarea calității raportului de mediu și luarea deciziilor	Autoritatea competentă pentru protecția mediului	Aviz de mediu emis	art. 24, alin. 3 și art. 25
13 – Pregătirea declarației privind parcurgerea procedurii SEA	Titularul planului, cu sprijin din partea echipei de evaluare	Declarație privind parcurgerea procedurii SEA	art. 33

Referințe metodologice pentru Evaluarea Strategică de Mediu

Evaluarea Strategică de Mediu se bazează pe următoarele ghiduri în vigoare în România¹:

- Ghidul generic privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor;
- Ghid privind implementarea Directivei 2001/42/CE privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului;
- Ghidul privind integrarea schimbărilor climatice și biodiversității în Evaluarea Strategică a Mediului (2013).

¹ <http://www.mmediu.ro/categorie/ghiduri/179>, link la care pot fi accesate ghidurile postate pe site-ul Ministerului Mediului, Apelor si Padurilor;
https://enrd.ec.europa.eu/sites/default/files/tool_1_3_tor_sea.pdf, link la care se regăsește ghidul dezvoltat de către Biroul European de Evaluare pentru Dezvoltare Rurală – Evaluation Helpdesk din cadrul Rețelei Europene de Dezvoltare Rurală.

Ghidul generic privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe este coerent cu prevederile legislației naționale pentru SEA (HG 1076/2004) și acoperă toate cerințele din Directiva 42/2001, oferind detalii specifice referitoare la: etapele evaluării strategice de mediu, conținutul Raportului de mediu, alegerea alternativelor, utilizarea criteriilor specifice de evaluare pentru identificarea efectelor semnificative, acțiunile de atenuare în cazul impactului negativ asupra mediului, prevederile referitoare la monitorizare și cerințele privind consultarea publică. Modalitatea în care aceste aspecte au fost abordate în cadrul SEA s-au prezentat la nivelul Notei metodologice privind realizarea Evaluării Strategice de Mediu și a Evaluării Adequate la nivelul PNS 2023-2027 elaborate de evaluator și s-au discutat în cadrul primelor două grupuri de lucru SEA, în faza determinării domeniului de aplicare a evaluării.

Ghidul generic privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe a fost utilizat în diferitele etape ale evaluării strategice de mediu, conform tabelului următor:

Secțiune/ Subiect	Cerințe conform ghidului	Capitol sau secțiune a raportului de mediu
Principalele elemente ale Planului	Înțelegerea aprofundată a Planului, a logicii de intervenție, obiectivelor și acțiunilor cheie (secțiunea 6.2)	Anexa 3 prezintă logica de intervenție a Planului ex. forma, tipul intervențiilor și indicatorii de realizare
Starea inițială a mediului	Evaluarea strategică de mediu trebuie să realizeze o analiză a stării actuale a mediului în teritoriul afectat de Plan (secțiunea 6.4.2.1 și secțiunea 7.3.2)	Obiectivele de mediu care pot fi afectate de PNS au fost identificate în secțiunea 3.2, pe baza analizei privind coerența externă și luând în considerare componentele cheie de mediu în România.
Politici relevante în domeniu	Evaluarea strategică de mediu trebuie să identifice și să analizeze alte politici, planuri și programe relevante pentru domeniul Planului sau care abordează probleme similare (secțiunea 6.3.1)	O analiză strategică este realizată în capitolul 3, care examinează coerența planului cu alte politici relevante de dezvoltare durabilă din România. Analiza strategică susține identificarea obiectivelor de mediu și este utilizată în analiza efectelor cumulative ale planului.
Alegerea alternativelor	Alternativelor trebuie să cuprindă întotdeauna o comparație minimală între planul propus și opțiunea „de a nu face nimic”, respectiv o evaluare a evoluției probabile a mediului în cazul neimplementării planului. Criteriile pentru identificarea și selecția alternativelor sunt stabilite în caseta 6.6.2.2. și tabelul 6.6.2.3	Alternativa „do nothing” este prezentată în secțiunea 4.2 a Raportului de Mediu. Alternativele 1 și 2 sunt prezentate în secțiunea 5.1; Alternativa 1 este stabilită pe baza ipotezei că „planul poate fi realizat diferit”, cu alocări financiare diferite față de cele ale Alternativei 2. Alternativele au fost stabilite luând în considerare criterii precum relevanța, fezabilitatea, acceptabilitatea și controlul.
Identificarea efectelor semnificative	SEA trebuie să evalueze semnificația efectelor în raport cu obiectivele de mediu relevante (secțiunile 7.4 și 7.5).	Evaluarea efectelor, așa cum este ilustrată în secțiunea 5.2, se bazează în principal pe o abordare calitativă, susținută de dovezi științifice. Pentru fiecare tip de intervenție se utilizează o matrice de evaluare; efectele directe și indirecte, secundare și cumulative sunt evaluate sistematic luând în

Secțiune/ Subiect	Cerințe conform ghidului	Capitol sau secțiune a raportului de mediu
		considerare scalarea acestora în timp, respectiv „reversibilitatea” și „vulnerabilitatea” problemei de mediu analizate. O comparație a alternativelor pe baza efectelor lor potențiale este de asemenea efectuată atunci când este relevant.
Acțiuni de atenuare	Trebuie propuse măsuri adecvate pentru a elimina și/sau compensa efectele adverse probabile ale planului asupra mediului; ar trebui, de asemenea, propusă o măsură adecvată pentru a spori efectele pozitive (secțiunea 7.7 și caseta 7.7.2).	Măsurile de atenuare sunt prezentate în capitolul 8
Considerații privind monitorizarea	SEA ar trebui să stabilească un plan de monitorizare care să permită colectarea și înregistrarea informațiilor despre efectele asupra mediului, generate de implementarea planului, precum și identificarea efectelor adverse neintenționate. Se recomandă ca programul de monitorizare SEA să fie integrat în sistemul de monitorizare a planului.	La nivelul capitolului 9, sunt prezentate sistemul de monitorizare, inclusiv o listă de indicatori potențiali pentru agricultură și dezvoltare rurală, dar și detaliile privind organizarea monitorizării.

Complementar orientărilor oferite în Ghidul generic, au fost utilizate, pe parcursul diferitelor etape ale analizei, și indicațiile Ghidului privind integrarea schimbărilor climatice și biodiversității în Evaluarea Strategică a Mediului (2013), în special elementele referitoare la:

- „provocările critice”, așa cum sunt menționate la pagina 10 din ghid;
- aspectele legate de climă și biodiversitate, care trebuie luate în considerare în evaluare (tabelul 6 din ghid);
- situația actuală a mediului și liniile de bază pentru problemele privind schimbările climatice și biodiversitate;
- întrebări cheie în evaluarea efectelor, pentru identificarea problemelor legate de atenuarea și adaptarea la schimbările climatice și biodiversitate (tabelele 7, 8 și 9 din ghid);
- măsuri de atenuare (tabelele 11, 12 și 13 din ghid) și măsuri de monitorizare adoptate.

2. Planul Național Strategic 2023-2027 (PNS)

2.1 Informații de bază

Numele autorității responsabile:

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, în calitate de Autoritate de Management

Titlul programului:

Planul Național Strategic (PNS)

Perioada acoperită de modificările Programului:

2023 - 2027

Aria acoperită:

România

România pune în practică PAC post 2023 prin intermediul Planului Național Strategic (PNS), prin măsuri de dezvoltare a unui sector agricol rezilient și durabil, cu accent pe asigurarea veniturilor echitabile fermierilor, respectarea angajamentelor de mediu, prin remunerarea fermierilor care contribuie la protejarea mediului peste cerințele nivelului de bază, pe dezvoltarea sectoarelor deficitare și o dezvoltare socioeconomică coerentă a mediului rural, în baza unei strategii a intervenției fundamentată pe identificarea nevoilor.

PNS al României se va concentra pe atingerea următoarelor obiective:

- I. Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară și creșterea viabilității fermelor, prin stabilizarea veniturilor fermierilor și eliminarea disparităților dintre ferme;
- II. Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității sectorului agro-alimentar, prin intensificarea cooperării, încurajarea investițiilor colective, modernizarea, restructurarea fermelor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității concomitent cu dezvoltarea, modernizarea industriei alimentare;
- III. Dezvoltarea socio-economică a spațiului rural, prin atragerea și susținerea tinerilor și facilitarea dezvoltării afacerilor, promovarea și creșterea ocupării forței de muncă, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale.

În cadrul PNS, obiectivele de mediu sunt esențiale în implementarea PAC, acestea axându-se pe contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, precum și pe contribuția la protejarea biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor.

Este demn de remarcat faptul că, întrucât obiectivele de mediu sunt esențiale pentru PAC, programul va contribui la obiectivele specifice ale acestei politici, urmărind să:

- (a) contribuie la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea captării carbonului, precum și prin promovarea energiei durabile;
- (b) încurajeze dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice;
- (c) contribuie la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor;
- (d) îmbunătățească răspunsul agriculturii Uniunii la cerințele societății privind alimentele și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive, produse într-un mod durabil, pentru a reduce

risipa de alimente, precum și pentru a îmbunătăți bunăstarea animalelor și pentru a combate rezistența antimicrobiană.

2.2 Descrierea obiectivelor strategice

Comisia Europeană recomandă României să-și concentreze eforturile pe domeniile cheie bazate pe obiectivele specifice ale Politicii Agricole Comune, ținând cont de țintele Green Deal, Strategia Farm to Fork și Strategia pentru biodiversitate².

OS 1, *„Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune”*, se concentrează pe consolidarea sectorului agricol prin sprijinirea tinerilor fermieri, îmbunătățirea managementului riscurilor și creșterea competitivității fermelor care, la rândul lor, urmăresc reducerea riscului de abandon a activităților agricole în aceste zone. OS 2, *„Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare”*, abordează necesitatea de a stimula producția agricolă pentru a face față cererii în creștere (cererea de alimente în UE a sporit din cauza creșterii populației și a venitului disponibil), precum și a potențialelor efecte negative ale schimbărilor climatice; România își propune să susțină acest obiectiv prin creșterea intervențiilor în domenii precum sectorul legume-fructe cu echipamente performante și prin utilizarea soluțiilor agricole de precizie. La nivelul OS 3, *„Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric”*, intervențiile vizează îmbunătățirea și consolidarea lanțurilor alimentare noi și existente, în special a lanțurilor alimentare scurte, prin integrarea unei relații mai directe între producător și consumator, precum și stimularea asocierii dintre fermieri, crescând astfel capacitatea fermelor de a face față volatilității pieței. OS 4 urmărește *„Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile”*. România intenționează să ajute la atingerea acestui obiectiv, oferind plăți compensatorii fermierilor care practică agricultura ecologică, evitarea pesticidelor și utilizează tehnici agricole ecologice în general, stimulând fermierii să mențină emisiile de gaze cu efect de seră la un nivel scăzut.

Aceeași strategie va fi aplicată și în cazul OS 5, *„Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice”*. OS 6 urmărește *„Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor”*; pentru a susține acest obiectiv al PAC și a reduce riscul privind pierderea biodiversității, se va folosi aceeași strategie de utilizare a plăților compensatorii. Prin intermediul OS 7, *„Atragerea și susținerea tinerilor fermieri și a altor noi fermieri și facilitarea dezvoltării sustenabile a întreprinderilor în zonele rurale”*, România intenționează să susțină veniturile tinerilor fermieri și să stimuleze cooperarea între aceștia în cadrul asociațiilor, astfel încât acestea să conducă la o întinerire a generațiilor de fermieri din sectorul agricol. OS 8, *„Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile”*, își propune modernizarea infrastructurii și îmbunătățirea calității vieții în zonele rurale prin investiții care susțin antreprenoriatul și serviciile publice. OS 9 se referă la *„Îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate, sigure,*

² Recomandările Comisiei pentru PAC în România, 2020

hrănitoare și produse prin metode sustenabile, la reducerea deșeurilor alimentare, precum și la îmbunătățirea bunăstării animalelor și la combaterea rezistențelor antimicrobiene”, iar România intenționează să întreprindă măsuri de sprijin, cum ar fi plăți compensatorii pentru reducerea risipei de alimente și apă, agricultura ecologică și bunăstarea animalelor.

Obiectivul specific transversal (OST) urmărește dezvoltarea zonelor rurale, respectiv „modernizarea sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri”; digitalizarea joacă un rol important în cadrul acestui obiectiv, deoarece îmbunătățește performanța economică a fermei.

Tabel nr. 3 Lista Obiectivelor Specifice din cadrul PNS

	Obiective Specifice
OS1	Sprijinirea veniturilor agricole viabile și a rezilienței sectorului agricol în întreaga Uniune pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune
OS2	Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității fermelor, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, inclusiv un accent mai mare pe cercetare, tehnologie și digitalizare
OS3	Îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric
OS4	Contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea captării carbonului, precum și promovarea energiei durabile
OS5	Promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
OS6	Contribuția la oprirea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor
OS7	Atragerea și susținerea tinerilor fermieri și a altor fermieri noi și facilitarea dezvoltării durabile a afacerilor în zonele rurale
OS8	Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, inclusiv participarea femeilor în agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii durabile
OS9	Îmbunătățirea răspunsului agriculturii UE la cerințele societății privind alimentația și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil, reducerea risipei alimentare, precum și bunăstarea animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene
OST	Obiectiv specific transversal privind modernizarea sectorului prin stimularea și schimbul de cunoștințe, inovarea și digitalizarea în agricultură și zonele rurale și încurajarea adoptării acestora

2.3 Tipuri de intervenții

Lista exhaustivă a intervențiilor poate fi consultată în Anexa 3.

2.4 Planul financiar

Alocarea bugetară provizorie pentru PNS 2023-2027 este de 15,08 mld. euro, dintre care:

- Bugetul FEAGA pentru plăți directe: 9,78 mld. euro (9.783.148.796,00 euro)
- Bugetul FEADR pentru dezvoltare rurală: 5,03 mld. euro (5.034.728.288 euro), din care 4,84 mld. (4.835.249.460 euro) reprezintă contribuția FEADR (excluzând transferul de 0,2 mld. euro, din FEAGA).
- 259,63 milioane euro intervenții sectoriale aferente Pilonului I PAC.

Distribuția provizorie a alocării financiare, în funcție de piloni (%), este prezentată în continuare :

Alocarea financiară propusă în cadrul PNS – Pilonul I (FEAGA)		
Distribuire alocare plăți directe	TOTAL 2023-2027 - EURO	Procent
Plata de bază (SAPS)	4.822.415.070	49%
Ecoscheme	2.447.372.825	25%
Plăți redistributive	978.688.815,57	10%
Plăți cuplate	1.467.472.086,00	15%
Plăți tineri fermieri	67.200.000,00	0,7%
Transfer către Pilonul 2 (pentru finanțare instalare tineri fermieri)	199.478.839,29	2%
Total	9.783.148.796,00	100%
Interventii sectoriale FEAGA	TOTAL 2023-2027 - EURO	
Fructe si legume	259,63 milioane	
Apicol		
Vitivinicol		

Alocarea financiară propusă în cadrul PNS – Pilonul II (FEADR)			
Distribuire alocare la nivel de obiectiv	% alocare FEADR obligatorie conform regulament	TOTAL FEADR 2023-2027 EURO	% alocare FEADR conform propunerii de buget PNS
Mediu și climă, respectiv bunăstarea animalelor*	35%	2.080.266.316	41,32%
LEADER	5%	424.750.000	8,4%
Asistență tehnică	4%	193.333.566	3,8%
Restul intervențiilor **		2.336.378.405,59	46,8%
TOTAL		5.034.728.288	100%

Tabel nr. 4 Intervenții care vizează obiective specifice de mediu și climă

Distribuire alocare la nivel de intervenții	TOTAL FEADR 2023-2027 - EURO	Procent FEADR
Bunăstarea animalelor	624.527.386	12,4%
Agro-mediu și climă	418.486.014	8,3%
Agricultură ecologică	330.752.000	6,6%
Zone cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice	563.887.850	5,6% (doar 50% din alocare contribuie la procentul obiectivului de mediu)
Împăduriri și crearea de suprafețe împădurite (tranzitie din PNDR 2014-2020)	2.550.000	0,1%
Plăți pentru angajamente de silvo-mediu și climă	72.006.991,44	1,4%
Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere	73.644.964	1,5%
Total mediu și climă și bunăstarea animalelor	2.080.266.316	41,32

3. Analiza strategică

Analiza strategică urmărește verificarea coerenței strategiei PNS cu planurile și programele existente. Având în vedere natura și conținutul PNS, analiza coerenței va lua în considerare toate temele-cheie de mediu, întrucât acestea sunt abordate direct sau posibil influențate de PNS. În următoarele secțiuni, pentru fiecare temă de mediu, sunt identificate documentele strategice europene și naționale relevante, este oferită o scurtă prezentare a cadrului de politică și este ilustrată pe scurt coerența dintre obiectivele de mediu stabilite de politicile relevante și OS ale PNS (secțiunea 4.1). Un tabel general rezumă analiza coerenței pentru aspectele de mediu și documentele naționale relevante, fiind totodată identificate și prezentate obiectivele de mediu semnificative pentru analiza SEA (secțiunea 4.2).

3.1 Coerența cu alte planuri, programe, politici și strategii relevante

Potrivit Anexei I(e) la Directiva SEA, PNS ar trebui examinat în funcție de coerența acestuia cu alte planuri sau strategii cheie, care abordează probleme de mediu. Conform Directivei SEA, analiza efectuată în această secțiune se concentrează doar pe planurile și programele identificate ca fiind relevante pentru PNS.

În ceea ce privește abordarea pentru analiza coerenței, au fost aplicate următoarele niveluri de coerență :

- **CONTRAST (C):** în cazul în care strategia programului ar putea intra în conflict cu interesele actorilor locali sau programul diferă de obiectivele strategice identificate în alte documente relevante;
- **NEUTRU (N):** în cazul în care strategia programului și planurile-cheie nu au domenii comune de interacțiune, nici la nivel de grup țintă, nici la nivel de obiectiv;
- **COERENT (S/O):** în cazul în care strategia programului și planurile și strategiile cheie împărtășesc obiective strategice, acțiuni și grupuri țintă similare.

Lista documentelor strategice relevante este prezentată în tabelul de mai jos :

Tabel nr. 5 Planuri, programe și strategii relevante examinate în cadrul analizei

Sector/Aspect de mediu	Titlul planului, programului, strategiei
Biodiversitate/ecosisteme naturale	<ul style="list-style-type: none"> - Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) - Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) -
Apă	<ul style="list-style-type: none"> - Directiva-cadru a UE privind apa (2000/60/CE) - Directiva privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole (91/676/CEE) - Directiva privind apele subterane (2006/118/CE) - Directiva privind calitatea apei destinate consumului uman (2020/2184/CE) - Planul Național de Management al apelor actualizat 2016-2021 - Planul Național de Management al apelor actualizat 2022-2027 - Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) - Componenta 1 <i>Managementul apei</i>/Programul Operațional Dezvoltare Durabilă – Axa prioritară 2, Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară
Aer	<ul style="list-style-type: none"> - Strategia tematică privind poluarea aerului (COM/2005/446) - Directiva privind calitatea aerului înconjurător și un aer mai curat pentru Europa (2008/50/CE) - Directiva (UE) 2016/2284 privind reducerea emisiilor naționale de anumiți poluanți atmosferici - Pachetul de politici privind „Aer curat pentru Europa” (COM(2013) 918) - Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător - Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) - Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD) - Programul Operațional Tranziție Justă
Sol	<ul style="list-style-type: none"> - Strategia tematică a UE pentru protecția solurilor (COM(2006)231) - Convenția ONU de Combatere a Deșertificării 2018-2030, Cadru Strategic - Strategia UE privind solul pentru 2030 (COM/2021/699) - Cel de-al 7-lea Program de acțiune pentru mediu - Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă
Peisaj și patrimoniu cultural	<ul style="list-style-type: none"> - Strategia paneuropeană privind diversitatea biologică și peisagistică (PEBLDS), aprobată la Conferința ministerială „Mediu pentru Europa” (Sofia, Bulgaria, 23-25 octombrie 1995) - Convenția Europeană a Peisajului (‘Convenția de la Florența’, Seria de Tratat ale Consiliului Europei nr. 176) - Convenția de la Aarhus (25 iunie 1998) - Convenția UNESCO pentru salvagardarea patrimoniului cultural imaterial (17 octombrie 2003)
Populație și sănătate umană	<ul style="list-style-type: none"> - Strategia europeană de sănătate „Împreună pentru sănătate” (COM(2007/630)

Sector/Aspect de mediu	Titlul planului, programului, strategiei
	<ul style="list-style-type: none"> - Hotărârea Guvernului nr. 1.028/2014 privind aprobarea Strategiei naționale de sănătate 2014-2020 și a Planului de acțiuni pe perioada 2014-2020 pentru implementarea Strategiei naționale - Ordinul nr. 147 din 29 decembrie 2004 pentru aprobarea normelor sanitare veterinare și pentru siguranța alimentelor privind reziduurile de pesticide din produsele de origine animală și nonanimală și reziduurile de medicamente de uz veterinar în produsele de origine animală - Legea nr. 150 din 14 mai 2004 privind siguranța alimentelor - Strategia de consolidare și dezvoltare a Inspectoratului General pentru Situații de Urgență pentru perioada 2016-2025 - Strategia națională de prevenire a situațiilor de urgență (HG 762/2008) - Planul Național de intervenție pentru prevenirea îmbolnăvirii în masă a populației generate de epidemii și pandemii (HG 320/2013). - Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) - Programul Operațional Sănătate
Deșeuri	<ul style="list-style-type: none"> - Directiva-cadru privind deșeurile (2008/98/CE) - Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020, aprobată prin Hotărârea nr. 870/2013 - Ordonanța de Urgență nr. 92/2021 privind regimul deșeurilor - Planului național de gestionare a deșeurilor aprobat prin Hotărârea nr. 942/2017 - Programul de gestionare a deșeurilor – finanțat din Fondul pentru mediu - Programul Operațional Tranziție Justă – Axa prioritară 3, O tranziție justă prin reducerea poluării și consolidarea economiei circulare - Programul pentru Acvacultură și Pescuit 2021-2027 - Programul Operațional Dezvoltare Durabilă – Axa prioritară 2, Dezvoltarea infrastructurii de apă și apă uzată și tranziția la o economie circulară - Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) - Componenta 3 Managementul deșeurilor
Utilizarea eficientă a resurselor naturale	<ul style="list-style-type: none"> - Noul plan de acțiune privind economia circulară (COM/2020/98) - O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor – Inițiativa emblematică a Strategiei Europa 2020 - Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă 2030 - Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)
Reducerea poluării	<ul style="list-style-type: none"> - Directiva privind pesticidele (2009/128/CE) - Planul național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor
Energie	<ul style="list-style-type: none"> - Energie curată pentru toți europenii (COM/2016/860) - Regulamentul privind guvernanța uniunii energetice și a acțiunilor climatice (2018/1999/CE) - Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 - Directiva privind energia din surse regenerabile (2009/28/CE) - Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) - Programul pentru Acvacultură și Pescuit 2021-2027 - Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)
Schimbări climatice și riscuri naturale	<ul style="list-style-type: none"> - Programul european privind schimbările climatice (ECCP) - Regulamentul (UE) 2018/841 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 cu privire la includerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a absorbțiilor rezultate din activități legate de exploatarea terenurilor, schimbarea destinației terenurilor și silvicultură în cadrul de politici privind clima și energia pentru 2030 și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 și a Deciziei nr. 529/2013/UE

Sector/Aspect de mediu	Titlul planului, programului, strategiei
	<p>(Text cu relevanță pentru SEE) - Regulament LULUCF (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32018R0841)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Regulamentul (UE) 2018/842 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2018 privind reducerea anuală obligatorie a emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021-2030 în vederea unei contribuții la acțiunile climatice de respectare a angajamentelor asumate în temeiul Acordului de la Paris și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 (Text cu relevanță pentru SEE) – Regulament ESR (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32018R0842) - Construirea unei Europe rezistente la schimbările climatice - noua strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice (COM(2021) 82) (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0082&from=EN) - Strategia de dezvoltare pe termen lung a Uniunii Europene și a Statelor Membre privind emisiile scăzute de gaze cu efect de seră - Pactul ecologic european (COM(2019) 640) - Decizia (UE) 2022/591 a Parlamentului European și a Consiliului din 6 aprilie 2022 privind un Program general al Uniunii de acțiune pentru mediu până în 2030 (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022D0591) - Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 („Legea europeană a climei”) (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R1119) - Directiva privind evaluarea și gestionarea riscurilor de inundații (2007/60/CE) - Strategia națională privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon 2016-2020 Programul Operațional Dezvoltare Durabilă (PODD)

* A se consulta Anexa 2 pentru analiza aprofundată a coerenței în funcție de fiecare temă de mediu

3.2 Identificarea obiectivelor de mediu relevante

Analiza coerenței externe permite identificarea principalelor interacțiuni dintre obiectivele specifice PNS și contextul strategic din România. Următorul tabel rezumă cele mai importante interacțiuni și furnizează o primă listă a obiectivelor de mediu relevante pentru analiză, selectate în principal din rândul obiectivelor stabilite de documentele naționale.

Tabel nr. 6 Lista principalelor interacțiuni și ale obiectivelor de mediu relevante pentru analiză

Teme de mediu	Documente relevante	OS1	OS2	OS3	OS4	OS5	OS6	OS7	OS8	OS9	OST	Obiective de mediu relevante
Biodiversitate și ecosisteme naturale	Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea biodiversității	N	N	N	S/O	S/O	S/O	N	S/O	N	N	<ul style="list-style-type: none"> - Conservarea și îmbunătățirea diversității biologice prin reducerea impactului negativ, precum și refacerea ecologică a ecosistemelor și a habitatelor afectate. - Protecția, conservarea și refacerea diversității biologice specifice agro-sistemelor prin implementarea tehnologiilor care favorizează agricultura durabilă
Apă	Planul Național de Management actualizat 2022-2027	N	N	N	S/O	S/O	S/O	N	S/O	N	N	<ul style="list-style-type: none"> - Prevenirea sau limitarea deversării de agenți poluanți în apele de la suprafață și subterane - Inversarea tendințelor de creștere semnificativă și durabilă a poluanților din apele de la suprafață și subterane - Nedeteriorarea stării apelor de la suprafață și subterane - Realizarea și menținerea unui echilibru între necesarul de apă al utilizatorilor și disponibilitatea apei - Promovarea practicilor de conservare a apei (modernizarea infrastructurii de irigare și drenaj)
Aer	Legea nr. 104/2011 privind calitatea aerului înconjurător	N	N	N	N	S/O	N	N	S/O	N	N	<ul style="list-style-type: none"> - Menținerea calității aerului înconjurător și îmbunătățirea acestuia acolo unde este cazul.
Sol	Strategia UE privind solul pentru 2030	N	N	N	S/O	S/O	S/O	N	S/O	N	S/O	<ul style="list-style-type: none"> - Creșterea carbonului din sol în terenurile agricole - Combaterea deșertificării și a eroziunii solului - Promovarea practicilor privind conservarea solului - Restaurarea solurilor și terenurilor degradate

Teme de mediu	Documente relevante	OS1	OS2	OS3	OS4	OS5	OS6	OS7	OS8	OS9	OST	Obiective de mediu relevante
												- Asigurarea până în 2050, a bunăstării tuturor ecosistemelor din sol
Peisaje și patrimoniu cultural	Strategia paneuropeană privind diversitatea biologică și peisagistică	N	N	N	N	S/O	S/O	N	S/O	N	N	- Prevenirea deteriorării peisajelor și a patrimoniului cultural și geologic - Corectarea deficiențelor în ceea ce privește abordarea integrată a peisajelor ca mozaic unic cultural, natural și geologic
Sănătatea umană	Legea nr. 150/2004	S/O	S/O	N	S/O	S/O	N	N	N	S/O	N	- Urmărirea unui nivel ridicat de protecție a sănătății umane și a intereselor consumatorilor, inclusiv a practicilor de comerț cu alimente, ținând cont de protejarea bunăstării și sănătății animalelor, a plantelor și a mediului
Deșeuri	Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor 2014-2020	N	N	N	S/O	S/O	N	N	S/O	S/O	S/O	- Minimizarea utilizării resurselor primare și creșterea utilizării eficiente a acestora, în special în cazul resurselor neregenerabile, cu accent pe folosirea materiilor prime secundare - Încurajarea folosirii în agricultură a materialelor ecologice; - Urmărirea ierarhiei deșeurilor, respectiv evitarea generării deșeurilor și minimizarea cantităților acestora
Utilizarea eficientă a resurselor naturale	Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă 2030	N	N	N	S/O	S/O	N	N	S/O	S/O	S/O	- Dezvoltarea durabilă economică, socială și de mediu

Teme de mediu	Documente relevante	OS1	OS2	OS3	OS4	OS5	OS6	OS7	OS8	OS9	OST	Obiective de mediu relevante
Poluare	Planului național de acțiune privind diminuarea riscurilor asociate utilizării produselor de protecție a plantelor	S/O	N	N	S/O	S/O	N	N	N	S/O	N	<ul style="list-style-type: none"> - Reducerea riscurilor și a impactului utilizării produselor de protecție a plantelor - Implementarea managementului integrat al dăunătorilor - Atenuarea efectelor determinate de schimbările climatice și reducerea impactului negativ în zone specifice - Încurajarea folosirii tehnicilor alternative pentru a reduce utilizarea produselor fitosanitare - Optimizarea măsurilor de control
Schimbări climatice și Energie	Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030	N	S/O	N	S/O	S/O	S/O	N	N	N	S/O	<ul style="list-style-type: none"> - Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și investiții în noi capacități de generare a energiei cu emisii reduse de carbon. - Creșterea eficienței energetice și încurajarea dezvoltării capacității de stocare - Adoptarea tehnicilor avansate în sectorul energiei

Tabelul următor prezintă obiectivele de mediu evidențiate de analiza coerenței ca fiind semnificative pentru SEA și PNS. Lista sintetică a obiectivelor de mediu, cu temele și subiectele de mediu corespunzătoare (care urmează să fie dezvoltate în analiză) este rezumată mai jos. Obiective similare, preluate din diferite documente strategice, au fost comasate sau reorganizate pentru a eficientiza procesul de evaluare.

Tabel nr. 7 Lista obiectivelor de mediu relevante, cu temele și subiectele de mediu corespunzătoare

Teme de mediu	Obiective de mediu		Subiecte de mediu
	Obiective evidențiate de analiza coerenței	Obiective corespunzătoare evaluării	
Biodiversitate și ecosisteme naturale	Conservarea și îmbunătățirea diversității biologice prin reducerea impactului negativ, precum și refacerea ecologică ecosistemelor și a habitatelor afectate.	OM 1: Conservarea speciilor sălbatice de floră și faună	Biodiversitate
	Protecția, conservarea și refacerea diversității biologice specifice agro-sistemelor prin implementarea tehnologiilor care favorizează agricultura durabilă	OM 2: Conservarea habitatelor naturale, inclusiv întreținerea și dezvoltarea unei rețele a zonelor naturale protejate	Ecosisteme naturale și habitate
Apă	Prevenirea sau limitarea deversării de agenți poluanți în apele de la suprafață și subterane	OM 3: Îmbunătățirea stării ecologice și chimice/potențialului ecologic al corpurilor de apă, menținerea funcțiilor lor ecologice și prevenirea sau limitarea deversării de poluanți în copurile de apă prin de implementarea măsuri	Calitatea apei
	Inversarea tendințelor de creștere semnificativă și durabilă a poluanților din apele de la suprafață și subterane		
	Nedeteriorarea stării apelor de la suprafață și subterane	OM 4: Realizarea și menținerea unui echilibru între necesarul de apă al utilizatorilor și disponibilitatea apei	Eficiența utilizării apei
Aer	Menținerea calității aerului înconjurător și îmbunătățirea acestuia acolo unde este cazul.	OM 5: Îmbunătățirea calității aerului	Calitatea aerului
Sol	Prevenirea degradării solului și păstrarea funcțiilor acestuia	OM 6: Limitarea impactului asupra solului și păstrarea funcțiilor acestuia	Calitatea solului
Peisaje și patrimoniu cultural	Prevenirea deteriorării peisajelor și a patrimoniului cultural și geologic	OM 7: Conservarea și valorizarea peisajului	Peisaj
	Corectarea deficiențelor în ceea ce privește abordarea integrată a peisajelor ca mozaic unic cultural, natural și geologic	OM 8: Protejarea și prezervarea patrimoniului cultural,	Patrimoniu Cultural

Teme de mediu	Obiective de mediu		Subiecte de mediu
	Obiective evidențiate de analiza coerenței	Obiective corespunzătoare evaluării	
		<i>inclusiv protejarea tradițiilor și a obiceiurilor locale</i>	
Sănătatea umană	<i>Urmărirea unui nivel ridicat de protecție a sănătății umane și a intereselor consumatorilor, inclusiv a practicilor de comerț cu alimente, ținând cont de protejarea bunăstării și sănătății animalelor, a plantelor și a mediului</i>	<i>OM 9: Reducerea factorilor de risc și îmbunătățirea condițiilor de viață și a sănătății umane</i>	<i>Securitatea alimentară</i>
		<i>OM 10: Asigurarea protecției bunăstării animalelor</i>	<i>Bunăstarea animalelor</i>
		<i>OM 11: Securitatea alimentară</i>	<i>Securitatea alimentară</i>
Poluare	<i>Dezvoltarea și implementarea managementului dăunătorilor și încurajarea introducerii de produse de protecție a plantelor care au un conținut redus de substanțe nocive, a tehnicilor alternative pentru a reduce utilizarea produselor de protecție a plantelor și pentru a optimiza măsurile de control</i>	<i>OM 12: Promovarea utilizării sustenabile a pesticidelor și reducerea poluării</i>	<i>Reducerea poluării</i>
Deșeuri	<i>Minimizarea utilizării resurselor primare și creșterea utilizării eficiente a acestora, în special în cazul resurselor neregenerabile, cu accent pe folosirea materiilor prime secundare</i> <i>Urmărirea ierarhiei deșeurilor, respectiv evitarea generării deșeurilor și minimizarea cantităților acestora</i>	<i>OM 13: Promovarea reutilizării materialelor și a reciclării deșeurilor</i>	<i>Refolosirea și reciclarea</i>
		<i>OM 14: Reducerea generării deșeurilor și a cantității din depozitele de deșeuri</i>	<i>Generarea deșeurilor</i>
Energie	<i>Promovarea eficienței energetice</i> <i>Promovarea securității energetice și a piețelor interne de energie și cercetare</i>	<i>OM 15: Îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea resurselor energetice și a resurselor regenerabile</i>	<i>Producerea energiei</i>
Schimbări climatice	<i>Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră</i> <i>Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și creșterea capacității naturale de absorbție a CO2</i> <i>Adaptarea la schimbările climatice</i>	<i>OM 16: Reducerea emisiilor GHG</i>	<i>Atenuarea schimbărilor climate</i>
		<i>OM 17: Creșterea capacității naturale de absorbție a CO2</i>	<i>Atenuarea schimbărilor climate</i>
		<i>OM 18: Îmbunătățirea adaptării la schimbările climatice</i>	<i>Adaptarea la schimbările climatice</i>

3.3 Analiza coerenței interne

În conformitate cu Ghidul generic privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe (secțiunea 7.4), trebuie efectuată o analiză internă a logicii intervențiilor. Scopul analizei coerenței interne este reprezentat atât de evaluarea coerenței interne între obiectivele planului, cât și de evaluarea sinergiilor și complementarităților dintre obiectivele planului și obiectivele de mediu, așa cum sunt identificate în tabelul 8.

În ceea ce privește coerența internă dintre obiectivele specifice, este important de remarcat faptul că PNS acoperă toate OS, așa cum este prevăzut în Regulamentul UE nr. 2115/2022, de la OS 1 la OS 9 și obiectivul transversal, inclusiv obiectivele specifice de mediu 3, 4 și 5. Coerența internă între obiective este reluată în tabelul următor.

În fiecare căsuță este furnizată o analiză a compatibilității între obiective, pe baza următoarelor simboluri:

- "+" atunci când obiectivele sunt sinergice și complementare;
- "?" atunci când compatibilitatea obiectivelor depinde de anumite ipoteze de programare și de implementare (de exemplu, practicile agricole aplicate);
- "X" atunci când obiectivele sunt incompatibile între ele.

OS din cadrul PNS	OS1	OS2	OS3	OS4	OS5	OS6	OS7	OS8	OS9	OT
OS1	X									
OS2	+	X								
OS3	+	?	X							
OS4	+	?	?	X						
OS5	+	?	?	+	X					
OS6	?	?	?	+	+	X				
OS7	+	+	+	?	?	?	X			
OS8	+	+	+	+	+	+	+	X		
OS9	+	?	+	?	+	?	+	+	X	
OST	+	+	+	+	+	?	+	+	+	X

Din analiză reiese că:

- Obiectivele economice și societale (OS 1, 2, 3, 7, 8, 9) sunt sinergice și complementare între ele; de exemplu, dezvoltarea rurală și incluziunea socială (OS 8) reprezintă precondiții pentru îmbunătățirea veniturilor și a rezilienței în zonele rurale (OS 1);
- Obiectivele de mediu sunt complementare între ele și constituie, totodată, precondiții (de exemplu, OS5) pentru o dezvoltare rezilientă și sustenabilă a zonelor rurale (OS1);
- Obiectivele transversale sprijină realizarea aproape a tuturor OS, cu excepția OS 6 referitor la conservarea biodiversității, pentru care contribuția trebuie specificată pe baza implementării unor practici agricole concrete la nivel teritorial.

O analiză a coerenței a fost efectuată mai detaliat și la nivelul obiectivelor specifice ale PNS și a obiectivelor de mediu, pe baza metodologiei recomandate de ghid. Analiza coerenței este reluată în tabelul următor și evidențiază contribuția directă a PNS la cele 18 obiective de mediu relevante pentru agricultură și dezvoltare rurală.

În fiecare căsuță este furnizată o analiză a compatibilității între obiective, pe baza următoarelor simboluri:

- "+" atunci când obiectivele sunt sinergice și complementare;
- "?" atunci când compatibilitatea obiectivelor depinde de anumite ipoteze de programare și de implementare (de exemplu, practicile agricole aplicate);
- "X" atunci când obiectivele sunt incompatibile între ele.

Tabel nr. 8 Analiza coerenței între obiectivele PNS și obiectivele specifice de mediu

	Obiective de mediu ³																	
Obiective PNS	OM1	OM2	OM3	OM4	OM5	OM6	OM7	OM8	OM9	OM10	OM11	OM12	OM13	OM14	OM15	OM16	OM17	OM18
OS1	?	?	?	?	?	?	?	+	+	?	+	?	?	?	?	?	?	?
OS2	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
OS3	?	?	?	?	?	?	?	?	+	?	?	?	?	?	?	?	?	?
OS4	?	?	?	?	?	?	?	?	+	?	?	?	?	?	+	+	+	+
OS5	?	?	+	+	+	+	?	?	+	?	?	+	+	+	?	?	?	?
OS6	+	+	?	?	?	?	+	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
OS7	?	?	?	?	?	?		?	+	?	?	?	?	?	?	?	?	?
OS8	?	+	?	?	?	?	?	?	+	?	?	?	?	?	?	?	?	?
OS9	?	?	?	?	?	?	?	?	+	+	+	?	?	+	?	?	?	?
OST	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?

³ Pentru denumirea completă a obiectivelor de mediu, se va consulta Teblul nr. 8. Lista obiectivelor de mediu relevante, cu temele și subiectele de mediu corespunzătoare

Aspecte evidențiate din tabelul anterior:

- Cu excepția OS2, obiectivele specifice din cadrul PNS abordează cel puțin un obiectiv de mediu; OS 5 contribuie în proporție de 50% la obiectivele identificate ca fiind relevante pentru agricultura și zonele rurale din România; urmat de OS4 (4 obiective de mediu vizate), OS1, OS3 și OS6 (câte 3 obiective de mediu vizate);
- Cele mai multe obiective de mediu vizate, 7 din cele 10 OS, se referă la sănătatea umană. Într-adevăr, îmbunătățirea sănătății umane este afectată de o serie de factori abordați de PNS, cum ar fi reducerea poluării, abordarea factorilor de risc de mediu (de exemplu, clima), distribuția veniturilor și securitatea alimentară;
- Nu există niciun obiectiv specific incompatibil; cu toate acestea, impactul multor OS nu poate fi definit în acest stadiu al programării și va depinde de modalitățile de implementare, de practicile agricole adoptate și de tehnologiile aplicate.

O sinteză a rezultatului analizei efectuate la nivel strategic este prezentată în tabelul următor:

Tabel nr. 9 Analiza sinergiilor și a complementarităților între OS ale PNS

Obiective specifice din cadrul PNS	Sinergii și complementaritate cu alte OS	Efecte potențiale asupra mediului la nivel strategic
OS 1 - Sprijinirea unor venituri fiabile ale fermelor și a rezilienței sectorului agricol pe întregul teritoriu al Uniunii pentru a spori securitatea alimentară pe termen lung și diversitatea agricolă, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune	Nivel ridicat de sinergie și complementaritate cu celelalte OS. În plus față de factorii socio-economici, gestionarea resurselor și adaptarea la schimbările climatice, acestea sunt precondiții relevante pentru îmbunătățirea rezilienței în zonele rurale.	Efectul asupra mediului se referă în principal la sănătatea umană, deoarece obiectivul se concentrează pe securitatea alimentară și bunăstarea rurală. Majoritatea efectelor ar trebui să fie indirecte și vor depinde de acțiunile întreprinse la nivel local. O aplicare corectă a condiționalităților la intervențiile din cadrul OS 1 este esențială pentru realizarea de sinergii cu obiectivele de mediu.
OS 2 - Consolidarea orientării către piață și sporirea competitivității fermelor agricole, atât pe termen scurt, cât și pe	Factorii economici și sociali din zonele rurale au un impact asupra competitivității activităților agricole; cu toate acestea, în general, sinergia și complementaritatea cu obiectivele strategice de mediu nu sunt clare. Condițiile de implementare sunt esențiale pentru a beneficia de sinergii și complementarități.	Impactul general asupra mediului al intervențiilor pe piață și al sprijinului acordat competitivității exploatațiilor agricole este necunoscut. O aplicare corectă a condiționalităților la intervențiile din cadrul OS 2 este esențială pentru a obține sinergii cu obiectivele de mediu.

Obiective specifice din cadrul PNS	Sinergii și complementaritate cu alte OS	Efecte potențiale asupra mediului la nivel strategic
termen lung, inclusiv creșterea concentrării pe cercetare, tehnologie și digitalizare		
OS 3 - Îmbunătățirea poziției fermierului în lanțul valoric	Poziția fermierilor în lanțul valoric depinde de numeroși factori, inclusiv de condițiile socio-economice din zonele rurale. Mai puțin evidente sunt sinergiile și complementaritatea cu Obiectivele Specifice de mediu.	Similar cu explicația de mai sus. Bunele condiții de implementare aplicate la nivel teritorial sunt esențiale pentru a genera efecte pozitive pentru zonele rurale.
OS 4 – Contribuirea la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei sustenabile	Atenuarea schimbărilor climatice este sinergică cu serviciile ecosistemice, în timp ce adaptarea la schimbările climatice este o condiție prealabilă pentru îmbunătățirea condițiilor de viață, a rezilienței și a dezvoltării rurale.	Din realizarea OS 4 se așteaptă efecte pozitive în ceea ce privește îmbunătățirea capacității de adaptare la schimbările climatice, reducerea emisiilor de CO ₂ , precum și reducerea riscului pentru sănătate.
OS 5 – Promovarea dezvoltării sustenabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice	Eficiența în gestionarea resurselor naturale este o condiție prealabilă pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă în zonele rurale. Resursele naturale sunt, de asemenea, factori-cheie pentru productivitatea agricolă și calitatea alimentelor.	Se așteaptă ca realizarea OS 5 să aibă un impact pozitiv în ceea ce privește îmbunătățirea gestionării resurselor în România.
OS 6 – Contribuirea la stoparea și inversarea pierderii biodiversității,	Obiectivele legate de biodiversitate sunt în sinergie cu obiectivul legat de securitatea alimentară și al diversității agriculturii în zonele rurale. Alte sinergii cu obiectivele socio-economice ar trebui demonstrate de la caz la caz.	Se așteaptă un impact pozitiv în ceea ce privește conservarea biodiversității și a peisajului în zonele rurale, ca urmare a îndeplinirii OS 6.

Obiective specifice din cadrul PNS	Sinergii și complementaritate cu alte OS	Efecte potențiale asupra mediului la nivel strategic
la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor		
OS 7 – Atragerea și susținerea tinerilor fermieri și a altor noi fermieri și facilitarea dezvoltării sustenabile a întreprinderilor în zonele rurale	Instalarea tinerilor fermieri și dezvoltarea activităților în zonele rurale sunt esențiale pentru îmbunătățirea piețelor, a condițiilor de viață și a poziției în lanțul valoric. Alte interacțiuni cu obiectivele de mediu ar trebui să fie demonstrate în continuare, acestea depinzând în mare măsură de practicile agricole implementate la nivel teritorial.	Sprijinul acordat tinerilor fermieri are în mare parte efecte necunoscute în ceea ce privește impactul asupra mediului, în timp ce securitatea alimentară și condițiile de viață din zonele rurale ar trebui să fie îmbunătățite pe baza realizării acestui OS.
OS 8 – Promovarea ocupării forței de muncă, a creșterii economice, a egalității de gen, incluzând participarea femeilor la agricultură, a incluziunii sociale și a dezvoltării locale în zonele rurale, inclusiv a bioeconomiei circulare și a silviculturii sustenabile	Economia circulară, un sistem alimentar durabil și silvicultura sustenabilă sunt în sinergie cu dezvoltarea de noi activități în zonele rurale și cu îmbunătățirea condițiilor de mediu.	OS ar trebui să aibă un impact, cu sinergii și complementarități, asupra sectorului forestier, sectorului agro-alimentar și asupra dezvoltării unei economii circulare în România.
OS 9 – Îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate,	Acest OS include intervenții eterogene; sunt așteptate interacțiuni pozitive cu Obiectivele Specifice socio-economice, precum și sinergii cu gestionarea resurselor naturale.	Obiectivul de îmbunătățire a lanțului de aprovizionare cu alimente va avea un impact pozitiv asupra bunăstării animalelor, a sănătății umane și a gestionării deșeurilor alimentare.

Obiective specifice din cadrul PNS	Sinergii și complementaritate cu alte OS	Efecte potențiale asupra mediului la nivel strategic
sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, la reducerea deșeurilor alimentare, precum și la îmbunătățirea bunăstării animalelor și la combaterea rezistențelor antimicrobiene		
OST – Obiectiv transversal al modernizării sectorului prin stimularea și împărtășirea cunoștințelor, prin promovarea inovării și a digitalizării în agricultură și în zonele rurale și prin încurajarea adoptării acestor măsuri	Obiectivele transversale ar trebui să sprijine toate celelalte obiective specifice, direct sau indirect, inclusiv obiectivele specifice de mediu din cadrul PNS.	Impactul obiectivelor transversale asupra obiectivelor de mediu nu este clar la acest nivel, dar, în general, acesta ar trebui să fie pozitiv, de exemplu, prin digitalizare. Bunele condiții de implementare aplicate la nivel teritorial sunt esențiale pentru a genera efecte pozitive asupra mediului.

4. Aspecte cheie de mediu

4.1 Descrierea caracteristicilor de mediu și a stării actuale a mediului

Pentru analiza de context detaliată, vă rugăm să consultați Anexa IV.

4.2 Starea mediului și evoluția acesteia în absența implementării planului

Tabelul următor sintetizează starea actuală a mediului, conform indicatorilor analizați în capitolul 4.1, și evoluția acesteia în absența implementării planului

Tabel nr. 10 Rezumatul stării curente a mediului și evoluția problemelor de mediu relevante

Teme de mediu	Aspecte de mediu	Indicator	Trendul actual	Evoluția preconizată a variabilelor de mediu
Biodiversitate și ecosisteme naturale	Biodiversitate	Populația păsărilor specifice terenurilor agricole	Ușoară scădere	Înrăutățire/Stabil
	Ecosisteme și habitate naturale	Variația suprafeței naturale și semi-naturale	Stabil	Stabil
Apă	Calitatea apei	Calitatea apelor de suprafață și subterane	Ușoară creștere	Stabil
		Balanța nitrogenului și a fosforului	Scădere	Stabil
	Eficiența utilizării apei	Consumul de apă în agricultură	Creștere	Critic
		Terenuri irigate	Creștere	Stabil
		Disponibilitatea apei	Scădere	Critic
Aer	Calitatea aerului	Particule prezente în aer	Scădere	Stabil
Sol	Calitatea solului	Zonele agricole afectate de eroziunea produsă de apă	Scădere	Stabil
		Materia organică din sol în teren arabil	N.a.	N.a.
Peisaje și patrimoniu cultural	Peisaj	Zone urbane	Ușoară Creștere	Critic
	Patrimoniul cultural	Siturile UNESCO	Creștere	Stabil
Sănătatea umană	Securitatea alimentară	Vânzarea medicamentelor antibacteriene pentru animalele producătoare de hrană	Creștere	Critic
Reducerea Poluării	Pesticide	Aportul substanțelor chimice în agricultură	Scădere	Stabil

Teme de mediu	Aspecte de mediu	Indicator	Trendul actual	Evoluția preconizată a variabilelor de mediu
Deșeuri	Generarea deșeurilor	Totalul deșeurilor generate	Scădere	Stabil
Utilizarea eficientă a resurselor naturale	Recuperarea energiei	Energie regenerabilă	Creștere	Stabil
Schimbări climatice	Atenuarea schimbărilor climatice	Emisiile GHG din agricultură	Scădere	Stabil
		Capacitatea de absorbție de CO ₂ a pădurilor	Creștere/ Stabil	Stabil
	Adaptarea la schimbările climatice	Condiții climatice (temperaturi și precipitații)	Creșterea temperaturilor; nu este clar trendul pentru precipitații	Critic
		Zone cu risc de inundații	Creștere	Critic
Energie	Consumul de energie	Consumul de energie	Scădere	Stabil

Nivel de îngrijorare	
	Îngrijorare în ceea ce privește mediul, necesită un nivel ridicat de atenție în cadrul analizei
	Lipsa de probleme evidente în ceea ce privește mediul, necesită atenție în analiză
	Nivel redus de îngrijorare, cu toate acestea este luat în considerare în cadrul analizei

Biodiversitatea în România este bogată, atât în ceea ce privește populația păsărilor, cât și a ecosistemelor naturale și semi-naturale. Cu toate acestea, evoluția sa nu este clară. Speciile de păsări prezintă o scădere în ultimi ani, incluzând speciile tipice terenurilor agricole. Fără nicio intervenție, această scădere ar urma să continue în următorii ani. În ceea ce privește sistemul natural, contrar unei creșteri semnificative a "Zonelor de tranziție cu arbuști", a existat o reducere (în 2018 comparativ cu 2012) a altor zone naturale și seminaturale, incluzând păduri și pășuni naturale. În general, potrivit informațiilor disponibile, se constată că suprafața naturală va rămâne stabilă în următorii ani.

În general, **calitatea apei și a modului de folosire a acesteia** este bună, cu anumite diferențe regionale. Totuși, tendințele se pot înrăutăți în timp. Calitatea apelor de suprafață și subterane arată semne de

deteriorare pe termen lung, în timp ce concentrația de nitrați și fosfor confirmă o tendință pozitivă. În fapt, datele privind balanța de nitrați și fosfați în 2019 arată nivele scăzute de concentrare și o reducere semnificativă comparativ cu anii precedenți. În ceea ce privește eficiența utilizării apei, consumul de apă și disponibilitatea acesteia arată o evoluție descurajatoare, deși consumul mediu de apă în România este mai mic decât consumul mediu UE. Totuși, luând în considerare evoluția temperaturilor și precipitațiilor, este rezonabil să presupunem o creștere a evaporării în anii ce urmează și o posibilă reducere a cantității de apă.

În ceea ce privește reducerea poluării din agricultură, valoarea în 2020 este echivalentă cu 5 364,4 tone. Datele privind pesticidele utilizate în România arată o tendință de scădere atunci când se ia în considerare o perioadă lungă de timp, în timp ce o scădere mai mare în ultimii ani (2018). La nivel regional, 2 Macroregiuni (Nord-Est și Sud-Est) prezintă cele mai mari valori în utilizarea pesticidelor, la nivelul anului 2020 (2.202,56 tone). La nivel de județ, utilizarea pesticidelor este mai ridicată în județul Bihor (268,31 tone).

În ceea ce privește **calitatea aerului**, poluarea prin particule prezintă valori în scădere pentru PM2.5 și PM10, cât și pentru alți poluanți, precum nitrogen, sulf, dioxid, monoxid de carbon, compuși organici volatili și amoniac. În perioada 2010-2019, Eurostat a raportat valori în scădere ale PM2.5 și PM10 în concentrația aerului, până în anul 2017, cu o mică creștere în anul 2019. Activitățile agricole emit o gamă largă de agenți poluanți în aer, care au un impact negativ asupra sănătății umane, vegetației și ecosistemelor. Emisiile particulelor fine (PM2.5 and PM10) sunt în principal legate de arderea reziduurilor agricole, cultivarea solului sau zdrobirea materialului de așternut prin deplasarea animalelor și a mașinilor agricole.

În ceea ce privește utilizarea eficientă a resurselor naturale și recuperarea energiei, valoarea totală din 2018 este echivalentă cu 7 136 591 tone. Valorile prezintă o tendință de creștere, în special o creștere de +33,3%, comparativ cu anul 2004 și de +15,3% comparativ cu anul 2016.

În ceea ce privește **calitatea solului**, aceasta este considerată a fi precară, chiar dacă datele prezintă o îmbunătățire (situațiile variază de la o localitate la alta). Zonele agricole sunt afectate de eroziunea provocată de apă, în particular în zonele urbane, chiar dacă sunt prezente aspecte pozitive comparând situația din anul 2016, cu cea din anul 2010 și 2000. Referitor la problema materiei organice în sol, valorile în România sunt în continuare scăzute comparativ cu media UE. Totuși, o comparație cu anii precedenți nu este posibilă.

Situația **peisajului** este considerată a fi una pozitivă, existând diferențe în funcție de zonă. Procentele suprafețelor artificiale prezintă valori scăzute și nu indică semne ale unei posibile creșteri. Zonele urbane sunt concentrate în sudul României (județele București, Ilfov și Prahova), care reprezintă cea mai industrializată parte a țării. În ceea ce privește patrimoniul cultural, o listă preliminară a potențialului patrimoniu cultural care urmează să fie inclus în patrimoniul UNESCO a fost actualizată în anul 2021, cu câteva situri noi.

Starea **sănătății umane** este considerată a fi satisfăcătoare luând în considerare diminuarea producției agricole. În fapt, datele despre utilizarea pesticidelor în România arată o scădere netă pe termen lung și chiar o scădere mai mare în ultimii ani (2018-2019). Numărul pesticidelor folosite în 2020 este mai

mic decât valorile din 2014 (-20.2%). Folosirea antibacterienelor în hrana animalelor a crescut în perioada 2015 - 2020. Totodată, datele din anul 2020 privind unitatea de corecție a populației se situează peste media UE, ceea ce indică faptul că în România utilizarea antimicrobienele reprezintă o amenințare relevantă pentru sănătatea umană.

În ceea ce privește **deșeurile**, starea poate fi considerată ca fiind medie, chiar dacă valorile legate de generarea deșeurilor înregistrează o tendință de scădere. Mai mult, datele referitoare la generarea deșeurilor din agricultură prezintă aceeași tendință descrescătoare, categoria „deșeuri vegetale”, înregistrând cea mai mare producție de deșeuri, comparativ cu alte categorii de deșeuri din mediul agricol (hrană pentru animale și gunoi de grajd). Referitor la tratarea deșeurilor, datele privind energia regenerabilă din reciclare prezintă o evoluție pozitivă în 2018, comparativ cu anul 2010. Cu toate acestea, situația generală privind reciclarea este sub media UE.

Referitor la **sectorul energetic**, în 2020, consumul energiei primare a fost egal cu 30,92 milioane de tone echivalent petrol, cu o scădere de -7,8% în 2020, comparativ cu 2011. În ceea ce privește consumul direct de energie în agricultură, silvicultură și alimente, acesta tinde să prezinte o constanță în ultimul an (în jurul cifre de 1000 kToe). În 2018, totalul energiei folosite direct în agricultură, silvicultură și alimentație a fost de 1098 kToe, reprezentând 4.7% din totalul consumului de energie al României.

În ceea ce privește **schimbările climatice**, datele despre emisiile naționale GHG arată o îmbunătățire în perioada 2012 - 2020. În fapt, se remarcă un trend descrescător al emisiilor GHG din agricultură pe termen lung. Absorbția totală de GHG pe terenurile forestiere, în anul 2020, a fost de -24.222 kt CO₂, din care terenurile convertite în terenuri forestiere reprezintă 7%. Referitor la adaptarea la schimbările climatice în rândul țărilor UE, România se confruntă cu unul dintre cele mai mari riscuri de inundație. Studiile recente arată că zonele cu risc ridicat de inundații au fost identificate în zona Munților Carpații.

4.3 Zone cu o importanță deosebită pentru mediu

Pentru analiza detaliată, vă rugăm să consultați Anexa V.

5. Metodologia SEA

5.1 Elementele pentru identificarea alternativelor

Faza privind determinarea domeniului de analiză identifică principalii factori (ex. resursele alocate pentru obiectivele specifice) utilizați pentru construirea PNS.

Alternativele pot fi următoarele:

Alternative	Scenariu	Descrierea scenariului
0	Momentul inițial, fără implementarea PNS ("do nothing")	Starea mediului bazată pe analiza de context (a se consulta capitolul 4.2)

1	Regulamente PNS ("do minimum")	Bazată pe regulamentele PNS
2	Strategia PNS	Bazată pe strategia PNS

Alternativa 0 sau 'do nothing' reprezintă scenariul apărut în lipsa programului, urmărind deci tendințele care reies din analiza de context: tendințele și problemele critice sunt identificate în secțiunea 4.2 și în tabelul nr. 34.

Alternativa 1, sau „do minimum”, se bazează pe regulamente și presupune aplicarea minimă a regulilor și cerințelor care derivă din acestea, în timp ce alternativa 2, sau strategia PNS, se referă la strategia aleasă și prezentată CE spre negociere.

Alternativele au fost stabilite luând în considerare criterii precum: relevanța (toate alternativele pot fi implementate „teoretic” în același scop), fezabilitatea din punct de vedere tehnic, economic și de mediu (pot fi aplicate alternativ în același domeniu), acceptabile din punct de vedere social (încadrate în același cadru politic și de consultare publică) și se află sub controlul titularului de plan (Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale), indiferent de tipul acțiunilor.

În ceea ce privește alternativa 2, care se bazează pe strategia programului, și 1, care se bazează pe reglementările UE, este necesar să se evidențieze diferitele alocări bugetare pentru obiectivele specifice de mediu, precum și procentele alocate pentru eco-scheme și măsurile de agro-mediu. Conform strategiei curente PNS 2023-2027, în cazul Pilonului I, alocarea pentru plățile directe rezervate fiecărui an în perioada 2023-2027, pentru eco-scheme, este de 25% în versiunea actuală a PNS, egală cu minimul prevăzut de regulamentele europene pentru eco-scheme și măsuri de agro-mediu, conform articolului 97 (I)– *Cel puțin 25% din alocările stabilite în Anexa IX, trebuie rezervate anual în perioada 2023-2027 eco-schemelor ce fac obiectivul Titlului III, Capitolului II, Secțiunea 2, Subsecțiunea 4.* De asemenea, la nivelul reglementărilor UE, cel puțin 35% din totalul contribuției FEADR la planul strategic PAC este rezervat pentru intervențiile care vizează în mod specific obiectivele privind mediul și bunăstarea animalelor (pentru determinarea procentului, se iau 100% din alocările pentru Agricultură Ecologică, Agro-Mediu și Climă, Bunăstarea Animalelor, Împădurire, Silvicultură, Investiții în tehnologii forestiere și 50% din alocările pentru Zonele cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice), 50% din alocările ZCN contribuind la procentele obiectivelor climatice și de mediu. În schimb, PNS rezervă 41,32% din totalul alocării FEADR.

În tabelul următor sunt prezentate cele 3 alternative. Pentru detalii privind denumirea completă a intervențiilor, se poate consulta tabelul nr. 4 din prezentul document. Condiționalitățile se referă la lista condiționalităților definite în PNS și a celor stabilite în Anexa II a Regulamentului UE 2021/2115⁴.

⁴ REGULATION (EU) 2021/2115 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 2 December 2021 establishing rules on support for strategic plans to be drawn up by Member States under the common agricultural policy (CAP Strategic Plans) and financed by the European Agricultural Guarantee Fund (EAGF) and by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and repealing Regulations (EU) No 1305/2013 and (EU) No 1307/2013

Tabel nr. 11 Prezentarea alternativelor

Aspect de mediu	Alternativa 0 – Momentul inițial, fără implementarea PNS	Alternativa 1 - bazată pe regulamente	Alternativa 2 – bazată pe strategia programului
Biodiversitate și ecosisteme naturale	Speciile de păsări înregistrează un trend descendent în ultimii ani, inclusiv speciile terenurilor agricole. În absența intervențiilor PNS, această scădere ar putea să continue în următorii ani	OS(6): Contribuția la oprirea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor	OS (6): Contribuția la oprirea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor
		<p>Tipuri de intervenții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Articolul 31(4)(e): Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor - Articolul 46(e)(v): Obiective în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinelor și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) - Articolul 47 (1)(a)(x): Tipuri de intervenții în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinelor și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) – crearea și menținând habitatelor favorabile pentru biodiversitate - Articolul 55: Tipuri de intervenții în sectorul apicol - Articolul 67: Tipuri de intervenții în alte sectoare - Articolul 70: Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - Articolul 71: Zone cu constrângeri naturale și alte constrângeri specifice - Articolul 72: Dezavantaje specifice zonei care rezultă din anumite cerințe obligatorii - Articolul 73 : Investiții 	<p>Tipuri de intervenții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor (PD-04, PD-05, PD-06) - ADVIBEEES(55(1)(a)) - servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin crearea de rețele, pentru apicultori și organizații de apicultori - INVAPI(55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - ACTQUAL(55(1)(g)) – acțiuni de îmbunătățire a calității produselor - ENVCLIM(70) - Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - ANC(71) - Zone cu constrângeri naturale și alte constrângeri specifice - Investiții neproductive la nivel de fermă

Aspect de mediu	Alternativa 0 – Momentul inițial, fără implementarea PNS	Alternativa 1 - bazată pe regulamente	Alternativa 2 – bazată pe strategia programului
		Condiționalități: <ul style="list-style-type: none"> - SMR 3 - SMR 4 - GAEC 8 - GAEC 9 	Condiționalități: <ul style="list-style-type: none"> - SMR 3 - SMR 4 - GAEC 8 - GAEC 9
Sănătatea umană	Statusul curent este pozitiv luând în considerare reducerea materiilor prime din agricultură. Utilizarea produselor antimicrobiene la animale a crescut în perioada 2015-2020, ceea ce s-ar putea traduce într-o agravare în perioada următoare în lipsa unei intervenții	<p>OS (9): Îmbunătățirea răspunsului agriculturii UE la cerințele societății privind alimentația și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil, reducerea risipei alimentare, precum și bunăstarea animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene</p> <p>Tipuri de intervenții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Articolul 31(4): Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor - Articolul 47 (1) (e) și (f): Tipuri de intervenții în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinelor și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) - Articolul 57 (i): Obiective în sectorul vinicol - Articolul 60(1)(g): Alte sectoare (inclusiv hamei, ulei de măsline și măsline, dacă sunt folosite pentru aceste sectoare) – scheme de calitate - Articolul 70: Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - Articolul 73: Investiții - Articolul 74: Investiții în irigații - Articolul 77 (c): Cooperare – promovarea și susținerea schemelor de calitate [...] 	<p>OS (9): Îmbunătățirea răspunsului agriculturii UE la cerințele societății privind alimentația și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil, reducerea risipei alimentare, precum și bunăstarea animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene</p> <p>Tipuri de intervenții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor (PD-07, PD-08) - TRANS(47(1)(e)) – acțiuni de creștere a durabilității și eficienței transportului și depozitării produselor - ENVCLIM(70) - Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații

Aspect de mediu	Alternativa 0 – Momentul inițial, fără implementarea PNS	Alternativa 1 - bazată pe regulamente	Alternativa 2 – bazată pe strategia programului
		Condiționalități: (securitatea alimentară) - SMR 5 - SMR 6 (produse de protecție a plantelor) - SMR 7 - SMR 8 (bunăstarea animalelor) - SMR 9 - SMR 10 - SMR 11	Condiționalități (securitatea alimentară) - SMR 5 - SMR 6 (produse de protecție a plantelor) - SMR 7 - SMR 8 (bunăstarea animalelor) - SMR 9 - SMR 10 - SMR 11
Apă	În România, apa prezintă o stare bună, în ceea ce privește calitatea și eficiența utilizării. Cu toate acestea, tendința se poate înrăutăți de-a lungul anilor. Clasele de calitate ale apelor de suprafață și subterane prezintă o ușoară deteriorare pe termen lung	OS (5): Promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice Tipuri de intervenții: - Articolul 31(c): Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor - Articolul 33 CIS - Articolul 47 (1)(a)(ii) and (f): Tipuri de intervenții în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinelor și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) - Articolul 70: Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - Articolul 71: Zone cu constrângeri naturale și alte constrângeri specifice - Articolul 73: Investiții	OS (5): Promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice Tipuri de intervenții: Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor - ENVCLIM(70) - Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - ANC(71) - Zone cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice - INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații

Aspect de mediu	Alternativa 0 – Momentul inițial, fără implementarea PNS	Alternativa 1 - bazată pe regulamente	Alternativa 2 – bazată pe strategia programului
		<ul style="list-style-type: none"> - Articolul 74: Investiții în irigații 	
		Condiționalități: <ul style="list-style-type: none"> - SMR 1 - SMR 2 - GAEC 4 	Condiționalități: <ul style="list-style-type: none"> - SMR 1 - SMR 2 - SMR 7 - SMR 8 - GAEC 4
Sol	Starea calității solului este considerată deficitară, chiar dacă datele arată o tendință de îmbunătățire. Suprafața agricolă totală afectată de eroziunea solului produsă de apă este una extinsă în România, în special în zonele cele mai urbanizate	OS (5): Promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice	OS (5): Promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
		Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Articolul 31(4)(d): Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor - Articolul 46(e)(v): Obiective în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) - Articolul 47 (1)(a)(i) and (f): Tipuri de intervenții în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinei și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) - Articolul 58(l)(m)(v): Tipuri de intervenții în sectorul vinicol - Articolul 70: Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - Articolul 71: Zone cu constrângeri naturale și alte constrângeri specifice - Articolul 73 (3)(c): Investiții 	Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor - Art. 33 (-CIS legume fructe, CIS proteaginoase, CIS orez, CRISS, BISS, CIS zootehnie) - ENVCLIM(70) - Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - ANC(71) - Zone cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice - INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații

Aspect de mediu	Alternativa 0 – Momentul inițial, fără implementarea PNS	Alternativa 1 - bazată pe regulamente	Alternativa 2 – bazată pe strategia programului
		<ul style="list-style-type: none"> - Articolul 74: Investiții în irigații 	
		Condiționalități: <ul style="list-style-type: none"> - GAEC 5 - GAEC 6 - GAEC 7 	Condiționalități: <ul style="list-style-type: none"> - GAEC 5 - GAEC 6 - GAEC 7
Aer	Poluarea cu particule (PM10 și PM2.5) indică valori descendente în concentrația aerului. Această scădere se aplică și celorlalți poluanți.	OS (5): Promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice	OS (5): Promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice
		Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Articolul 31(4)(a)(b): Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor - Articolul 46(e)(v): Obiective în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinelor și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) - Articolul 70: Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - Articolul 71: Zone cu constrângeri naturale și alte constrângeri specifice - Articolul 73: Investiții 	Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor - ENVCLIM(70) - Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - ANC(71) - Zone cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice - INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
		Condiționalități: Oricare	Condiționalități: Oricare
Schimbări climatice	În ceea ce privește schimbările climatice, datele naționale privind emisiile GHG arată o tendință stabilă începând cu anul 2012 până în anul 2020.	Cel puțin 35% din total contribuției FEADR la planul strategic PAC va fi rezervat pentru intervențiile care se adresează obiectivelor specifice factorilor climatici și de mediu	41,32 % din totalul contribuției FEADR la planul strategic PAC este rezervat pentru intervențiile care vizează obiective specifice ale factorilor climatici și de mediu
		OS (4): Contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect	OS (4): Contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect

Aspect de mediu	Alternativa 0 – Momentul inițial, fără implementarea PNS	Alternativa 1 - bazată pe regulamente	Alternativa 2 – bazată pe strategia programului
	Pe termen lung, trendul emisiilor de GHG din agricultură este unul constant pozitiv. În anul 2020, absorbția totală de CO ₂ pe terenurile forestiere a reprezentat -24.222 kt CO ₂ eq, din care terenurile convertite în terenuri forestiere reprezintă 7%.	de seră și îmbunătățirea captării carbonului, precum și promovarea energiei durabile Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Articolul 31(4)(d): Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor - Articolul 46(d), (e)(f): Obiective în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinelor și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) - Articolul 47 (1)(a)(iii),(1)(b)(i),(2)(d)(iii): Tipuri de intervenții în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinelor și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) - Articolul 55(1)(b)(ii): Tipuri de intervenții în apicultură - Articolul 57 (b): Obiective în sectorul vinicol - Articolul 58(a)(i),(e): Tipuri de intervenții în sectorul vinicol - Articolul 60(4): Reglementări specifice pentru asistența financiară a sectorului vinicol - Articolul 70 Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - Articolul 71: Zone cu constrângeri naturale și alte constrângeri specifice - Articolul 73: Investiții 	de seră și îmbunătățirea captării carbonului, precum și promovarea energiei durabile Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor (DP-04, DP-05) - INVRE(47(1)(a)) - Investiții în active corporale și necorporale, cercetare și metode de producție experimentale și inovatoare și alte acțiuni - ENVCLIM(70) - Angajamente de mediu și climă și alte angajamente de management - ANC(71) - Zone cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice - INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
		Condiționalități: <ul style="list-style-type: none"> - GAEC 1 	Condiționalități: <ul style="list-style-type: none"> - GAEC 1

Aspect de mediu	Alternativa 0 – Momentul inițial, fără implementarea PNS	Alternativa 1 - bazată pe regulamente	Alternativa 2 – bazată pe strategia programului
		<ul style="list-style-type: none"> - GAEC 2 - GAEC 3 	<ul style="list-style-type: none"> - GAEC 2 - GAEC 3
Peisaj, Patrimoniu cultural	Statutul peisajelor este unul bun. Procentajul suprafețelor artificiale are o valoare scăzută și nu a prezentat tendințe de creștere. Concentrările urbane se regăsesc preponderent în sudul României (municipiul București, județele Ilfov și Prahova), care este și cea mai industrializată parte a țării.	OS (6): Contribuția la oprirea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor	OS (6): Contribuția la oprirea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor
		Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Articolul 31(4)(d): Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor - Articolul 55: Tipuri de intervenții în apicultură - Articolul 58 (1)(m)(vi): Tipuri de intervenții în sectorul vinicol - Articolul 71: Zone cu constrângeri naturale și alte constrângeri specifice - Articolul 73 - Investiții 	Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor (PD-04, PD-05, PD-06) - ADVIBEEES(55(1)(a)) - servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin crearea de rețele, pentru apicultori și organizații de apicultori - INVAPI(55(1)(b)) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - ACTQUAL(55(1)(g)) – acțiuni de îmbunătățire a calității produselor - ENVCLIM(70) - Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - ANC(71) - Zone cu constrângeri naturale și alte constrângeri specifice - Investiții neproductive la nivel de fermă
		Condiționalități: Oricare	Condiționalități: <ul style="list-style-type: none"> - SMR 3 - SMR 8 - GAEC 8 - GAEC 9
Energie	În ceea ce privește energia, în anul 2020, consumul energiei	OS (4): Contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect	OS (4): Contribuția la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect

Aspect de mediu	Alternativa 0 – Momentul inițial, fără implementarea PNS	Alternativa 1 - bazată pe regulamente	Alternativa 2 – bazată pe strategia programului
	primare a fost echivalent cu 30,92 milioane tone echivalent petrol, o scădere cu -7,8% față de anul 2011.	de seră și îmbunătățirea captării carbonului, precum și promovarea energiei durabile Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Articolul 31: Scheme pentru climat, mediu și bunăstarea animalelor - Articolul 47 (1)(a)(iv),: Tipuri de intervenții în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinelor și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) - Articolul 57(d): Obiective în sectorul vinicol - Articolul 71: Zone naturale protejate - Articolul 73: Investiții 	de seră și îmbunătățirea captării carbonului, precum și promovarea energiei durabile Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor (DP-04, DP-05) - INVRE(47(1)(a)) - investiții în active corporale și necorporale, cercetare și metode de producție experimentale și inovatoare și alte acțiuni - ENVCLIM(70) - Angajamente de mediu și climă și alte angajamente de management - ANC(71) – Zone cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice - INVEST(73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
Utilizarea eficientă a resurselor naturale	Prin utilizarea resurselor biologice, bioeconomia este din ce în ce mai legată de conceptul de economie circulară, de reducere a deșeurilor și de creștere a valorii produselor din resurse biologice, în special prin utilizarea reziduurilor, a subproduselor și a deșeurilor ca materii prime pentru produse inovatoare.	OS (5): Promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice <ul style="list-style-type: none"> - Articolul 31: Scheme pentru climat, mediu și bunăstarea animalelor - Articolul 46(e)(iv),(e)(v): Obiective în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinelor și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) - Articolul 47 (1)(a)(vii),: Tipuri de intervenții în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinelor și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) 	OS (5): Promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor - ENVCLIM(70) - Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - ANC(71) – Zone cu constrângeri naturale sau alte constrângeri specifice - INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații

Aspect de mediu	Alternativa 0 – Momentul inițial, fără implementarea PNS	Alternativa 1 - bazată pe regulamente	Alternativa 2 – bazată pe strategia programului
		<ul style="list-style-type: none"> - Articolul 58 (1)(m)(vi): Tipuri de intervenții în sectorul vinicol - Articolul 73: Investiții 	
		Condiționalități: Oricare	Condiționalități: Oricare
Poluare	În ceea ce privește folosirea substanțelor chimice în agricultură, valoarea indicatorului în anul 2020 a fost echivalentă cu 5.364,4 tone. Reducerea (referitoare la folosirea pesticidelor) este echivalentă cu -20.2% în 2020, comparativ cu 2014	OS (9): Îmbunătățirea răspunsului agriculturii UE la cerințele societății privind alimentația și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil, reducerea risipei alimentare, precum și bunăstarea animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene	OS (9): Îmbunătățirea răspunsului agriculturii UE la cerințele societății privind alimentația și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil, reducerea risipei alimentare, precum și bunăstarea animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene
		Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Articolul 31: Scheme pentru climat, mediu și bunăstarea animalelor - Articolul 46 (e)(ii): Obiective în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinelor și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) - Articolul 47: Tipuri de intervenții în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinelor și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) - Articolul 58(1)(a)(iv) Tipuri de investiții în sectorul vinicol - Articolul 73: Investiții - Articolul 74: Investiții în irigare 	Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor (PD-07, PD-08) - TRANS(47(1)(e)) - acțiuni de creștere a durabilității și eficienței transportului și depozitării produselor - ENVCLIM(70) - Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - INVEST(73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
		Condiționalități:	Condiționalități:

Aspect de mediu	Alternativa 0 – Momentul inițial, fără implementarea PNS	Alternativa 1 - bazată pe regulamente	Alternativa 2 – bazată pe strategia programului
		Oricare	Oricare
Deșeuri	În ceea ce privește deșeurile, statutul poate fi considerat unul bun, valorile indicatorilor privind generarea deșeurilor având trend descendent	OS (9): Îmbunătățirea răspunsului agriculturii UE la cerințele societății privind alimentația și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil, reducerea risipei alimentare, precum și bunăstarea animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene	OS (9): Îmbunătățirea răspunsului agriculturii UE la cerințele societății privind alimentația și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil, reducerea risipei alimentare, precum și bunăstarea animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene
		Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Articolul 31: Scheme pentru climat, mediu și bunăstarea animalelor - Articolul 46 (e)(iv): Obiective în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinelor și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) - Articolul 47 (1)(a)(vii): Tipuri de intervenții în sectoarele fructelor și legumelor, hameiului, uleiului de măsline și măslinelor și în celelalte sectoare menționate în Articolul 42, punctul (f) - Articolul (58)(m)(vii): Tipuri de investiții în sectorul vinicol 	Tipuri de intervenții: <ul style="list-style-type: none"> - Eco-scheme(31) - Scheme pentru climă, mediu și bunăstarea animalelor (PD-07, PD-08) - TRANS(47(1)(e)) - acțiuni de creștere a durabilității și eficienței transportului și depozitării produselor - ENVCLIM(70) - Angajamente de mediu, climă și alte angajamente de management - INVEST(73-74) - Investiții, inclusiv investiții în irigații
		Condiționalități: Oricare	Condiționalități: Oricare

5.2 Metodologia de evaluare

Un prim pas va consta în identificarea interacțiunii dintre tipurile de intervenții (ex. ajutor cuplat și decuplat, eco-scheme, sprijin pentru venituri, investiții, angajamente în materie de mediu și climă, etc.), obiectivele de mediu și natura acestora: interacțiunea poate fi pozitivă (+), atunci când intervenția are un impact pozitiv asupra obiectivelor de mediu, negativă (-), atunci când efectul este negativ, poate fi marcată cu "?", atunci când interacțiunea este incertă, sau cu "0", atunci când nu se așteaptă o interacțiune (sau interacțiunile nu sunt considerate semnificative). Odată ce prezența și natura interacțiunii au fost stabilite, următorul pas constă în evaluarea magnitudinii posibilelor efecte. Pentru fiecare tip și nivel de interacțiune este asociat un cod de culoare specific.

Tabel nr. 12 Matricea de evaluare: exemplificare în domeniul 'apă' (+/- : interacțiunea cu posibile consecințe pozitive / negative: efect incert, 0 = nicio interacțiune)

Aspecte legate de mediu	Obiectivele de mediu	Tipul de intervenție I	Tipul de intervenție II	Tipul de intervenție ...
Apă	Atingerea sau menținerea „nivelului ridicat de calitate” al cursurilor de apă	+	0	?
	Reducerea consumului de apă	0	-	0
	Disponibilitatea apei potabile	0	0	-

Pentru evaluarea intensității, se vor lua în considerare cele patru caracteristici ale efectelor enumerate în Directiva SEA 42/2001/CE, anexa II: permanență, reversibilitate, probabilitate și difuziune/răspândire. Evaluarea semnificației se bazează pe „metoda quasar”⁵, care ierarhizează efectele pozitive și negative. Mai multe detalii privind criteriile utilizate sunt prezentate în continuare:

- Impact direct și indirect: impactul „direct” derivă direct din intervenție, deoarece, de exemplu, investițiile în noi infrastructuri presupun consumul de sol, iar împădurirea crește captarea carbonului. Impactul indirect (sau efectele secundare) este observat atunci când o intervenție afectează în mod direct o anumită componentă de mediu, dar și alte componente de mediu, printr-un lanț de cauzalitate mai complex. De exemplu, poluarea apei cu pesticide are un impact direct asupra calității apei, dar are și un impact asupra componentei de biodiversitate, afectând funcțiile ecologice ale corpurilor de apă pe termen mediu și lung. Impactul indirect este caracterizat prin decalaje de timp (este nevoie de timp pentru a fi observat) sau prin răspândire geografică (implica alte teritorii sau niveluri geografice).

⁵ Galassi, Gaia, și François Levarlet. "Îmbunătățirea sustenabilității programelor în procedurile privind Evaluarea Strategică de: abordarea structurală calitativă pentru clasificare (QUASAR) a efectelor asupra mediului." ('Improving Sustainability of Programmes in Strategic Environmental Assessment Procedures: the QUALitative Structural Approach for Ranking (QUASAR) the Environmental Effects'), Jurnalul European pentru Dezvoltare Durabilă 6.1 (2017): 233-246.

- **Permanența și reversibilitatea.** Criteriul privind "permanența" răspunde la întrebarea "pentru cât timp se va manifesta efectul?". Efectul este "temporar" dacă se oprește atunci când elementele care îl generează dispar. De exemplu, împădurirea produce un efect permanent în ceea ce privește captarea carbonului, în timp ce poluarea aerului se reduce atunci când sursa de poluare este îndepărtată (efect temporar). Un fenomen poate fi calificat drept "reversibil", atunci când starea inițială poate fi restabilită după perturbare. Ireversibilitatea poate fi evaluată și luând în considerare costurile de restaurare: cu cât costul este mai mare, cu atât ireversibilitatea este mai mare.
- **Probabilitatea se referă la "certitudinea" efectului identificat.** Un efect este "cert" atunci când este generat automat de acțiuni, printr-un lanț de cauzalitate bazat pe evidențe. Incertitudinea apare atunci când lanțul de cauzalitate nu este direct sau când aceleași intervenții pot genera efecte diferite – ca natură și intensitate – în funcție de contextul și scara aplicării. Cu cât este mai complex lanțul de cauzalitate, cu atât sunt mai complexe interacțiunile dintre componentele mediului, mai mare este incertitudinea și mai mică probabilitatea ca efectul să fie observat.
- **Răspândirea geografică (inclusiv efecte transfrontaliere).** Criteriul se referă la extinderea spațială a efectelor observate. În contextul specific al acestei evaluări, efectele spațiale sunt "localizate" atunci când apar doar la nivel teritorial (subregional), și sunt "globale" atunci când acoperă și depășesc teritoriul național. De exemplu, emisiile de GES au un impact global, în timp ce peisajele sunt afectate la nivel local. Planul nu prevede intervenții transfrontaliere. Având în vedere configurația sa geografică și natura intervențiilor planificate (dezvoltare rurală și sprijin financiar pentru fermierii din România), nu este de așteptat ca PNS să producă efecte transfrontaliere semnificative pentru care să fie necesară consultarea transfrontalieră.
- **Efectele cumulative și sinergice.** Efectele cumulate apar atunci când intervenții separate, luate împreună, afectează aceleași elemente de mediu la o scară mai mare decât luarea în considerare a unei singure intervenții.

Tabel nr. 13 Clasificarea efectelor pozitive și negative

Efecte pozitive	Scală pentru a măsura intensitatea efectelor	Efecte negative
++	Semnificativ	--
+	Moderat	-
?	Necunoscut/variabil	?
0	Neutru sau nesemnificativ	0

Această clasificare permite realizarea unei reprezentări grafice a efectelor, în funcție de culorile asociate acestora, sprijinind identificarea rapidă a efectelor relevante pentru program și a celor care nu au o semnificație specifică.

Tabel nr. 14 Intensitatea impactului în funcție de tipul de intervenție

Aspecte de mediu	Obiective de mediu	Tipul de intervenție I	Tipul de intervenție II	Tipul de intervenție ...
Apă	Atingerea sau menținerea „nivelului ridicat de calitate” al cursurilor de apă	+++		

Aspecte de mediu	Obiective de mediu	Tipul de intervenție I	Tipul de intervenție II	Tipul de intervenție ...
	Reducerea consumului de apă		--	
	Disponibilitatea apei potabile			--

5.3 Atenuarea efectelor negative asupra mediului

Pe baza rezultatelor evaluării va fi propus și analizat un set de măsuri de atenuare pentru a preveni, reduce sau compensa efectele negative asupra mediului. De asemenea, va fi stabilit un sistem de monitorizare a indicatorilor pentru urmărirea Planului pe toată perioada de implementare a acestuia.

Tabel nr. 15 Măsuri de atenuare și monitorizare

Cod culoare	Semnificația impactului	Măsuri de atenuare și monitorizare
	Impact negativ semnificativ	Monitorizarea este necesară / Este necesară evitarea / reducerea impactului semnificativ
	Impact negativ moderat	Monitorizarea este necesară / Se recomandă reducerea impactului
	Nu se așteaptă niciun impact	Monitorizarea este opțională/Nu este necesară nicio acțiune (dar pot fi propuse acțiuni)
	Impact pozitiv moderat	Orice măsură care poate conduce la sporirea impactului pozitiv
	Impact pozitiv semnificativ	

6. Evaluarea efectelor potențiale asupra mediului

Evaluarea bazată pe metodologia definită în secțiunea 5.2 a fost structurată în fișe de evaluare. Fișele de evaluare grupează intervențiile pe tipuri de intervenție. Pentru pilonul I (FEGA), fișele includ: Fișa 1 - Plăți directe decuplate (Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității, Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității și Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri), Fișa 2 - Eco-scheme, Fișa 3 - Sprijinul cuplat pentru venit (CIS), Fișa 4 – Intervenții în sectorul fructelor și legumelor, Fișa 5 – Apicultură și Fișa 6 – Sectorul vitivinicol. Pentru pilonul II (FEADR), fișele cuprind: Fișa 7 - Intervenții pentru climă și mediu, Fișa 8 - Agricultură ecologică, Fișa 9 – Zone afectate de constrângeri naturale, Fișa 10 - Infrastructuri și irigații, Fișa 11 – Investiții în exploatații agricole, Fișa 12 – Alte intervenții de piață și de gestionare a riscurilor, Fișa 13 – Cunoștințe și sprijin consultativ (articolul 78) și Fișa 14 – Cooperare (articolul 77).

Fiecare fișă de evaluare este structurată după cum urmează:

1. Prezentarea intervențiilor;
2. Obiectivul general al sprijinului și condițiile de implementare;

3. Impactul potențial asupra mediului în funcție de componentele de mediu și obiectivele de mediu ale intervențiilor. În tabelul de evaluare sunt prezentate condiționalitățile aplicate la nivelul intervențiilor, pentru fiecare componentă de mediu. În plus, pentru fiecare intervenție, este ilustrat pe scurt tipul de impact (coloana "comentariu") și sunt furnizate "dovezile științifice" care susțin evaluarea de mediu;
4. Sinteza principalelor efecte asupra mediului;
5. Analiza alternativelor.

În continuare, este realizată o primă analiză a condiționalităților care se aplică în mod transversal intervențiilor PNS și care prevăd standarde minime de mediu pentru agricultură, transpuse în condiții de eligibilitate.

6.1 - Condiționalități de mediu

Pentru a primi sprijin pentru venit din partea UE, fermierii trebuie să respecte un set de standarde de bază. Interacțiunea dintre respectarea standardelor și sprijinul acordat fermierilor se numește "condiționalitate". Principiul și domeniul de aplicare al condiționalităților sunt menționate la articolul 12 din Reg. 2021/2115; iar o enumerare acestora se regăsește în anexa III. Condiționalitățile se aplică plăților directe și plăților care constituie obiectul art. 70, 71 și 72 din Regulament. Între normele pe care fermierii trebuie să le respecte se numără:

- SMR (cerințele legale în materie de gestionare) se aplică tuturor fermierilor, indiferent dacă primesc sau nu sprijin în cadrul Politicii Agricole Comune. SMR includ normele UE privind sănătatea publică, sănătatea animalelor și a plantelor, bunăstarea animalelor și mediul.
- GAEC (standardele privind bunele condiții agricole și de mediu ale terenurilor) se aplică doar fermierilor care primesc sprijin în cadrul PAC. Aceste standarde sunt concepute pentru:
  - o Prevenirea eroziunii solului prin definirea unei acoperiri minime a solului și a unor practici minime de gestionare a terenurilor;
  - o Menținerea materiei organice și a structurii solului;
  - o Menținerea pajiștilor permanente;
  - o Protejarea biodiversității și asigurarea păstrării elementelor de peisaj, de exemplu, prin interzicerea tăierii gardurilor vii și a copacilor în timpul sezonului de reproducere și de creștere a păsărilor;
  - o Protejarea și gestionarea apei prin crearea de benzi de protecție de-a lungul cursurilor de apă, autorizarea apei pentru irigații și protecția apelor subterane împotriva poluării.

Standardele GAEC sunt stabilite de Statele Membre în conformitate cu lista prevăzută în anexa III la Regulament. Cele 20 de standarde de bază (11 SMR și 9 GAEC) elaborate de România sunt prezentate mai jos. În cazul României, condiționalitățile adoptate sunt foarte apropiate de cerințele minime prevăzute în anexa III la Regulamentul privind Planurile Strategice PAC și sunt specificate în PNS pentru fiecare tip de plăți și măsură de agro-mediu. Unele standarde GAEC contribuie direct sau indirect la mai multe obiective de mediu, cum ar fi GAEC 1, 2 și 3, care abordează calitatea solului, atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, biodiversitatea și circuitul apei.

O scurtă analiză a beneficiilor de mediu așteptate în urma aplicării condiționalităților este prezentată în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 16 GAEC și SMR în PNS

	PNS - GAEC/SMR	Beneficii așteptate pentru mediu
Schimbările climatice (adaptare și atenuare)	GAEC 1 – <u>Mentținerea pajiștilor permanente</u> pe baza raportului proporțional dintre suprafața pajiștilor permanente și suprafața agricolă declarată de fermieri, la nivel național, comparativ cu proporția de referință stabilită în anul 2018. Obiectiv principal: Clauză generală de salvagardare împotriva conversiei către alte utilizări agricole, pentru păstrarea stocurilor de carbon.	Impact pozitiv permanent în ceea ce privește stocarea carbonului în sol și în biomasă (contribuție la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice); impact pozitiv asupra biodiversității la nivel teritorial.
	GAEC 2 – <u>Protejarea zonelor umede și a turbăriilor</u> . Obiectiv principal: Protejarea solurilor bogate în carbon.	Impact pozitiv în ceea ce privește conservarea turbăriilor, sechestrarea carbonului și impact indirect în ceea ce privește biodiversitatea și calitatea/disponibilitatea apei
	GAEC 3 – <u>Interzicerea arderii miriștilor</u> , a vegetației uscate și a reziduurilor de cultură pe terenurile agricole. Obiectiv principal: Menținerea nivelului de materie organică din sol.	Impact pozitiv al miriștilor în creșterea concentrației de materie organică în sol. Impact indirect asupra calității aerului.
Apă	SMR 1 - <u>Cerințe obligatorii pentru controlul surselor difuze de poluare cu fosfați</u> , măsuri de bază și măsuri suplimentare pentru atingerea obiectivelor de protecție a calității apei, a mediului acvatic și a zonelor protejate	Soluționarea problemei poluării și calității apei pe termen mediu și lung.

	PNS - GAEC/SMR	Beneficii așteptate pentru mediu
	SMR 2 – <u>Protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrații proveniți din surse agricole.</u> Obiectiv principal: Plan de acțiune pentru protecția apelor împotriva poluării cauzate de nitrații proveniți din surse agricole	
	GAEC 4 – Crearea de benzi tampon (benzi de protecție) de-a lungul cursurilor de apă. Obiectiv principal: Protecția cursurilor de apă împotriva poluării și a formării de șiroaie.	Reducerea riscurilor de poluare a apei și îmbunătățirea calității apei pe termen mediu și lung (impact permanent). Contribuie la stabilizarea malurilor râurilor, constituind totodată refugii pentru animale și plante (impact indirect).
Sol (protecție și calitate)	GAEC 5 – <u>Gestionarea cultivării solului, reducerea riscului de degradare a solului și de eroziune, inclusiv luarea în considerare a versanților.</u> Obiectivul principal: Gestionarea minimă a terenului pentru a reflecta condițiile specifice ale zonei și pentru a limita eroziunea.	Contribuie la reducerea eroziunii solului în zonele agricole (efect permanent). Contribuie la adaptarea la schimbările climatice.
	GAEC 6 – <u>Acoperire minimă a solului pentru a evita solul neacoperit în timpul perioadelor cele mai sensibile.</u> Obiectivul principal: Protejarea solurilor în perioadele și zonele cele mai sensibile	Reduce eroziunea hidrică a solului și contribuie la infiltrarea apei. Contribuie la adaptarea la schimbările climatice și la condițiile climatice nefavorabile (efecte permanente).

	PNS - GAEC/SMR	Beneficii așteptate pentru mediu
	GAEC 7 - <u>Rotăția culturilor pe terenurile arabile, cu excepția culturilor care cresc sub apă.</u> Obiectivul principal: Menținerea potențialului de producție a solului	Impact pozitiv asupra fertilității solului și a biodiversității
Biodiversitate și peisaj (protecție și calitate)	SMR 3 – <u>Conservarea păsărilor sălbatice</u>	Abordează conservarea speciilor
	SMR 4 – <u>Conservarea habitatelor naturale, a faunei și florei sălbatice</u>	Abordează conservarea habitatelor
	<p>GAEC 8 - <u>Procentul minim de suprafață agricolă dedicat zonelor sau elementelor neproductive.</u> Ponderea minimă de cel puțin 4 % din terenul arabil la nivelul exploatației alocat zonelor sau elementelor neproductive, inclusiv terenurilor retrase din circuitul agricol.</p> <p>În cazul în care un fermier se angajează să alocă cel puțin 7 % din terenul arabil unor suprafețe sau elemente neproductive, inclusiv terenuri retrase din circuitul agricol, în cadrul unui sistem îmbunătățit din punct de vedere ecologic, așa cum se menționează la articolul 31 alineatul (2), procentul minim de teren arabil alocat unor suprafețe sau elemente neproductive se determină în conformitate cu tabelul (6) din Regulamentul (UE) 2021/2115, iar procentul minim pentru respectarea acestui standard BCAM se reduce la 3 %.</p> <p>Pondere minimă de cel puțin 7% din terenul arabil la nivel de exploatație agricolă, dacă acesta include culturi intermediare sau culturi care fixează azotul fără utilizarea de produse fitosanitare, din care 3% reprezintă</p>	<p>Contribuie la creșterea biodiversității la nivel teritorial, cu impact pozitiv asupra peisajelor și fertilității solului.</p> <p>Contribuie, totodată, la adaptarea la schimbările climatice la nivel local.</p>

	PNS - GAEC/SMR	Beneficii așteptate pentru mediu
	<p>suprafața scoasă din circuitul agricol sau elementele neproductive. Pentru culturile secundare se utilizează factorul de ponderare de 0,3.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Întreținerea caracteristicilor peisagistice • Interzicerea tăierii gardurilor vii și a arborilor în timpul sezonului de reproducere și de creștere a animalelor • Măsuri pentru evitarea speciilor de plante invazive <p>Obiectivul principal: <u>Mentținerea elementelor și zonelor neproductive pentru a îmbunătăți biodiversitatea agricolă</u></p>	
	<p>GAEC 9 – Interzicerea schimbării destinației sau aratul pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic, din perimetrul siturilor Natura 2000</p> <p>Obiectivul principal: <u>Protejarea habitatelor și a speciilor</u></p>	Contribuție permanentă la conservarea habitatelor din siturile Natura 2000, cu efecte pozitive în ceea ce privește stocarea carbonului în sol.
Securitate alimentară	<p>SMR 5 - Normele sanitar - veterinare și pentru siguranța alimentelor privind măsurile de supraveghere și control al anumitor substanțe și reziduuri ale acestora în animalele vii și produsele de origine animală, aprobate prin Ordinul președintelui Autorității Naționale Sanitare Veterinare și pentru Siguranța Alimentelor nr. 95/2007: Art. 9 și 10 și punctele 1 și 2 din anexa nr. 1. A și B din anexa 1</p>	Contribuie la sănătatea umană și animală

	PNS - GAEC/SMR	Beneficii așteptate pentru mediu
	Regulamentul sanitar-veterinar privind procedura de autorizare/înregistrare sanitar-veterinară a unităților care desfășoară activități în domeniul hranei pentru animale și a mijloacelor de transport al hranei pentru animale Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 262/2000 privind procedurile de stabilire a conținuturilor maxime de reziduuri de pesticide în plante și produse vegetale	
	SMR 6 – Directiva 96/22/CE a Consiliului din 29 aprilie 1996 privind <u>interzicerea utilizării în zootehnie a anumitor substanțe cu efect hormonal sau tireostatic și a substanțelor beta-agoniste</u> . Norme sanitar-veterinare privind interzicerea utilizării anumitor substanțe cu acțiune hormonală sau tireostatică și a substanțelor beta-agoniste în creșterea animalelor	Contribuie la sănătatea umană și animală
Produse de protecție a plantelor	SMR 7 – Regulamentul (CE) nr. 1107/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 privind <u>introducerea pe piață a produselor de protecție a plantelor</u>	Contribuie la reducerea poluării solului, a apei și a aerului cu pesticide. Contribuie la sănătatea umană.
	SMR 8 – <u>Stabilirea cadrului instituțional de acțiune pentru utilizarea durabilă a pesticidelor în România</u>	Contribuie la reducerea poluării solului, a apei și a aerului cu pesticide. Contribuie la sănătatea umană.
Bunăstarea animalelor	SMR 9 - <u>Legislație veterinară de stabilire a standardelor minime de protecție a viteilor</u>	Contribuie la îmbunătățirea bunăstării animalelor din ferme

	PNS - GAEC/SMR	Beneficii așteptate pentru mediu
	SMR 10 – Legislație veterinară de stabilire a <u>standardelor minime de protecție a porcilor</u>	
	SMR 11 – Norme veterinare pentru <u>protecția animalelor de fermă</u>	

Fișe intervenții FEGA

6.2 Fișa 1: Plăți directe decuplate

6.2.1. Prezentarea intervențiilor

PNS a identificat tipurile de intervenții sub formă de plăți directe, conform art. 16 din Regulament. Intervențiile la care se face referire în această secțiune sunt plăți directe decuplate de producție (DIS). În fapt, *pentru a garanta un nivel minim de sprijin pentru venitul agricol pentru toți fermierii activi, precum și pentru a respecta obiectivul de asigurare a unui nivel de trai echitabil pentru comunitatea agricolă, prevăzut la articolul 39, alineatul (1) litera (b) din TFUE, ar trebui stabilită o plată anuală decuplată pe suprafață*⁶. Plățile directe decuplate sunt detaliate suplimentar în Regulament, la secțiunea 2 (plăți directe decuplate).

Plăți directe în cadrul PNS	Articolul 16 din Regulamentul 2021/2115
<u>PD-01 BISS Sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității</u> - presupune acordarea unei plăți unice pentru fiecare hectar eligibil declarat de fermier, decuplat de producție.	2 (a) sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității
<u>PD-02 CRISS Sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității</u> - constă în acordarea plăți anuale decuplate pe hectar eligibil	2 (b) sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității
<u>PD-03 CIS-YF Sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri</u> - constă în acordarea unei plăți anuale pentru tinerii fermieri care au dreptul la BISS în scopul sustenabilității și care se încadrează în categoria beneficiarilor eligibili	2 (c) sprijin complementar pentru venit pentru tinerii fermieri

6.2.2. Condiții de implementare

Obiectivul principal al plăților rezidă în creșterea venitului de bază al fermierilor pe termen mediu și lung. Toți solicitanții care desfășoară o activitate agricolă pe teritoriul României și care sunt "fermieri activi" (conform definiției stabilite în PNS) au dreptul la un sprijin de bază pentru venit în scopul sustenabilității. CRISS se acordă fermierilor care au dreptul la o plată în cadrul BISS și exploatațiilor agricole cu suprafețe cuprinse între 1-50 ha. Tinerii fermieri care au dreptul la BISS în scopul sustenabilității se pot încadra și în categoria beneficiarilor eligibili ai sprijinului complementar pentru venit pentru tinerii fermieri. Prin

⁶ (56), REGULATION (EU) 2021/2115 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 2 December 2021 establishing rules on support for strategic plans to be drawn up by Member States under the common agricultural policy (CAP Strategic Plans) and financed by the European Agricultural Guarantee Fund (EAGF) and by the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and repealing Regulations (EU) No 1305/2013 and (EU) No 1307/2013

urmare, PD-02 și PD-03 sunt intervenții care completează PD-01. Intervențiile sunt asociate OS1, care nu are o legătură directă cu problemele de mediu. De asemenea, nevoile identificate pentru aceste intervenții, și anume N01, N02, N03, nu se referă în mod semnificativ la aspectele de mediu, la fel și indicatorul de rezultat R.4.

Pentru aceste categorii de intervenții, se aplică toate condiționalitățile GAEC și SMR relevante.

Plățile anuale pentru anul 2023 variază între 45,55 EUR/ha (sprijin redistributiv complementar pentru venit în scopul sustenabilității) și 130,40 EUR/ha (sprijinul de bază pentru venit în scopul sustenabilității). Ponderea SAU acoperită de intervenții în raport cu totalul SAU acoperite este foarte mare în cazul PD-01, reprezentând 80% din total, medie/scăzută în cazul PD-02 și destul de scăzută pentru PD-03, reprezentând mai puțin de 5% din totalul SAU. În cazul tuturor intervențiilor, se preconizează o creștere a valorii plăților unitare planificate pe an.

Pe parcursul perioadei 2023-2027, la nivelul PD-01 se preconizează o trecere de la 86,82 EUR/ha în 2023, la 92,76 EUR/ha în 2027, ca valoare minimă, și de la 125,41 EUR/ha în 2023, la 138,98 EUR/ha în 2027, ca valoare maximă, în cazul PD-02 se așteaptă o trecere de la 45,55 EUR/ha în 2023, la 48,73 EUR/ha în 2027, ca valoare minimă, și de la 60,73 EUR/ha în 2023, la 64,96 EUR/ha în 2027 ca valoare maximă, în vreme pentru PD-03 se preconizează o creștere de la 41,40 EUR/ha în 2023, la 45 EUR/ha în 2027, ca valoare minimă, și de la 69 EUR/ha în 2023, la 75 EUR/ha în 2027, ca valoare maximă. Suma totală pentru intervenția PD-01 reprezintă aproximativ 49% din totalul plăților directe, cu o valoare de 4.822.415.070 EUR. În cele din urmă, suma prevăzută pentru intervenția PD-03 reprezintă 0,68% din plafonul plăților directe, cu o valoare de 67.200.000,00 EUR. Argumentele care stau la baza stabilirii plăților anuale sunt în principal de natură financiară, având ca scop susținerea veniturilor fermierilor, și nu se bazează pe considerente de mediu.

Tipul intervenției	EUR/ha	Obiective (ha)	Pondere SAU/total SAU (total SAU = 12.502.000)
PD-01	Minimum 86,82 EUR/ha și maximum 125,41 EUR/ha	9.697.000,00 ha/an	77,5%
PD-02	Minimum 45,55 EUR/ha și maximum 60,73 EUR/ha	3.748.473 ha/an	29,98%
PD-03	Minimum 41,40 EUR/ha și maximum si 69 EUR/ha	280.000 ha/an	2,3%

6.2.3. Evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI.

6.2.4. Sinteza efectelor principale

Evaluarea se bazează pe analiza de impact prezentată în Anexa VI.

Evaluările și studiile PAC au evidențiat variabilitatea efectelor plăților directe asupra mediului în ceea ce privește biodiversitatea, sănătatea umană, solul, apa, schimbările climatice, peisajul și poluarea cu pesticide.

În general, efectele pozitive pot fi observate în sistemele extensive sau în agricultura ecologică, cu o utilizare limitată a inputurilor, în timp ce în sistemele mai intensive sau cu încărcătură animală, impactul poate fi negativ în ceea ce privește emisiile de gaze cu efect de seră, utilizarea de pesticide și fertilitatea solului. Prin urmare, efectele plăților decuplate către fermieri pot fi pozitive sau negative, în funcție de mai mulți factori, cum ar fi localizarea intervențiilor în zonele vulnerabile, practicile agricole (de exemplu, agricultura extensivă sau intensivă), condițiile climatice și ecologice locale. În pofida faptului că efectele ar putea fi de natură contrară, este demn de remarcat că cele trei tipuri de intervenții, respectiv PD-01, PD-02 și PD-03, cât și restul PD-urilor din PNS (PD 4-PD 27) sunt susținute de condiționalități care, aplicate plăților directe, ar putea contribui la îmbunătățirea amprente de mediu a PNS, crescând probabilitatea unor efecte pozitive asupra mediului și, în consecință, direcționând intensitatea acestora către rezultate pozitive. În ceea ce privește PD-01 și PD-05, întrucât intervenția sprijină pajiștile permanente cu și fără încărcătură animală, aceasta poate contribui la producerea de efecte directe asupra mediului; în acest caz, efectele pot fi diferite în funcție de intervenție; într-adevăr, intervențiile PD-01 privind pajiștile permanente sunt benefice în ceea ce privește structura și fertilitatea solului, conservarea florei și a habitatelor, dar și pentru a face față riscurilor naturale. Un alt efect pozitiv care ar putea apărea este legat de pajiștile PD-01 asociate cu pășunatul, benefice pentru bunăstarea și sănătatea animalelor; pe de altă parte, aceeași intervenție ar putea genera efecte negative, deoarece creșterea animalelor ar putea contribui la creșterea emisiilor de GES. La nivelul PD-01, alocarea costurilor, care este mai mare pentru intervențiile cu pajiști și încărcături de animale decât pentru cele fără încărcături de animale, necesită o analiză suplimentară: faptul că există un regim financiar diferit pentru intervențiile care favorizează pajiștile cu încărcătură de animale poate descuraja aplicanții, reducând beneficiile de mediu care ar putea rezulta din această practică.

Plățile directe pot genera efecte foarte limitate în ceea ce privește producția și reciclarea deșeurilor, energia regenerabilă și eficiența energetică. Indiferent dacă are loc un efect asupra acestor componente de mediu, natura și intensitatea acestuia vor fi legate de practicile agronomice și de produsele agricole. În orice caz, în acest stadiu al analizei, natura efectelor nu este cunoscută.

Nu se preconizează niciun efect asupra componentelor de conservare a patrimoniului cultural și a calității aerului.

6.2.5. Analiza alternativelor

Este dificil să se furnizeze o analiză clară a alternativelor, având în vedere variabilitatea efectelor preconizate. Scenariul programului este condus, în principal, de considerente socio-economice, mai degrabă decât de mediu, ceea ce explică raționamentul PNS privind plățile directe. În funcție de tipul de fermă și de practicile agricole, impactul se poate schimba ca natură și intensitate. Intervențiile PNS, atunci când sunt susținute de o gestionare locală adecvată și de condiționalități, pot avea efecte potențiale pozitive, ceea ce face ca PNS să nu fie inferior scenariului de bază. Deoarece există o corespondență în ceea ce privește aplicarea condiționalităților (GAEC) și a cerințelor minime (SMR), între scenariul PNS și scenariul care derivă din Regulament, alternativa 2 a PNS și alternativa 1 a Regulamentului sunt echilibrate.

6.3 Fișa 2: Eco-scheme

6.3.1 Prezentarea intervențiilor

PNS prezintă intervențiile de tip eco-scheme conform art. 31 din Regulament. Eco-schemele sunt un nou instrument conceput pentru a recompensa fermierii care aleg să facă un pas înainte în ceea ce privește grija față de mediu și acțiunile climatice. Sprijinul furnizat prin intermediul intervențiilor de tip eco-scheme ia forma unei plăți anuale pentru toate hectarele eligibile care fac obiectul angajamentelor. Cuantumul alocat pentru eco-scheme se acordă ca plată suplimentară la sprijinul de bază. PNS include cinci tipuri de eco-scheme, iar potrivit Regulamentului, fiecare eco-schemă acoperă, în principiu, cel puțin două domenii de acțiune pentru climă, mediu, bunăstarea animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene. Lista eco-schemelor din PNS este prezentată mai jos, în corespondență cu prevederile articolului 31 din Regulament.

<i>Eco-scheme în PNS</i>	<i>Articolul 31 din Regulamentul 2021/2115</i>
Practici agricole	
PD-04 <u>Practici benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil</u> . Eco-schema privind practicile benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil are ca obiectiv principal evitarea riscului de a practica monocultura, care determină înmulțirea și răspândirea organismelor dăunătoare plantelor, precum și degradarea și epuizarea elementelor specifice din sol.	<ul style="list-style-type: none"> - 7(b)Plată compensatorie - 4(b) adaptarea la schimbările climatice, inclusiv acțiuni de îmbunătățire a rezilienței sistemelor de producție alimentară și a diversității animalelor și a plantelor pentru o rezistență mai mare la boli și la schimbările climatice; (d) prevenirea degradării solului, refacerea solului, îmbunătățirea fertilității solului și a gestionării nutrienților și a biotei solului; (e) protecția biodiversității, conservarea sau refacerea habitatelor sau a speciilor, inclusiv menținerea și crearea de elemente de peisaj sau de zone neproductive; (f) acțiuni pentru o utilizare durabilă și redusă a pesticidelor, în special a pesticidelor care prezintă un risc pentru sănătatea umană sau pentru mediu;
PD-05 <u>Practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici (gospodării tradiționale)</u> . Eco-schema privind practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în gospodăriile tradiționale se adresează fermelor mici (denumită în general Agricultură Tradițională), care reprezintă majoritatea fermelor înregistrate în IACS, și contribuie la o bază furajeră capabilă să eficientizeze consumul nutrițional și să asigure o hrană de calitate pentru animale, precum și la reducerea importurilor de furaje care conțin material vegetal bogat în OMG-uri, cu o contribuție semnificativă la protecția resurselor naturale, a solului și a apei.	<ul style="list-style-type: none"> - 7(a) - Plată suplimentară
PD-06 <u>Înierbarea intervalului dintre rânduri în plantațiile pomicole, viticole, pepiniere și hameiști</u> . Eco-schema privind înierbarea intervalului dintre rânduri în	<ul style="list-style-type: none"> - (7)(a) - Plată suplimentară

Eco-scheme în PNS	Articolul 31 din Regulamentul 2021/2115
Practici agricole	
pomicultură, viticultură, pepiniere și plantații de hamei contribuie la conservarea și îmbunătățirea biodiversității plantațiilor și a mediului, precum și la protejarea și reconstrucția habitatelor	
Animale	
PD-07 Creșterea nivelului de bunăstare a vacilor de lapte. Eco-schema vizează încurajarea fermierilor să utilizeze tehnici de îmbunătățire a condițiilor de cultivare și de creștere a vacilor de lapte. Acest sprijin este menit să acopere costurile suplimentare și pierderile de venit ca urmare a utilizării alternativelor care conduc la o reducere a utilizării antibioticelor. Intervenția se aplică pentru vacile de lapte	(7) (b) - Plată compensatorie
PD-08 Măsură pentru bunăstarea tineretului bovin la îngrășat. Eco-schema sprijină fermierii în punerea în aplicare a angajamentelor de bunăstare a animalelor care depășesc standardele obligatorii relevante rezultate din legislația națională și europeană. Acest sprijin este destinat să acopere costurile suplimentare și pierderile de venit ca urmare a aplicării unor măsuri superioare de bunăstare a animalelor. Intervenția se aplică bovinelor tinere pentru îngrășare	(7) (b) - Plată compensatorie

6.3.2 Eco-scheme privind practicile agricole - condiții de implementare

Eco-schemele privind practicile agricole contribuie la patru Obiective Specifice, dintre care 3 se referă la aspecte de mediu: OS 4 contribuie la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin îmbunătățirea captării carbonului, precum și prin promovarea energiei durabile, OS 5 se referă la promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice, iar OS 6 contribuie la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajului.

La nivelul PNS, au fost identificate șapte nevoi asociate acestor intervenții, dintre care șase vizează aspecte de mediu: menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES (N14), adoptarea de metode agricole durabile pentru gestionarea resurselor naturale și biodiversității (N19), menținerea/adoptarea unor practici agricole extensive pentru asigurarea protecției resurselor de apă (N20), încurajarea menținerii și aplicarea practicilor agricole tradiționale (N21) și menținerea/adaptarea practicilor agricole/silvice pentru a conserva habitatele/speciile sălbatice (N22).

Indicatorii de rezultat sunt opt, dintre care trei se referă la aspecte de mediu: Stocarea carbonului în sol și în biomasă: Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizate de angajamente care beneficiază de sprijin referitoare la reducerea emisiilor sau la menținerea sau îmbunătățirea stocării carbonului (inclusiv pajiști permanente, culturi permanente cu înveliș vegetal permanent, terenuri agricole în zone umede și turbării) (R14) ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor susținute benefice pentru managementul solului pentru îmbunătățirea calității solului și a biotei (cum ar fi reducerea lucrărilor solului, acoperirea solului cu culturi, rotația culturilor, inclusiv a culturilor cu leguminoase) (R.19), ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite referitoare la gestionarea îmbunătățită a nutrienților (R.22) și ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite care susțin conservarea sau restaurarea biodiversității, inclusiv practici agricole cu înaltă valoare naturală (R.31), Conservarea elementelor de peisaj: Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) vizate de angajamente care beneficiază de sprijin pentru gestionarea elementelor de peisaj, inclusiv a gardurilor vii și a arborilor (R.34).

Plățile anuale variază de la 53,65 EUR/ha (minimul pentru practicile benefice pentru mediu aplicabile în teren arabil), la 102,60 EUR/ha (practicarea unei agriculturi prietenoase cu mediul în fermele mici). Ponderea SAU acoperită de intervenții, în raport cu totalul SAU, este foarte limitată pentru PD-06, destul de limitată pentru PD-05 și destul de mare pentru PD-04, deoarece acoperă aproape jumătate din totalul SAU. În cazul PD-04, PD-05 și PD-06, valoarea unitară planificată va fi constantă. Suma totală pentru eco-schema PD-04 reprezintă aproximativ 17% din plafonul total pentru plățile directe, cu o valoare de 1.638.853.508,04 EUR. Suma alocată intervențiilor PD-05 reprezintă aproximativ 5% din plafonul total pentru plăți directe, cu o valoare de 478.499.724 EUR, iar cea alocată intervenției PD-06 reprezintă aproximativ 0,8%, cu o valoare de 81.714.060 EUR.

Tipul intervenției	EUR/ha	Obiective (ha)	Pondere SAU/total SAU (total SAU = 12.502.000)
PD-04	Minimum 53,65 EUR/ha și maximum 73 EUR/ha	5.750.000 ha	46%
PD-05	Minimum 64,60 EUR/ha și maximum 98 EUR/ha	1.250.000 ha	9,99%
PD-06	Minimum 76,95 EUR/ha și maximum 102,60 EUR/ha	191.000 ha	1,53%

6.3.3 Eco-scheme privind practicile agricole - Evaluarea impactului

Pentru evaluarea impactului, a se consulta Anexa VI.

6.3.4 Eco-scheme privind bunăstarea animalelor - Condiții de implementare

Evaluarea se bazează pe analiza de impact prezentată în Anexa VI.

Cele două eco-scheme se încadrează în Obiectivul Specific 9, *Îmbunătățirea răspunsului dat de agricultura UE exigențelor societale referitoare la hrană și la sănătate, inclusiv la alimentele de înaltă calitate, sigure, hrănitoare și produse prin metode sustenabile, la reducerea deșeurilor alimentare, precum și la îmbunătățirea bunăstării animalelor și la combaterea rezistențelor antimicrobiene*. Nevoile identificate pentru aceste intervenții sunt N35 și N38 din strategia PAC, cu un accent deosebit pe adoptarea de tehnologii/tehnici care să limiteze utilizarea antibioticelor și a îngrășămintelor chimice (N35), și asigurarea unor condiții superioare de bunăstare a animalelor (N38). Indicatorii de rezultat pentru aceste intervenții sunt R.44, reprezentând Îmbunătățirea bunăstării animalelor: Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru îmbunătățirea bunăstării animalelor și R.43, Limitarea utilizării antimicrobiene: Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile care beneficiază de sprijin pentru limitarea utilizării substanțelor antimicrobiene (prevenire/reducere).

Plățile anuale variază între 49,92 EUR/UVM și 100,18 EUR/EU, acestea reprezentând valorile minime și maxime pentru eco-schema privind bunăstarea tineretului bovin la îngrășat. Valoarea unitară planificată va fi constantă atât pentru PD-07, cât și pentru PD-08. Alocarea totală pentru eco-schema PD-07 reprezintă aproximativ 1,4% din plafonul total pentru plăți directe, cu o valoare de 142.756.500,00 EUR. Alocarea pentru intervențiile din cadrul PD-08 reprezintă aproximativ 1% din plafonul pentru plăți directe, cu o valoare de 105.139.200,00 EUR. Aceste intervenții acoperă o mică parte din bugetul dedicat eco-schemelor (25%), reprezentând aproximativ 10% din alocarea financiară.

Tipul de intervenție	EUR/UVM (2023)	Obiective (UVM)
PD-07	Minimum 49,92 EUR/UVM și maximum 100,18 EUR/UVM	285.000 UVM
PD-08	Minimum 32,95 EUR/UVM și maximum 109,52 EUR/UVM	192.000 UVM

6.3.5 Eco-scheme privind bunăstarea animalelor - evaluarea impactului

Pentru evaluarea impactului, a se consulta Anexa VI.

6.3.6 Sinteza principalelor efecte

Evaluarea se bazează pe analiza de impact prezentată în Anexa VI.

Întrucât eco-schemele se concentrează pe aspectele de mediu, sunt așteptate efecte pozitive, care variază de la un nivel semnificativ, la foarte semnificativ. Cu toate acestea, trebuie avut în vedere faptul că pot apărea și efecte negative, mai ales în mod indirect, atunci când este vorba de acele eco-scheme privind creșterea animalelor. Într-adevăr, intervențiile axate pe bunăstarea animalelor ar putea fi benefice pentru componentele de mediu în ceea ce privește sănătatea animalelor, dar, pe de altă parte, ar putea fi - în termeni absoluți - mai dăunătoare pentru alte componente de mediu, cum ar fi emisiile de GES și solul. Cu toate acestea, efectele negative ar trebui să fie foarte limitate, deoarece nu se așteaptă o creștere a efectivelor de animale în cadrul eco-schemelor.

Eco-scheme privind practicile agricole

Este probabil să apară efecte pozitive, de la semnificative la foarte semnificative, asupra biodiversității, solului, apei, schimbărilor climatice, în ceea ce privește îmbunătățirea adaptării la schimbările climatice. Efectele pozitive asupra conservării habitatelor și speciilor depind în special de intervențiile care favorizează agricultura conservativă (PD-04), diversificarea culturilor (PD-05), respectiv diversificarea culturilor și culturile intercalate (PD-06). Efectele permanente și pe termen lung ar putea fi întărite de condiționalitățile SMR 3 (privind conservarea păsărilor sălbatice) și SMR 4 (privind conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice) și de GAEC 8, care stabilește un procent minim de suprafață agricolă dedicată zonelor sau elementelor neproductive. PD-04, PD-05, PD-06 au o contribuție pozitivă și pe termen lung asupra solului, deoarece intervențiile cresc biota solului, conținutul organic al solului și reduc eroziunea acestuia; intervențiile sunt susținute de condiționalitățile aplicate, și anume GAEC 5 (gestionarea lucrărilor solului, reducerea riscului de degradare și eroziune a solului, inclusiv luarea în considerare a pantei), GAEC 7 (rotația culturilor pe terenurile arabile, cu excepția culturilor care cresc sub apă), GAEC 6 (acoperire minimă a solului pentru a evita solul neacoperit în perioadele cele mai sensibile). În ceea ce privește apa, efectele pozitive ar putea fi generate de combinația dintre îmbunătățirea stării apei, legată de practicile agricole conservatoare (PD-04), o reducere a pierderilor de apă care contribuie la ameliorarea bilanțului hidric, prin reducerea pierderilor de apă și creșterea raționalizării consumului de apă (PD-06). Condiționalitatea GAEC 4, împreună cu cerințele minime SMR 1 și SMR 2, sporesc efectele pozitive. Măsurile de evitare a solurilor neacoperite (PD-04) ar putea contribui în mare măsură la contracararea riscurilor naturale, de exemplu, inundații sau ploi abundente. Se așteaptă ca toate aceste efecte să fie permanente și cu beneficii teritoriale importante pe termen lung.

Este de așteptat să apară efecte pozitive asupra sănătății umane, calității aerului, schimbărilor climatice și poluării cu pesticide. Efectele asupra sănătății umane, în ceea ce privește securitatea alimentară, sunt legate de creșterea calității hranei pentru animale (PD-05). Calitatea aerului ar putea beneficia de pe urma reducerii consumului de substanțe chimice și de combustibil pentru fertilizare, asigurată de PD-04. Diversificarea culturilor (PD-04) și introducerea culturilor fixatoare de N (PD-05) ar putea genera efecte pozitive asupra creșterii capacității de absorbție a CO₂. În cele din urmă, o scădere a nivelului de poluare cu pesticide este prevăzută prin PD-04, ale cărei intervenții vizează reducerea utilizării substanțelor chimice.

În ceea ce privește conservarea peisajului, în acest stadiu al analizei, efectele asupra componentei de mediu nu sunt bine definite. Cu toate acestea, indiferent dacă au loc, având în vedere natura sistemelor ecologice, efectele sunt cel mai probabil pozitive.

Este puțin probabil ca aceste eco-scheme să aibă efecte directe asupra bunăstării animalelor. Potențialul lor apariție depinde de intervențiile legate de agricultura extensivă (PD-05) în combinație cu alți factori. Aplicarea SMR 11 și SMR 9 ar putea contribui în mod marginal la creșterea bunăstării animalelor.

Variația efectelor diferă de la pozitiv, la negativ în cazul emisiilor de GES, deoarece există dovezi că intervalele dintre rânduri ar putea contribui la reducerea emisiilor de CO₂ (PD-06), dar există riscul unor emisii ridicate de N₂O pe termen scurt, atunci când se încorporează reziduuri de culturi leguminoase (PD-05). Prin urmare, natura efectelor este strict legată de tipul de intervenție și de măsurile agronomice aplicate.

Nu se așteaptă niciun efect în ceea ce privește deșeurile, energia, protecția și conservarea patrimoniului cultural.

Eco-scheme privind bunăstarea animalelor

Ar putea fi evidențiate efecte pozitive, de la semnificative, la foarte semnificative, asupra bunăstării animalelor, deoarece PD-07 și PD-08 au ca obiectiv principal creșterea libertății de mișcare, a sănătății și a bunăstării animalelor. În plus, eco-schemele sunt consolidate de SMR11, care se referă la normele de protecție a animalelor de fermă și poate contribui parțial la generarea de efecte pozitive.

Deoarece se știe că zootehnia este una dintre principalele surse de CH₄, se așteaptă ca efectele în ceea ce privește emisiile de GES să fie negative, dar ne semnificative, în termeni absoluți.

În ceea ce privește biodiversitatea, în acest stadiu al analizei, nu se știe dacă efectele se vor produce sau nu. Deoarece pășunatul ar putea crește diversitatea habitatelor, se presupune că efectele, indiferent dacă sunt generate sau nu, vor fi pozitive.

Efectele asupra calității solului și a aerului sunt incerte, dar dacă apar ele ar putea fi negative, având în vedere faptul că creșterea animalelor poate contribui negativ la calitatea aerului (în special la emisiile de CH₄), la calitatea solului (compactarea) și la consumul de apă.

Efectele asupra calității solului și a aerului sunt incerte, dar atunci când se produc pot influența în mod negativ calitatea solului, dat fiind faptul că activitatea de creștere a animalelor poate contribui la compactarea solului. Consumul de apă este, de asemenea, o problemă relevantă în ceea ce privește animalele. Cu toate acestea, se așteaptă ca efectele să fie foarte limitate (ne semnificative) și localizate.

Nu se așteaptă efecte asupra schimbărilor climatice în ceea ce privește absorbția și adaptarea la efectele schimbărilor climatice, deșeurile, patrimoniul cultural și peisajul, energia și poluarea cu pesticide.

În ceea ce privește conservarea peisajului, în acest stadiu al analizei, efectele asupra componentei de mediu nu sunt definite.

6.3.7 Alternative

Alternativele vor contribui la îmbunătățirea scenariului de bază (BAU/business as usual) pentru anumite componente de mediu. În general, eco-schemele programului contribuie la contracararea unora dintre aspectele critice de mediu care rezultă din BAU, de exemplu, vânzarea de antimicrobiene la animalele destinate producției de alimente, la creșterea eficienței apei, cu consecințe pozitive asupra consumului de

apă din agricultură și a disponibilității apei; există, de asemenea, o contribuție la conservarea biodiversității și protecției solului. În plus, alternativa 1 este în concordanță cu alternativa 2, având în vedere relevanța practicilor agricole selectate în comparație cu cele recomandate la nivelul UE (așa cum sunt definite în ghidul "Lista practicilor agricole potențiale pe care le-ar putea sprijini eco-schemele"⁷). În cele din urmă, este demn de remarcat faptul că alternativa 2, care acoperă 25% din plățile directe, îndeplinește cerința minimă de 25% stabilită în regulament pentru eco-scheme (alternativa 2).

Tabelul următor descrie efectele implementării PNS (alternativa 2, ultima coloană), în funcție de tematicile și subiectele de mediu. Alternativa BAU este prezentată împreună cu un set de indicatori, tendințe actuale și evoluții viitoare pentru a evidenția rezultatele analizei de context (a se consulta capitolul 4 pentru mai multe detalii), punând astfel în evidență punctele critice ale aspectelor de mediu. Cele două scenarii sunt comparate, iar tabelul indică faptul că alternativa programului nu este întotdeauna ameliorativă sau conservatoare, iar pentru unele obiective de mediu sunt proiectate efecte negative ale intervențiilor, făcând ca alternativa 2 să nu fie semnificativ superioară scenariului BAU.

---

⁷ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/food-farming-fisheries/key_policies/documents/factsheet-agri-practices-under-ecoscheme_en.pdf

Tematica și subiectele de mediu		Alternativa (BAU)			Alternativa 2
		Indicator	Tendința actuală	Evoluție/statut	
Biodiversitate și ecosisteme	Biodiversitate	Populația de păsări specifice terenurilor agricole	Declin ușor	Înrăutățire/stabil	Eco-schemele au în general un efect pozitiv asupra componentei de biodiversitate, cu unele diferențe: ridicat pentru practicile agricole (PD 04-06) și cu mai puține dovezi pentru eco-schemele aplicate animalelor (PD 07 și PD 08). Intervențiile acoperă aproape toate practicile agricole din cadrul eco-schemelor la nivelul CE (a se vedea alternativa 2). Aplicarea dispozițiilor din GAEC 8 - cerința minimă privind suprafețele neproductive - ar trebui să fie favorabilă populației de păsări specifice terenurilor agricole, precum și a GAEC 7, care se referă la rotația culturilor.
	Ecosisteme și habitate naturale	Variația suprafețelor naturale și semi-naturale	Stabil	Stabil	La fel ca mai sus. GAEC 8 este adecvată pentru a menține zonele cu un mozaic agricol care includ elemente naturale.
Apă	Calitatea apei	Clase de calitate a apelor de suprafață și a apelor subterane	Creștere ușoară	Stabil	Se preconizează că eco-schemele vor avea un impact pozitiv asupra calității apelor de suprafață, în principal pe baza practicilor de conservare a solului și a utilizării limitate a pesticidelor, având în vedere, de asemenea, faptul că GAEC 4 stabilește o zonă tampon pentru a asigura protecția corpurilor de apă ale râurilor. Se așteaptă, de asemenea, efecte pozitive asupra calității apelor subterane ca urmare a utilizării unor practici de hrănire raționale (adică distribuirea nutrienților prin sistemul de irigații).
		Bilanțul brut al azotului și fosforului	Scădere		
	Eficiența în utilizarea apei	Consumul de apă din agricultură	Creștere	Critic	Majoritatea practicilor agricole promovate prin eco-scheme contribuie la reducerea consumului de apă la nivelul fermei. Consumul este ridicat în cazul animalelor, dar alternativa 2 nu se referă la extinderea creșterii animalelor.
		Teren irigat	Creștere	Stabil	Practicile agricole promovate de eco-scheme ar trebui să limiteze nevoile de noi investiții în sistemele de irigații.
		Disponibilitatea apei	Scădere	Critic	Având în vedere zonele implicate și tipul de intervenție sprijinit de eco-scheme, disponibilitatea apei la nivelul bazinului hidrografic nu ar trebui să fie afectată.

Tematica și subiectele de mediu		Alternativa (BAU)			Alternativa 2
		Indicator	Tendința actuală	Evoluție/statut	
Aer	Calitatea aerului	Particule prezente în aer	Scădere	Stabil	Contribuția eco-schemelor nu este semnificativă; cu toate acestea, promovarea practicilor agroecologice ar trebui să contribuie la reducerea poluării aerului cu pesticide.
Solul	Calitatea solului	Suprafața agricolă afectată de eroziunea solului produsă de apă	Scădere	Stabil	Practicile agroecologice contribuie la fertilitatea și stabilitatea solului. În plus, GAEC 5, 6 și 7 reduc riscul de eroziune. Gunoii de grajd și pășunile pot crește conținutul organic al solului și capacitatea acestuia de reținere a apei.
Peisaj	Peisaj	Zone urbanizate	Creștere ușoară	Critic	Se așteaptă o contribuție generală indirectă, dar pozitivă, a alternativei 2 asupra peisajului.
	Patrimoniul cultural	Situri UNESCO	Creștere	Stabil	Nu este relevant pentru eco-scheme
Sănătatea umană 1 (bunăstarea animalelor)	Siguranța alimentară	Vânzarea de antimicrobiene la animalele destinate producției de alimente	Creștere	Critic	Eco-schemele contribuie la securitatea alimentară, prin diversificarea culturilor. În plus, eco-schemele privind bunăstarea animalelor abordează în mod indirect sănătatea animalelor și contribuie la reducerea vânzărilor de antimicrobiene.
Sănătatea umană 2: reducerea poluării	Pesticide	Aportul de substanțe chimice din agricultură	Scădere	Stabil	Majoritatea culturilor și a practicilor agroecologice din cadrul eco-schemelor nu necesită utilizarea pesticidelor; animalele sunt fără pesticide.
Deșeuri	Producția de deșeuri	Producția totală de deșeuri	Scădere	Stabil	Nu este relevant pentru eco-scheme
Utilizarea eficientă a resurselor naturale	Recuperarea energiei	Energie regenerabilă	Scădere	Stabil	Nu este relevant pentru eco-scheme
Schimbările climatice	Atenuarea schimbărilor climatice	Emisiile de GES din agricultură	Scădere	Stabil	Majoritatea practicilor agroecologice promovate prin eco-scheme contribuie la reducerea emisiilor de GES. Creșterea animalelor este un emițător net de GES, dar eco-schemele nu sprijină creșterea numărului de unități de animale.
		Capacitatea de absorbție a CO2 a pădurilor	Creștere/stabilitate	Critic?	Majoritatea practicilor agroecologice din cadrul eco-schemelor contribuie la sechestrarea carbonului din sol.

Tematica și subiectele de mediu		Alternativa (BAU)			Alternativa 2
		Indicator	Tendența actuală	Evoluție/statut	
	Adaptarea la schimbările climatice	Condiții climatice (condiții de temperatură și precipitații)	Creștere a temperaturii; tendință neclară în ceea ce privește precipitațiile	Critic	Nu este relevant pentru eco-scheme, chiar dacă conservarea zonelor naturale la nivelul fermei contribuie la atenuarea condițiilor climatice.
		Zone cu risc semnificativ de inundații	Creștere	Critic	Acoperirea solului cu culturi și pajiști permanente pentru pășunatul animalelor reduc riscurile de inundații prin stabilizarea solului și îmbunătățirea capacității de retenție a apei (sprijinite de GAEC 5 și 6).
Energie	Consumul de energie	Consumul de energie	Scădere	Stabil	Eco-schemele nu promovează direct energia regenerabilă și eficiența energetică. Trebuie remarcat faptul că agricultura tradițională, bazată pe procese naturale, contribuie la reducerea consumului de combustibili fosili (de exemplu, practicile de tip "no-till").

6.4. Fișa 3: Sprijinul cuplat pentru venit

6.4.1 Prezentarea intervențiilor

PNS a identificat sprijinul cuplat pentru venit (CIS) conform articolului 33 din Regulament. Sprijinul cuplat este o schemă de limitare a producției care ia forma unei plăți anuale bazate pe suprafețe și producții fixe sau pe un număr fix de animale. Sprijinul cuplat pentru venit este voluntar și se acordă unor producții specifice, importante pentru România din motive socio-economice sau de mediu. Alocarea financiară pentru CIS corespunde unui procent de 15% din bugetul PNS aferent pilonului 1, fiind de aproximativ 1,5 miliarde de euro.

Lista intervențiilor cuplate în PNS este prezentată mai jos, în corespondență cu sectoarele/producțiile menționate la articolul 33 din Regulament. În funcție de impactul asupra mediului, sprijinul poate fi împărțit în sprijin cuplat pentru venit - culturi proteaginoase, sprijin cuplat pentru venit - alte culturi (inclusiv orez și semințe), sprijin cuplat pentru venit - fructe și legume și sprijin cuplat pentru venit - animale.

Sprijin cuplat pentru venit în PNS	Articolul 33 din Regulamentul (UE) 2021/2115
Culturi proteaginoase	
PD-09 Sprijin cuplat pentru venit - Soia Intervenția va contribui la asigurarea proteinelor necesare pentru sectorul zootehnic și la crearea unui echilibru în ceea ce privește rotația culturilor și structura fermei.	(c) culturi proteice, inclusiv leguminoase și amestec de leguminoase și ierburi, cu condiția ca leguminoasele să rămână predominante în amestec
PD-10 Sprijin cuplat pentru venit - Lucernă Intervenția va contribui la asigurarea sustenabilității fermierilor și la menținerea unei suprafețe constante cultivate cu lucernă.	
PD-11 Sprijin cuplat pentru venit - Leguminoase pentru industrializare: mazăre de grădină, fasole boabe și fasole păstăi Sprijină intervențiile pentru leguminoase pentru industrializare.	
Alte culturi de câmp	
PD-12 Sprijin cuplat pentru venit - Cânepă	(e) Cânepă
PD-13 Sprijin cuplat pentru venit - Orez	(f) Orez
PD-14 Sprijin cuplat pentru venit - Sămânță de cartof	(j) Semințe
PD-15 Sprijin cuplat pentru venit - Hamei	(p) Hamei
PD-16 Sprijin cuplat pentru venit - Sfecla de zahăr	(q) Sfeclă de zahăr, trestie de zahăr și rădăcini de cicoare;
PD-20 Sprijin cuplat pentru venit - Semințe pentru plante furajere	(j) Semințe
Fructe și legume	
PD-17 Sprijin cuplat pentru venit - Legume cultivate în câmp pentru consum în stare proaspătă sau destinate industrializării (tomate, castraveți, ardei, vinete)	(r) Fructe și legume
PD-18 Sprijin cuplat pentru venit - Legume cultivate în sere și solarii (tomate, castraveți, ardei, vinete)	

Sprrijin cuplat pentru venit în PNS	Articolul 33 din Regulamentul (UE) 2021/2115
Culturi proteaginoase	
PD-19 Sprrijin cuplat pentru venit- Fructe (prune, mere, cireșe, vișine, caise și piersici)	
Animale	
PD-21 Sprrijin cuplat pentru venit - vaci de lapte	(i) Lapte și produse lactate
PD-22 Sprrijin cuplat pentru venit - carne vită	(i) Carne de vită și mânzat
PD-23 Sprrijin cuplat pentru venit – bivolițe de lapte	(i) Lapte și produse lactate
PD-24 Sprrijin cuplat pentru venit – ovine-caprine	(k) Carne de oaie și de capră
PD-25 Sprrijin cuplat pentru venit pentru viermii de mătase	(n) Viermi de mătase

6.4.2 Culturi proteaginoase – condiții de implementare

Sprrijinul cuplat pentru venit pentru culturile proteaginoase se încadrează în Obiectivul Specific 2, care nu vizează aspecte de mediu.

Intervențiile SCV (sprrijin cuplat pentru venit) abordează trei nevoi, dintre care una este legată de mediu: accent pe distribuția veniturilor, aprovizionarea cu alimente și siguranța alimentară, precum și rezistența la schimbările climatice la nivel de fermă, prin promovarea diversificării culturilor și produselor (N03). Culturile proteice sunt utilizate în principal în sectorul zootehnic pentru hrana animalelor, dar și în industria alimentară (de exemplu făina de soia). Indicatorii de rezultat pentru aceste intervenții sunt R.8 - Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprrijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității (nu vizează mediul), R.4 - Legarea sprrijinului pentru venit de standarde și bune practici. Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) acoperită de sprrijin pentru venit și supusă condiționalității, R.6 - Redistribuirea către fermele mai mici: Procentajul plăților directe suplimentare per hectar pentru fermele eligibile de dimensiuni mai mici decât media (față de medie) și R.7 - Îmbunătățirea sprrijinului pentru fermele din zonele cu nevoi specifice Procentul de sprrijin suplimentar la hectar în zonele cu nevoi mai mari (comparativ cu media). Sprrijinirea culturilor proteice este un factor cheie pentru asigurarea unei mai bune independențe proteice, având în vedere că aproximativ 75% din cererea de proteine vegetale la nivelul UE este încă acoperită de importuri din țări terțe.

Plățile anuale variază de la 135,00 EUR/ha (cuantumul indicativ minim pentru soia) la 279,50 EUR/ha (cuantumul indicativ maxim pentru leguminoase). Plățile pot varia până la 30%. Nivelurile de plată sunt scăzute în comparație cu alte intervenții pentru sprrijin cuplat facultativ și SAU totală acoperită este destul de redusă. Pentru a fi eligibile pentru plăți, suprafețele ar trebui să fie de cel puțin 1 ha (cu suprafața parcelei agricole de cel puțin 0,3 ha), cu cerințe specifice de marketing sau de autoconsum.

Tipul intervenției	EUR/an (2023)	Obiective (ha/UVM)	Pondere SAU/total SAU (tot SAU = 12 502 000)
PD-09	Minimum 135,00 EUR/ha și maximum 195.00 EUR/ha	176.000 ha	1,4%
PD-10	Minimum 90,90 EUR/ha și maximum 131,30 EUR/ha	121.783 ha	0,97%

Tipul intervenției	EUR/an (2023)	Obiective (ha/UVM)	Pondere SAU/total SAU (tot SAU = 12 502 000)
PD-11	Minimum 193,50 EUR/ha și maximum 279,50 EUR/ha	6.300 ha	0,05%

6.4.3 Culturi proteaginoase – evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se vedea Anexa VI.

6.4.5 Alte culturi – condiții de implementare

Sprijinul cuplat pentru venit pentru alte culturi include diferite cerințe agronomice și climatice; intervențiile se încadrează în Obiectivul Specific 1 și Obiectivul Specific 2, care nu vizează aspecte de mediu. Intervențiile SCV adresează trei nevoi, dintre care una se referă la mediu: accentul pe distribuția veniturilor, aprovizionarea cu alimente și siguranța alimentară, precum și pe rezistența la schimbările climatice la nivelul fermei, prin promovarea diversificării culturilor și produselor (N03).

Indicatorii de rezultat pentru aceste intervenții sunt R.8 - Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității, R.4 - Legarea sprijinului pentru venit de standarde și bune practici. Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) acoperită de sprijin pentru venit și supusă condiționalității, R.6 - Redistribuirea către fermele mai mici: Procentajul plăților directe suplimentare per hectar pentru fermele eligibile de dimensiuni mai mici decât media (față de medie) și R.7 - Îmbunătățirea sprijinului pentru fermele din zonele cu nevoi specifice. Procentul de sprijin suplimentar la hectar în zonele cu nevoi mai mari (comparativ cu media).

Plățile anuale variază de la 180,00 EUR/ha (cuantumul indicativ minim pentru sămânță pentru plante furajere) la 2.601,30 EUR/ha (cuantumul indicativ maxim pentru sămânța de cartof), reflectând condițiile agronomice de creștere și prioritățile la nivel național. Plățile pot varia cu până la 30%.

SAU acoperită este destul de limitată în comparație cu SAU totală. Pentru a fi eligibile pentru plăți, suprafețele ar trebui să fie de cel puțin 1 ha (suprafața parcelei agricole de cel puțin 0,3 ha, exceptând hameiului unde suprafața parcelei agricole poate fi de cel puțin 0,1 ha), cu cerințe specifice de marketing sau de autoconsum.

Tipul intervenției	EUR/unitate (2023)	Obiective (ha/UVM)	Pondere SAU/total SAU (TOTAL SAU = 12.502.000)
PD-12	(2023) Minimum 220,50 EUR/ha și maximum 318,50 euro/ha	950 ha	0,007%
PD-13	(2023) Minimum 544,50 EUR /ha și maximum 786,50 EUR /ha	6.000 ha	0,05%
PD-14	(2023) Minimum 1.800,90 EUR /ha și maximum 2.601,30 EUR /ha	650 ha	0,005%
PD-15	(2023) Minimum 539,92 EUR /ha și maximum 779,88 EUR /ha	260 ha	0,002%
PD-16	(2023) Minimum 810,00 EUR /ha și maximum 1.170,00 EUR /ha	20.000 ha	0,16%
PD-20	(2023) Minimum 180,00 EUR /ha și maximum 260,00 EUR /ha	6.000 ha	0,05%

6.4.6 Alte culturi – evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI

6.4.7 Legume și fructe – condiții de implementare

Sprijinul cuplat pentru venit pentru legume și fructe se încadrează în Obiectivul Specific 1 și Obiectivul Specific 2, care nu vizează aspecte de mediu. Intervențiile SCF includ legume cultivate în câmp și sere și producția de fructe, abordând trei nevoi, dintre care una se referă la mediu: accentul pe distribuția veniturilor, aprovizionarea cu alimente și siguranța alimentară precum și rezistența la schimbările climatice la nivelul fermei, prin promovarea diversificării culturilor și produselor (N03). Indicatorii de rezultat pentru aceste intervenții sunt R.8 - Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității, R.4 - Legarea sprijinului pentru venit de standarde și bune practici, R.6 - Redistribuirea către fermele mai mici: Procentajul plăților directe suplimentare per hectar pentru fermele eligibile de dimensiuni mai mici decât media (față de medie) și R.7 - Îmbunătățirea sprijinului pentru fermele din zonele cu nevoi specifice Procentul de sprijin suplimentar la hectar în zonele cu nevoi mai mari (comparativ cu media).

Este necesar să se asigure o mai bună aprovizionare cu legume proaspete pe piețele locale. Mai mult, România se confruntă cu o scădere a producției de fructe pe termen mediu și lung, în principal din cauza îmbătrânirii livezilor, a profitabilității scăzute a investițiilor și a abandonării plantațiilor.

Plățile anuale variază de la 510,00 EUR/ha (cuantumul indicativ minim pentru producția de fructe) la 2.730,00 EUR/ha (cuantumul indicativ maxim pentru legumele cultivate în sere), reflectând condițiile agronomice de creștere și prioritățile alimentare la nivel național.

SAU acoperită este destul de limitată în comparație cu SAU totală. Pentru a fi eligibile pentru plăți, suprafețele trebuie să fie de cel puțin 1 ha (suprafața parcelei agricole de cel puțin 0,3 ha pentru legumele cultivate în câmp, 0,03 ha pentru legumele cultivate în sere și 0,1 ha pentru livezi), cu cerințe specifice de marketing.

Tipul intervenției	€/unitate (2023)	Obiective (ha)	Pondere SAU/total SAU (TOTAL SAU = 12.502.000)
PD-17	(2023) Minimum 1.440,00 EUR/ha și maximum 2.080,00 EUR /ha	2.000 ha	0,016%
PD-18	(2023) Minimum 1.890,00 EUR /ha și maximum 2.730,00 EUR /ha	2.000 ha	0,016%
PD-19	(2023) Minimum 510,30 EUR /ha și maximum 737,10 EUR /ha	12.000 ha	0,09%

6.4.8 Legume și fructe – evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI

6.4.9 Animale – condiții de implementare

Sprijinul cuplat pentru venit pentru creșterea animalelor se încadrează în Obiectivul Specific 2, care nu vizează aspecte de mediu. Intervențiile sprijinului cuplat pentru venit abordează trei nevoi, dintre care una este legată de mediu: accentul pe distribuția veniturilor, aprovizionarea cu alimente și siguranța alimentară, precum și rezistența la schimbările climatice la nivelul fermei, prin promovarea diversificării culturilor și produselor (N03). Indicatorul de rezultat pentru aceste intervenții este R.8 - Ponderea fermelor agricole care beneficiază de sprijin cuplat pentru venit în vederea îmbunătățirii competitivității, a durabilității sau a calității (care nu vizează aspecte de mediu).

Sprijinul cuplat pentru creșterea animalelor include sprijin cuplat pentru vaci de lapte, bivolițe de lapte, carne de vită, ovine și caprine, precum și viermi de mătase. Sprijinul a fost conceput în principal pentru a compensa scăderea producției la animalele de fermă în România, observată în ultimele decenii. Plățile anuale pentru animalele de fermă variază de la 12,54 EUR (cuantumul indicativ minim pentru ovine și caprine) la 296,12 EUR (cuantumul indicativ maxim pentru bivolițe de lapte), reflectând condițiile/costurile de creștere a animalelor și prioritățile alimentare definite la nivel național. Nivelul plăților este specific pentru viermii de mătase.

Tipul de intervenție	EUR/unitate (2023)	Obiective (UVM)
PD-21	Minimum 296,12 EUR/unitate și maximum 440,10 euro/unitate	300.000 capete
PD-22	Minimum 190,82 euro/unitate și maximum 383,8 euro/unitate	80.000 capete
PD-23	Minimum 160,00 euro/unitate și maximum 270,06 euro/unitate	12.000 capete
PD-24	Minimum 12,54 euro/unitate și maximum 24,00 euro/unitate	4.000.000 capete
PD-25	Minimum 0,12 euro/unitate și maximum 3,33 euro/unitate	172.900 capete

6.4.10 Animale – Evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI

6.4.11 Sinteza principalelor efecte

Evaluarea se bazează pe analiza impactului, prezentată în Anexa VI

Efectele SCV asupra mediului variază de la negative, la pozitive. Efectele negative acoperă o mică parte din SAU și sunt într-o oarecare măsură atenuate de condiționalitatea aplicată beneficiarilor sprijinului cuplat pentru venit.

Culturi proteaginoase și alte culturi de câmp

Sunt prevăzute *efecte pozitive semnificative* în ceea ce privește biodiversitatea și ecosistemele, solul, schimbările climatice în termeni de creștere a capacității naturale de stocare a CO₂, adaptarea la schimbările climatice și poluarea cu pesticide. Multe intervenții sunt de natură să contribuie la îmbunătățirea biodiversității atât în ceea ce privește conservarea habitatelor naturale, cât și conservarea speciilor de floră și faună sălbatică prin cultivarea diferitelor culturi caracterizate prin impactul lor redus asupra mediului. Majoritatea intervențiilor sunt intensificate de GAEC 8, condiționalitatea privind biodiversitatea (procentul minim de teren arabil la nivelul exploatațiilor agricole alocat zonelor sau elementelor neproductive), cu excepția PD13. Pentru sol, majoritatea intervențiilor cuplate sunt intensificate de condiționalitățile legate de sol, respectiv GAEC 5, GAEC 6, GAEC 7; efecte semnificative apar datorită diverselor soiuri cultivate, care pot fi buni fixatori de azot (de exemplu, soia, fasolea), contribuitori la transformarea solurilor contaminate (de exemplu, cânepa), pot crește conținutul de materie organică din sol, pot proteja solul de buruieni (de exemplu sfecla de zahăr) și eroziune (de exemplu lucerna) și pot contribui la creșterea fertilității (de exemplu, hamei, plante furajere). În ceea ce privește schimbările climatice, cultivarea soiei (PD-09 intensificată prin GAEC 1, GAEC 2 și GAEC 3), lucernei (PD-10 intensificată prin GAEC 3), fasolei (PD-11 intensificată prin GAEC 3), cânepii și sfeclei de zahăr, contribuie la stocarea carbonului și produce un efect pozitiv semnificativ asupra capacității naturale de absorbție a CO₂ din biomasă. Deoarece se prevede utilizarea rațională a îngrășămintelor și a produselor de protecție a plantelor, se previzionează un efect pozitiv asupra scăderii nivelului de poluare. Unele intervenții includ reducerea erbicidelor și pesticidelor (PD-10, PD-11, PD-12) iar pentru toate intervențiile legate de producția vegetală se aplică condiționalitățile pentru protecția plantelor (SMR 7 și SMR 8). Mai mult, producția de cânepă (PD-12), fiind biodegradabilă, contribuie la reducerea producției de deșeuri. Există, de asemenea, un efect pozitiv asupra conservării și valorificării patrimoniului cultural și a peisajului, legat de plantațiile de hamei.

Efectele nesemnificative sau incerte se referă în principal la obiectivele de mediu privind îmbunătățirea sănătății umane, a calității aerului, producerea de deșeuri și promovarea surselor regenerabile și a eficienței energetice. Deși toate intervențiile legate de producția de legume sunt cuplate cu condiționalitățile privind apa (SMR1, SMR2, GAEC 4), în această etapă a evaluării nu este posibil să se definească care este efectul net al intervențiilor asupra consumului și disponibilității apei, nici intensitatea

acestui, chiar dacă este probabil să apară efecte. Este probabil să apară efecte asupra calității aerului, dar tipul de incidență și intensitatea acesteia sunt necunoscute.

Legume și fructe

Impactul general este de așteptat să fie ușor negativ asupra consumului de apă, poluării cu pesticide și emisiilor de GES. Este probabil ca aceste efecte să fie permanente, dar observate pe o mică parte din teritoriu. Cu toate acestea, efectele vor depinde în mare măsură de tipul de legume cultivate și de abordarea agronomică utilizată (ecologică sau nu). Ar trebui observat un anumit impact pozitiv asupra siguranței alimentare, având în vedere producția de legume și fructe proaspete pentru piețele locale, adaptarea la schimbările climatice și sechestrarea carbonului (livezi), concomitent cu menținerea funcției solului într-o oarecare măsură, având în vedere aplicarea GAEC 5, 6 și 7 drept condiționalități pentru a beneficia de sprijin. Impactul asupra biodiversității nu este clar în această etapă, pot exista potențiale efecte pozitive pentru polenizatori (în zonele cu livezi), dar utilizarea pesticidelor ar putea avea un impact negativ asupra diversității plantelor și animalelor în cazul unor practici intensive. Cu toate acestea, aplicarea GEAC 8 ar atenua acest potențial efect negativ în zonele agricole identificate ca neproductive.

Sprijinul cuplat pentru venit pentru creșterea animalelor

Toate intervențiile privind creșterea animalelor în fermă (PD de la 20 la 24) vizează creșterea efectivelor și adresează cererea piețelor naționale de carne. Nu se aplică SMR și condiționalități specifice intervențiilor de la nivelul fermelor. Majoritatea efectelor asupra mediului, legate de producția de deșeuri, energie, poluare și calitatea aerului nu sunt cunoscute în această etapă a analizei. Impacturile preconizate asupra mediului sunt negative în principal în ceea ce privește emisiile de GES, datorită gestionării animalelor și gunoierului de grajd, în timp ce efectele asupra calității solului și asupra consumului de apă sunt necunoscute în această etapă și ar putea fi negative la nivel local atunci când practicile agricole sunt intensive. Sunt așteptate unele efecte permanente și pozitive asupra biodiversității și conservării peisajului, în principal datorită practicilor extensive de creștere a animalelor pe pajiștile naturale din România.

6.4.12 Analiza alternativelor

PNS nu atribuie obiective de mediu specifice alternativei 2. Cu toate acestea, alternativa 2 va contribui la îmbunătățirea alternativei de bază (BAU/business as usual) pentru unele componente de mediu, precum calitatea solului și siguranța alimentară. Comparativ cu BAU, îmbunătățirile sunt mai puțin clare pentru conservarea biodiversității, consumul de apă sau nivelurile de poluare. Contribuția este probabil să fie negativă într-un anumit context agricol specific. Comparativ cu alternativa 1, alternativa 2 stabilește în detaliu regulile de implementare, nivelul plăților și tipul de culturi sprijinite. Din punctul de vedere al mediului, alternativa 2 nu se abate foarte mult de la alternativa 1, având în vedere și condiționalitățile aplicate. Detalii cu privire la comparația dintre BAU și alternativa 2 sunt prezentate în cele ce urmează.

Următorul tabel descrie efectele implementării PNS (alternativa 2, ultima coloană), grupate pe teme și aspecte de mediu. Alternativa BAU este prezentată alături de un set de indicatori, tendințe actuale și evoluție viitoare, pentru a evidenția rezultatele analizei de context (a se consulta capitolul 4 pentru mai

multe detalii), subliniind astfel aspectele critice de mediu. Cele două scenarii sunt comparate, iar tabelul indică faptul că scenariul programului nu este întotdeauna ameliorativ sau conservator, iar pentru anumite obiective de mediu sunt proiectate efecte negative ale intervențiilor, făcând ca alternativa 2 să nu fie semnificativ superioară alternativei BAU.

Teme și aspecte de mediu		Alternativa (BAU)			Alternativa 2
		Indicator	Tendință actuală	Evoluție/status	
Biodiversitate și ecosisteme	Biodiversitate	Populația de păsări specifică terenurilor agricole	Ușoară scădere	Înrăutățire / Stabil	Sprijinul cuplat pentru venit are, în general, un efect pozitiv asupra componentei de biodiversitate, cu unele diferențe: acesta este ridicat pentru culturile proteaginoase și de câmp, semnificativ pentru animale și cu mai puține dovezi pentru fructe și legume. În puține cazuri, respectiv în ceea ce privește culturile de legume, efectele negative pot deriva din utilizarea pesticidelor. Aplicarea prevederilor GAEC 8 (cerința minimă pentru zonele neproductive) și a GAEC 7 (rotația culturilor), ar trebui să fie favorabilă populației de păsări.
	Ecosisteme și habitate naturale	Variația suprafeței naturale și seminaturale	Stabil	Stabil	La fel ca mai sus. GAEC 8 este potrivit pentru întreținerea zonelor cu mozaic agricol, inclusiv a zonelor naturale.
Apă	Calitatea apei	Clase de calitate a apelor de suprafață și a apelor subterane	Ușoară creștere	Stabil	Sprijinul cuplat pentru venit nu este de așteptat să aibă un impact asupra calității apelor de suprafață, având în vedere că GAEC 4 stabilește o zonă tampon pentru a asigura protecția cursurilor de apă ale râurilor. Calitatea apei subterane ar putea fi afectată de culturile de legume care utilizează îngrășăminte, dar suprafața implicată ar trebui să fie foarte limitată.
		Bilanțul brut al azotului și al fosforului	Scădere	Stabil	Majoritatea culturilor nu necesită azot sau fosfor pentru a crește; Culturile fixatoare de azot ajută la reducerea concentrației de îngrășăminte în sol. Pășunile pentru animale furnizează îngrășăminte organice. Îngrășământul non-organic poate fi folosit în puține zone dedicate culturilor de legume. Cu toate acestea, SM1 și SM2 s-au aplicat pentru toate culturile.
	Eficiența utilizării apei	Consumul de apă din agricultură	Creștere	Critic	Majoritatea culturilor vizate de sprijinul cuplat pentru venit nu necesită cantități mari de apă. Cu toate acestea, soia și legumele consumă mai multă apă decât celelalte culturi. Consumul de apă este ridicat în cazul creșterii animalelor (carne de vită și vaci de lapte).
		Teren irigat	Creștere	Stabil	Sprijinul cuplat pentru venit nu prevede în mod direct investiții în sisteme de irigații. Cu toate acestea, necesarul de apă pentru unele

Teme și aspecte de mediu		Alternativa (BAU)			Alternativa 2
		Indicator	Tendință actuală	Evoluție/status	
					culturi, fructe și legume, ar putea necesita dezvoltarea unor capacități suplimentare de irigare în unele zone.
		Disponibilitatea apei	Scădere	Critic	A se vedea explicațiile privind consumul de apă. Având în vedere zonele implicate, disponibilitatea apei la nivel de bazin hidrografic nu ar trebui să fie afectată de sprijinul cuplat pentru venit.
Aer	Calitatea aerului	Particule prezente în aer	Scădere	Stabil	Nu este relevant pentru SCV.
Sol	Calitatea solului	Suprafața agricolă afectată de eroziunea solului produsă de apă	Scădere	Stabil	GAEC 5, 6 și 7 s-au aplicat pentru SCV; Culturile, legumele și fructele contribuie la acoperirea solului și reduc riscul de eroziune. Gunoiul de grajd și pășunile pot crește conținutul organic al solului și capacitatea sa de reținere a apei.
Peisaje	Peisaj	Zone urbanizate	Ușoară creștere	Critic	Nu este relevant pentru SCV.
	Patrimoniu cultural	Situri UNESCO	Creștere	Stabil	Nu este relevant pentru SCV.
Sănătate umană 1	Siguranța alimentară	Vânzările de substanțe antimicrobiene pentru animalele producătoare de alimente	Creștere	Critic	Sprijinul cuplat pentru venit contribuie la siguranța alimentară, sporind oferta de piață a unor produse agricole strategice. Mai mult, produsele din legume și fructe sunt livrate pe piețele locale. Sprijinul cuplat pentru venit pentru animale nu vizează vânzările de substanțe antimicrobiene.
Sănătate umană 2: reducerea poluării	Pesticide	Aport de substanțe chimice din agricultură	Scădere	Stabil	Majoritatea culturilor vizate de sprijinul cuplat pentru venit nu necesită utilizarea pesticidelor; creșterea animalelor nu implică utilizarea de pesticide. Legumele și fructele nu exclud utilizarea pesticidelor pe suprafețe mici. La nivelul tuturor intervențiilor privind culturile s-au aplicat SMR 7 și 8.
Deșeuri	Producerea de deșeuri	Producția totală de deșeuri	Scădere	Stabil	Nu este relevant pentru sprijinul cuplat pentru venit.

Teme și aspecte de mediu		Alternativa (BAU)			Alternativa 2
		Indicator	Tendință actuală	Evoluție/status	
Utilizarea eficientă a resurselor naturale	Recuperarea energiei	Energie regenerabilă	Creștere	Stabil	Nu este relevant pentru sprijinul cuplat pentru venit.
Schimbări climatice	Atenuarea schimbărilor climatice	Emisii de GES din agricultură	Scădere	Stabil	Majoritatea culturilor vizate de sprijinul cuplat pentru venit nu contribuie la emisiile directe de GES, cu excepția orezului. Lucrările pe câmp și fertilizarea cu azot pot contribui la emisii de GES, în timp ce sprijinul cuplat pentru venit pentru animale este un emițător net de GES.
		Capacitatea pădurii de absorbție a CO2	Creștere/stabilitate	Critic?	Majoritatea culturilor vizate de sprijinul cuplat pentru venit contribuie la sechestrarea carbonului în sol. Livezile au, de asemenea, o bună capacitate de absorbție.
	Adaptarea la schimbările climatice	Condiții climatice (condiții de temperatură și precipitații)	Creșterea temperaturii; tendință neclară pentru precipitații	Critic	Nu este relevant pentru sprijinul cuplat pentru venit.
		Zone cu risc semnificativ de inundații	Creștere	Critic	Acoperirea solului de către culturi, livezi și pajiști pentru pășunat reduce riscurile de inundații prin stabilizarea solului și îmbunătățirea capacității de reținere a apei (susținut de GAEC 5 și 6).
Energie	Consumul de energie	Consumul de energie	Scădere	Stabil	Sprijinul cuplat pentru venit nu promovează în mod direct energia regenerabilă și eficiența energetică. Anumite culturi vizate de sprijinul cuplat pentru venit necesită lucrări limitate. Este de așteptat un consum de combustibili fosili în serele pentru cultivarea legumelor.

6.5 Fișa 4: Sectorul fructelor și legumelor

6.5.1 Prezentarea intervențiilor

PNS sprijină sectorul legumelor și al fructelor conform prevederilor art. 49 din Regulamentul UE. Articolul 46 din Regulament face referire la obiectivele stabilite pentru sectorul fructelor și legumelor, sectorul hameiului, sectorul uleiurilor, precum și a celorlalte sectoare menționate la articolul 42 litera (f), în timp ce articolul 47 enumeră diferitele tipuri de intervenții. În continuare, se regăsește lista intervențiilor sectoriale de la nivelul PNS, în concordanță cu sectoarele/producțiile stabilite prin articolul 47 din Regulament. Această listă acoperă o mare parte din sectoarele menționate în Regulament, intervențiile fiind împărțite pe categorii - tangibile și intangibile, pentru a facilita evaluarea impactului lor asupra mediului.

Intervenții sectoriale în cadrul PNS	Articolul 47 din Regulamentul 2021/2115
Intervenții tangibile	
<u>IS-LF-01 Programe operaționale pentru sectorul fructelor și legumelor. Investiții în active corporale și necorporale, cercetare și producție experimentală și inovatoare, metode și alte acțiuni.</u>	(1)(a) – investiții în active corporale și necorporale, în cercetare și în metode de producție experimentale și inovatoare și în alte acțiuni
<u>IS-LF-04 Îmbunătățirea sustenabilității și a eficienței transportării și depozitării produselor.</u>	(1) litera (e) – acțiuni de creștere a sustenabilității și eficienței transportului și stocării produselor
<u>IS-LF-05 Promovare, comunicare și marketing. Punerea în aplicare a intervenției are drept scop îmbunătățirea infrastructurii necesare pentru dezvoltarea, modernizarea sistemelor de comercializare, colectare și depozitare în vederea unei utilizări mai eficiente a produselor.</u>	(1) litera (e) – acțiuni de creștere a sustenabilității și eficienței transportului și stocării produselor
<u>IS-LF-06 Acțiuni de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea. Implementarea intervenției este menită să limiteze impactul negativ al tratamentelor asupra mediului.</u>	(1)(a) – investiții în active corporale și necorporale, în cercetare și în metode de producție experimentale și inovatoare și în alte acțiuni
<u>IS-LF-09 Recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere, din cauza unor motive climatice, a bolilor sau din alte motive.</u>	(2)(g) Recoltarea înainte de coacere, care constă în recoltarea totală, pe o anumită suprafață, a produselor necoapte și necomercializabile care nu au suferit nicio alterare înainte de recoltarea înainte de coacere, din cauza unor motive climatice, a bolilor sau din alte motive
<u>IS-LF-10 Nerecoltarea, care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltat și este de o calitate bună, corectă și vandabilă, fiind exclusă distrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic sau a unei boli.</u>	(2) (h) - Nerecoltarea care constă în încetarea actualului ciclu de producție de pe suprafața în cauză când produsul este bine dezvoltat și este de o calitate bună, corectă și vandabilă, fiind exclusă distrugerea produselor din cauza unui fenomen climatic sau a unei boli.
Intervenții intangibile	
<u>IS-LF-02 Servicii de consiliere, consultanță și asistență tehnică.</u>	(1)(b) Servicii de consiliere și asistență tehnică, în special în ceea ce privește tehnicile durabile de combatere a

Intervenții sectoriale în cadrul PNS	Articolul 47 din Regulamentul 2021/2115
	dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și a medicamentelor pentru animale, atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, condițiile de încadrare în muncă, obligațiile angajatorilor și securitatea și sănătatea în muncă.
<u>IS-LF-03 Formare, inclusiv îndrumarea și schimbul de bune practici, tehnici durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și atenuarea schimbărilor climatice.</u>	(1)(c) Formare, inclusiv îndrumarea și schimbul de bune practici, în special în ceea ce privește tehnicile durabile de combatere a dăunătorilor și a bolilor, utilizarea durabilă a produselor fitosanitare și a medicamentelor pentru animale și atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, precum și utilizarea unor platforme organizate de tranzacționare și a unor burse de mărfuri pe piețele spot și la termen.
<u>IS-LF-07 Implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special monitorizarea calității produselor vândute consumatorilor finali.</u>	(1)(h) - implementarea unor sisteme de trasabilitate și certificare, în special monitorizarea calității produselor vândute consumatorilor finali
<u>IS-LF-08 Măsurile de prevenire și gestionare a crizelor pe piața fructelor și legumelor</u>	(2)(f) - retragerea de pe piață în vederea distribuirii gratuite sau cu alte destinații, inclusiv, acolo unde este necesar, prelucrarea pentru a facilita retragerea
<u>IS-LF-11 Asigurarea producției și a recoltelor, care contribuie la protejarea veniturilor producătorilor în cazul unor pierderi provocate de dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de boli sau de infestări cu dăunători, garantându-se totodată faptul că beneficiarii iau măsurile necesare pentru prevenirea riscurilor.</u>	(2)(i) Asigurarea producției și a recoltelor, care contribuie la protejarea veniturilor producătorilor în cazul unor pierderi provocate de dezastre naturale, de fenomene climatice nefavorabile, de boli sau de infestări cu dăunători, garantându-se totodată faptul că beneficiarii iau măsurile necesare pentru prevenirea riscurilor.
<u>IS-LF-12 Acțiuni de comunicare menite să sensibilizeze și să informeze consumatorii.</u>	(2) lit.I) - Acțiuni de comunicare menite să sensibilizeze și să informeze consumatorii

6.5.2 Intervenții tangibile – condiții de implementare

Intervențiile de natură tangibilă pentru sectorul fructelor și legumelor sunt caracterizate, în principal, de investiții în mașini sau echipamente și investiții pentru instalații noi sau modernizarea celor deja existente. Intervențiile se încadrează în trei obiective specifice, dintre care două vizează aspecte de mediu: OS4 contribuie la atenuarea și adaptarea la schimbările climatice, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea captării carbonului și promovarea energiei durabile și OS 9, care îmbunătățește răspunsul agriculturii Uniunii la cerințele societății privind alimentele și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și hrănitoare produse într-un mod durabil, reducerea risipei alimentare, îmbunătățirea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene.

La nivelul PNS, există patru nevoi asociate acestor intervenții, dintre care două se referă la aspecte de mediu: N14, privind menținerea sau adoptarea practicii agriculturii extensive pentru a asigura reducerea GES și N15, privind creșterea captării carbonului pe terenurile agricole. Cele trei intervenții au aceiași indicatori de rezultat (R.10, R.11), fără legătură cu problemele de mediu.

Pentru fiecare PO, trebuie respectate următoarele criterii de eligibilitate:

- cel puțin 15 % din cheltuieli trebuie să se refere la acțiuni de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni de mediu;
- cel puțin 2 % din cheltuieli trebuie să se refere la acțiuni legate de cercetare;
- cheltuielile cu produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea nu ar trebui să depășească o treime din cheltuielile totale.

6.5.3 Intervenții tangibile – analiza impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI

6.5.4 Intervenții intangibile – condiții de implementare

Intervențiile sectoriale pentru fructe și legume de natură intangibilă se caracterizează în cea mai mare parte prin măsuri soft, care vizează în principal bunele practici, formarea profesională, cercetarea, dezvoltarea, tehnologia și digitalizarea.

Intervențiile se încadrează în cinci obiective specifice, dintre care doar unul vizează aspecte de mediu: OS9 îmbunătățește răspunsul agriculturii Uniunii la cerințele societății privind alimentele și sănătatea, inclusiv alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive produse într-un mod durabil, reducerea deșeurilor alimentare, creșterea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței antimicrobiene. La nivelul PNS au fost identificate șapte nevoi asociate acestor intervenții, dar care nu se referă în mod specific la problemele de mediu. Există cinci indicatori de rezultat pentru acest set de intervenții, utili pentru identificarea beneficiarilor intervențiilor (R1, R5, R9, R10, R11), dar care nu vizează aspecte specifice de mediu.

Pentru fiecare program operațional, trebuie respectate următoarele criterii de eligibilitate:

- cel puțin 15 % din cheltuieli trebuie să se refere la acțiuni de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni de mediu.
- cel puțin 2 % din cheltuieli trebuie să se refere la acțiuni legate de cercetare.
- cheltuielile cu produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea nu ar trebui să depășească o treime din cheltuielile totale.

6.5.5 Intervenții intangibile – evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa. VI

6.5.6 Sinteza principalelor efecte

Evaluarea se bazează pe analiza impactului, prezentată în Anexa VI

Efectele intervențiilor din sectorul fructelor și legumelor asupra mediului variază. În această etapă a PNS, se estimează înregistrarea unor efecte negative în ceea ce privește poluarea aerului și emisiile de GES, consumul de energie și impactul asupra solului. Este de remarcat faptul că efectele negative sunt întotdeauna incerte și de intensitate scăzută și legate de construcția de infrastructuri și de utilizarea echipamentelor (inclusiv utilaje agricole). Având în vedere caracterul soft al intervențiilor intangibile, sunt prevăzute puține efecte și care în cea mai mare parte prezintă o importanță redusă.

Intervenții tangibile

Se preconizează că efectele sunt pozitive și semnificative în ceea ce privește securitatea alimentară, deoarece toate intervențiile vizează sprijinirea dezvoltării durabile a lanțurilor alimentare scurte și a sistemelor de calitate.

În ceea ce privește calitatea apei, capacitatea de absorbție a CO₂, adaptarea la schimbările climatice, energia din surse regenerabile și poluarea cu pesticide, aparitia efectelor este necunoscută, dar efectele ar trebui să fie pozitive și puțin semnificative. Într-adevăr, efectele posibile depind în special de IS-LF-06, care urmărește să limiteze efectele negative ale tratamentelor asupra mediului. Cu toate acestea, întrucât măsurile de punere în aplicare a acestei intervenții nu sunt specificate în mod clar în această etapă a analizei, efectele generate sunt foarte limitate.

Probabilitatea efectelor generate asupra solului, a calității aerului, a emisiilor de gaze cu efect de seră și a producerii de deșeuri este necunoscută, însă se preconizează că acestea sunt negative. Intensitatea efectelor depinde în principal de măsurile de îmbunătățire sau dezvoltare a infrastructurilor (IS-LF-01 și IS-LF-04), care ar putea avea efecte dăunătoare, în special asupra componentelor de mediu menționate anterior.

Nu sunt prevăzute efecte asupra sănătății umane și asupra îmbunătățirii condițiilor de viață, reciclării deșeurilor, patrimoniului cultural și peisajului.

Intervenții intangibile

Se preconizează efecte nesemnificative sau cu o semnificație pozitivă foarte scăzută asupra securității alimentare, reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră, adaptării la schimbările climatice, eficienței energetice și poluării cu pesticide. Efecte necunoscute (dar nesemnificative) întâlnim în cazul componentelor de mediu, biodiversității, solului și apei.

Nu sunt prevăzute efecte în ceea ce privește sănătatea umană și îmbunătățirea condițiilor de viață, a capacității de absorbție a CO₂, a generării și reciclării deșeurilor, a patrimoniului cultural și a peisajului și în ceea ce privește energiile regenerabile.

6.5.7 Analiza alternativelor

Programul, prin intervențiile din sectorul fructelor și legumelor, vizează promovarea sustenabilității, în special în ceea ce privește securitatea alimentară și lanțul de aprovizionare. Toate aceste intervenții au aceleași criterii de eligibilitate, care prevăd ca cel puțin 15 % din cheltuieli să se refere la acțiuni de mediu, să cuprindă cel puțin trei acțiuni de mediu, cel puțin 2 % din cheltuieli trebuie să se refere la acțiuni legate de cercetare, iar cheltuielile cu produsele retrase de pe piață, recoltarea înainte de coacere și nerecoltarea nu ar trebui să depășească o treime din cheltuielile totale - aceste criterii asigură atenția acordată preocupărilor legate de mediu. Este de remarcat faptul că aceste criterii (adoptate de program) sunt cele minime sugerate de regulament. În acest sens, alternativa 2 este similară cu alternativa 1 în ceea ce privește alocarea financiară pentru obiectivele de mediu. În plus, din analiză reiese că, deși unele intervenții pot contribui în mod pozitiv la anumite obiective de mediu, dimensiunea financiară, domeniul de aplicare și obiectivul abordat de sectorul fructelor și legumelor nu ar trebui să contracareze în mod semnificativ aspectele critice de mediu de la nivel național (în scenariul BAU), evidențiate de analiza de context.

6.6 Fișa 5: Apicultura

6.6.1 Prezentare intervențiilor

PNS a identificat intervențiile în sectorul apicol, conform prevederilor art. 54 din Regulament. Articolul 55 se referă la tipurile de intervenție în sectorul apicol și la asistența financiară din partea Uniunii. Tabelul următor prezintă lista intervențiilor sectoriale, în concordanță cu sectoarele/producțiile de la articolul 55 din Regulament. Această listă acoperă o mare parte din sectoarele menționate în Regulament.

Intervenții sectoriale în PNS în PNS	Articolul 55 din Regulamentul 2021/2115
Acțiuni intangibile	
Asistență tehnică pentru apicultori	
<u>IS-A-01 Servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin colaborarea în rețea, pentru apicultori și pentru organizațiile de apicultori - Consultanță în apicultură și organizarea de cursuri de perfecționare în apicultură</u>	(1)(a) – servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, inclusiv prin crearea de rețele, pentru organizațiile apicultorilor
<u>IS-A-02 Promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni de monitorizare a pieței și activități care vizează în special sensibilizarea consumatorilor în privința calității produselor apicole- Promovarea apiculturii și a produselor apicole</u>	(1)(f) - promovare, comunicare și marketing, inclusiv acțiuni și activități de monitorizare a pieței care vizează în special sensibilizarea consumatorilor cu privire la calitatea produselor apicole
<u>IS-A-03 Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - Achiziția de către formele asociative de echipament pentru procesarea cerii în vederea obținerii fagurilor artificiali, precum și achiziția de echipament pentru ambalarea mierii.</u>	(1)(b) - investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni - repopularea stupilor în Uniune, inclusiv creșterea albinelor
Acțiuni tangibile	
Controlul dăunătorilor și bolilor	
<u>IS-A-04 - Combaterea agresorilor și a bolilor specifice stupilor, în special a varoozei. Scopul intervenției apicole este de a îmbunătăți producția și comercializarea produselor apicole prin acordarea de sprijin financiar apicultorilor pentru combaterea agresorilor și a bolilor specifice stupilor, în special varooza.</u>	(1) litera (b) – investiții în imobilizări corporale și necorporale, precum și în alte acțiuni
Măsuri de sprijinire a repopulării stupilor în Uniune	
<u>IS-A-06 Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni inclusiv pentru repopularea stupilor din Uniune, inclusiv ameliorarea albinelor - Achiziționarea de matci și/sau familii de albine pentru apicultura, Achiziționarea de accesorii apicole de către stupinele de elită/multiplicare</u>	(1) litera (b) – investiții în imobilizări corporale și necorporale, precum și în alte acțiuni
Raționalizarea transumanței/stupăritului pastoral	

Intervenții sectoriale în PNS în PNS	Articolul 55 din Regulamentul 2021/2115
Acțiuni intangibile	
<u>IS-A-05 Investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni, inclusiv pentru raționalizarea transhumanței</u>	(1) litera (b) – investiții în active corporale și necorporale, precum și alte acțiuni, inclusiv pentru raționalizarea transhumanței
Îmbunătățirea calității	
<u>IS-A-07 Acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderii productivității, precum și a substanțelor cu potențial toxic pentru albine - decontarea analizelor fizico-chimice și de reziduuri de substanțe antimicrobiene. <i>Intervenția este aplicabilă la nivel național și are ca scop îmbunătățirea performanțelor producătorilor din sectorul apicol din România și adaptarea acestora la cerințele pieței, precum și creșterea competitivității acestora pe termen lung în ceea ce privește obținerea de produse apicole, inclusiv economii de energie, eficiență energetică globală și procese durabile.</i></u>	(1)(c) - acțiuni de sprijinire a laboratoarelor de analiză a produselor apicole, a pierderilor de albine sau a scăderilor de productivitate și a substanțelor potențial toxice pentru albine.

6.6.2 Acțiuni intangibile – condiții de implementare

Intervențiile sectoriale de natură intangibilă pentru apicultură se caracterizează în principal prin măsuri de consultanță, asistență tehnică și cursuri de formare. Intervențiile se încadrează în trei Obiective Specifice, dintre care unul vizează aspecte de mediu: OS6 contribuie la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor. Există două nevoi identificate pentru aceste intervenții (N08, N21) și patru indicatori de rezultat (R.1, R.10, R.11, R.35), care nu au legătură cu mediul.

Criteriile de eligibilitate sunt în principal de natură administrativă și financiară și se referă la proprietatea și competențele individuale.

În tabelul de mai jos este prezentată alocarea financiară, respectiv sumele unitare planificate. Unitatea (O.37) este definită ca număr de acțiuni sau unități de conservare sau îmbunătățire a apiculturii, pe an. Anul de referință este 2023, cu excepția cazului în care se specifică altfel. Suma unitară planificată este constantă în perioada 2023-2027.

Tipul intervenției	EUR/an (2023)	Unități
IS-A-01	Consultanță în apicultură 100.000,00 EUR	50 acțiuni
	Organizarea de cursuri de perfecționare în apicultură 11.000,00 EUR	8 acțiuni
IS-A-02	Cheltuială per acțiune de promovare 124.500,00 EUR	83 acțiuni
IS-AA-03	Echipament de procesare a cerii 100.000,00 EUR	10 echipamente
	Echipament de ambalare a mierii 156.000,00 EUR	12 echipamente

6.6.3 Acțiuni necorporale – Evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI

6.6.4 Acțiuni tangibile – condiții de implementare

Intervențiile sectoriale de natură tangibilă pentru apicultură se caracterizează în principal prin achiziționarea de materiale și echipamente. Intervențiile se încadrează în trei Obiective Specifice, dintre care unul vizează aspecte de mediu: OS6 contribuie la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor. Nevoile identificate pentru aceste intervenții (N08, N21) și indicatorul de rezultat R.35 nu au legătură cu mediul.

Beneficiarii sunt apicultori, persoane fizice sau persoane juridice, organisme de persoane autorizate și întreprinderi. Criteriile de eligibilitate sunt în principal de natură administrativă și financiară și se referă la proprietatea și competențele individuale.

În tabelul de mai jos este prezentată alocarea financiară, respectiv sumele unitare planificate. Unitatea (O.37) este definită ca *numărul de acțiuni sau unități de conservare sau îmbunătățire a apiculturii și variază între intervenții*. Anul de referință este 2023, cu excepția cazului în care se specifică altfel. Suma unitară planificată este constantă în perioada 2023-2027.

Tipul intervenției	EUR/an (2023)	Unități
IS-A04	Cheltuială cu medicamente per stupi de albine 1.297.340 EUR	745.598 stupi de albine
IS-A-06	Achiziționarea de matci și/sau familii de albine pentru apicultură 2.494.500EUR	83.150 familie de albine/mătci
	Achiziționarea de accesorii apicole de către stupinele de elită/multiplicare 90.000 EUR	90 apicultori
IS-A-05	Cheltuială per alte unități: cutii 392.840,00EUR	19.642 echipamente
	Achiziționarea de accesorii apicole 200.000,00EUR	4.000 apicultori
	Achiziționarea de unelte apicole și echipamente de protecție 205.450,00 EUR	4.109 apicultori
	Achiziționarea de vehicule tractabile (remorci apicole) și echipamente de încărcare-descărcare a stupilor în pastoral	253 apicultori

Tipul intervenției	EUR/an (2023)	Unități
	759.000,00 EUR	
IS-A-07	151.000 EUR	5.033 apicultori

6.6.5 Acțiuni tangibile – evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI

6.6.6 Sinteza principalelor efecte

Evaluarea se bazează pe analiza impactului, prezentată în Anexa VI

Analiza evidențiază că intervențiile sectorului apicol, care sunt, în general, o combinație de investiții în active corporale și necorporale, vizează în principal îmbunătățirea performanței apicultorilor români și adaptarea acestora la cerințele pieței. Astfel, se preconizează că intervențiile tangibile și intangibile vor avea efecte similare asupra aceluiași componente de mediu. Contribuția la efectele intervențiilor de natură intangibilă este redusă, din cauza dificultății de urmărire a intensității și certitudinii sale în timp și spațiu – în cazul IS-A-02. În același timp, și pentru intervențiile tangibile, efectele sunt pozitive, dar aproape întotdeauna indirecte.

Se preconizează efecte semnificative și pe termen lung asupra biodiversității, securității alimentare, peisajului și patrimoniului cultural. În ceea ce privește biodiversitatea, toate intervențiile pot contribui în special la conservarea speciilor de floră sălbatică și a habitatelor naturale. De asemenea, în mod transversal, intervențiile ar putea contribui la conservarea și valorificarea peisajelor și, între altele, la menținerea și aplicarea practicilor agricole tradiționale (care reprezintă una dintre nevoile vizate de intervenție). Deoarece acțiunile vizează promovarea unui sector agricol rezilient și diversificat, toate acestea pot contribui la asigurarea securității alimentare. Nu se preconizează efecte semnificative asupra sănătății umane și a condițiilor de viață, solului, apei, calității aerului, schimbărilor climatice, deșeurilor, energiei, poluării cu pesticide.

6.6.7 Analiza alternativelor

În conformitate cu regulamentul UE (articolele 53-56), intervențiile Statelor Membre aleg între diferite tipuri de intervenții în sectorul apicol. Acțiunile alese de PNS vizează serviciile de consiliere, asistența tehnică, formarea, informarea și schimbul de bune practici, inclusiv prin crearea de rețele pentru apicultori, organizațiile de apicultori și investițiile în active corporale și necorporale, care au un impact pozitiv asupra biodiversității și asupra securității alimentare. O mai mică atenție este dedicată programelor de cercetare sau prevenirii daunelor cauzate de evenimente climatice nefavorabile. În plus, din analiză reiese că, deși unele intervenții pot contribui în mod pozitiv la anumite obiective de mediu, dimensiunea financiară, domeniul de aplicare și obiectivul abordat de sectorul apicol nu contracarează în mod semnificativ aspectele critice de mediu de la nivel național (în scenariul BAU), evidențiate de analiza de context.

6.7 Fișa 6: Sectorul vitivinicol

6.7.1 Prezentarea intervențiilor

PNS a identificat intervențiile în sectorul vitivinicol conform secțiunii 4 din Regulamentul 2021/2115. Articolul 57 se referă la obiectivele din sectorul vitivinicol, în timp ce articolul 58 se referă la tipul de intervenții. Lista intervențiilor sectoriale din PNS este raportată mai jos, în concordanță cu sectoarele/producțiile specificate în articolul 58 din Regulament. Această listă acoperă o parte din sectoarele menționate în Regulament.

Intervenții sectoriale în PNS	Articolul 58 din Regulamentul 2021/2115
Acțiuni tangibile	
<u>IS-V-01 - Restructurarea și reconversia plantațiilor viticole.</u> <i>Punerea în aplicare a intervenției este menită să compenseze parțial costurile eligibile prin punerea în aplicare a unor acțiuni de restructurare și reconversie a plantațiilor viticole, care conduc la creșterea competitivității producătorilor de vin prin adaptarea producției la cererea pieței.</i>	(1)(a) restructurarea și reconversia plantațiilor viticole
<u>IS-V-02 - Investiții în active corporale și necorporale.</u> <i>Acest tip de intervenție realizată prin investiții în active corporale și necorporale conduce la creșterea sustenabilității producției vitivinicole.</i>	(1)(a) restructurarea și reconversia plantațiilor viticole
<u>IS-V-07 - Investiții în active corporale și necorporale menite să sporească durabilitatea producției de vin.</u> <i>Acest tip de intervenție conduce la îmbunătățirea performanței întreprinderilor viticole din România și adaptarea acestora la cerințele pieței, precum și la creșterea competitivității pe termen lung a acestora în producția și comercializarea produselor vitivinicole, inclusiv economiile de energie, eficiența energetică globală și procesele durabile.</i>	(1)(m) investiții în active tangibile și intangibile menite să sporească sustenabilitatea producției vitivinicole
Acțiuni intangibile	
<u>IS-V-03 - Asigurarea recoltelor.</u> <i>Această intervenție contribuie la protejarea veniturilor producătorilor de vin din România atunci când aceștia suferă pierderi din cauza dezastrelor naturale, a fenomenelor climatice nefavorabile, a animalelor, a bolilor sau a infestărilor cu dăunători.</i>	(1)(d) asigurarea recoltei împotriva pierderilor de venit rezultate din efectele fenomenelor climatice asimilate dezastrelor naturale, efectelor fenomenelor climatice, prădării animalelor, bolilor plantelor sau infestărilor cu dăunători
<u>IS-V-04 - Acțiuni de informare a consumatorilor din Uniunea Europeană,</u> care să conducă la sensibilizarea cu privire la meritele produselor agricole din Uniune și la standardele de înaltă calitate aplicabile metodelor lor de producție în Uniune, respectiv cu privire la denumirile de origine controlate ale UE și la indicațiile geografice controlate, în special condiții și efecte, în legătură cu calitatea, reputația sau alte caracteristici specifice ale vinului din cauza mediului său geografic sau a originii sale și sensibilizarea cu privire la consumul	(1) litera (h) acțiuni de informare cu privire la vinurile din Uniune desfășurate în Statele Membre care încurajează consumul responsabil de vin sau promovează sistemele de calitate ale Uniunii care acoperă denumirile de origine și indicațiile geografice

Intervenții sectoriale în PNS	Articolul 58 din Regulamentul 2021/2115
responsabil de vin și la riscul asociat consumului nociv de alcool	
IS-V-05 - Promovarea enoturismului. Acest tip de intervenție conduce la creșterea competitivității producătorilor, consolidând reputația plantațiilor viticole și implicit a zonelor viticole prin promovarea turismului vitivinicol.	(1)(i) acțiunile întreprinse de organizațiile interprofesionale recunoscute de statele membre în sectorul vitivinicol în conformitate cu Regulamentul (I) nr. 1308/2013 care vizează consolidarea reputației plantațiilor viticole din Uniune prin promovarea turismului vitivinicol în regiunile de producție
IS-V-06 - Promovarea și comunicarea efectuată în țări terțe. Îmbunătățirea competitivității produselor UE vitivinicole în țările terțe, inclusiv deschiderea și diversificarea piețelor vitivinicole	(1)(k) promovarea desfășurată în țările terțe

6.7.2 Acțiuni tangibile – condiții de punere în aplicare

Intervențiile sectoriale de natură tangibilă pentru sectorul vitivinicol sunt caracterizate în principal de acțiuni de restructurare și reconversie a plantațiilor viticole, de creștere a sustenabilității producției vitivinicole și de îmbunătățire a performanțelor întreprinderilor. Intervențiile intră sub incidența obiectivului specific nr. 2, care nu are legătură directă cu aspectele de mediu. Nevoia identificată pentru aceste intervenții este N09, referitoare la creșterea competitivității și a sustenabilității sectorului vitivinicol, al fructelor și al sectorului apicol, care sunt adecvate din punctul de vedere al aspectelor de mediu. Indicatorii de rezultat sunt R9 - Ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea reorganizării și modernizării, inclusiv în vederea îmbunătățirii eficienței resurselor și R26 - Investiții legate de resursele naturale: ponderea fermelor care beneficiază de sprijin din PAC pentru investiții productive și neproductive legate de grija pentru resursele naturale

Criteriile de eligibilitate sunt în principal de natură administrativă și financiară și se referă la proprietatea și competențele individuale. În cazul intervenției IS-V-01 există, de asemenea, două criterii de mediu specifice pentru investițiile în irigații, în cazul cărora este necesar să existe un sistem de contorizare a apei care să permită măsurarea utilizării apei la nivelul investiției sprijinite, iar în cazul replantării podgoriilor din motive sanitare sau fitosanitare, beneficiarii trebuie să respecte dispozițiile Directivei 2000/29/CE a Consiliului.

În tabelul de mai jos este prezentată alocarea financiară, respectiv sumele unitare planificate.. Unitatea (O.36) este definită ca număr de acțiuni sau unități sprijinite în *sectorul* vitivinicol pe an. Anul de referință este 2023, cu excepția cazului în care datele pentru anul respectiv nu sunt disponibile și sunt specificate în mod diferit.

Tipul intervenției	EUR/an	Unități	Partajare SAU/total SAU (TOTAL SAU = 12,502.000)
IS-V-01	(2023) 500.000 EUR/an	18 ha	0,005 %
IS-V-02	(2023) 1.000.000 EUR/an	2 acțiuni	/
IS-V-07	(2023) 500.000 (2023)	1 acțiune	/

6.7.3 Acțiuni tangibile – condiții de punere în aplicare

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI

6.7.4 Acțiuni intangibile – condiții de punere în aplicare

Intervențiile sectoriale de natură intangibilă pentru sectorul vitivinicol se caracterizează prin măsuri de informare și comunicare, de asigurare a veniturilor și de promovare a turismului.

Intervențiile intră sub incidența obiectivului specific OS2, cu excepția IS-V-03 care contribuie la OS1, fiind sprijinite veniturile fermelor viabile și reziliența sectorului agricol din întreaga Uniune pentru a consolida securitatea alimentară și diversitatea agricolă pe termen lung, precum și pentru a asigura sustenabilitatea economică a producției agricole în Uniune – ceea ce vizează aspecte de mediu. Nevoia identificată pentru aceste intervenții este N09, care nu este strict legată de aspectele de mediu. Indicatorii de rezultat sunt R9, ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea restructurării și modernizării, inclusiv pentru îmbunătățirea eficienței resurselor, iar pentru IS-V-05 – indicatorul R5, ponderea exploatațiilor sprijinite prin instrumente de gestionare a riscurilor.

Criteriile de eligibilitate sunt în principal de natură administrativă și financiară și se referă la proprietatea și competențele individuale. În tabelul de mai jos este prezentată alocarea financiară, respectiv sumele unitare planificate. Unitatea (O.36) este definită ca număr de acțiuni sau unități sprijinite în sectorul vitivinicol pe an. Anul de referință este 2023, cu excepția cazului în care datele pentru anul respectiv nu sunt disponibile și sunt specificate în mod diferit.

Tipul intervenției	EUR/an	Unități	Partajare SAU/total SAU (TOTAL SAU = 12.502.000)
IS-V-03	(2023) 1.000.000 EUR	12.500 ha	0,09 %
IS-V-04	(2024) 500.000 EUR	5 acțiuni	/
IS-V-05	(2024) 500.000 EUR	5 acțiuni	/
IS-V-06	(2024) 600.000 EUR	3 acțiuni	/

6.7.5 Acțiuni intangibile – evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI

6.7.6 Sinteza principalelor efecte

Evaluarea se bazează pe analiza impactului, prezentată în Anexa VI

Efectele asupra mediului generate de intervențiile sectoriale în domeniul viticulturii variază. Este demn de remarcat faptul că unele efecte negative nu sunt excluse, deși incerte și legate atât de intervențiile tangibile care prevăd infrastructuri și care pot avea efecte indirecte dăunătoare în special asupra resurselor naturale, cât și de intervenția legată de promovarea turismului vitivinicol. Având în vedere caracterul soft al intervențiilor intangibile, sunt prevăzute puține efecte, care sunt în cea mai mare parte indirecte și prezintă o importanță redusă.

Intervenții tangibile

Se preconizează efecte pozitive semnificative în ceea ce privește calitatea apei, promovarea reutilizării și a reciclării deșeurilor și a energiei din surse regenerabile. Se prevede o reducere a utilizării apei (IS-V-01 și IS-V-02), precum și măsuri de îmbunătățire a sistemului de irigații (IS-V-01) și a utilizării și gestionării apei (IS-V-02); de asemenea, IS-V-07 vizează îmbunătățirea utilizării și gestionării apei, dar contribuția intervenției este foarte limitată, deoarece modul de punere în aplicare nu este încă specificat în program. Reciclarea deșeurilor ar putea beneficia de pe urma investițiilor care vizează reutilizarea subproduselor vitivinicole. Exploatarea biomasei pentru producția de energie (IS-V-02) ar putea contribui la producția de energie din surse regenerabile.

Se preconizează efecte nesemnificative sau cu o semnificație pozitivă foarte scăzută asupra eficienței energetice, având în vedere că nu există măsuri direct legate de această componentă, ci obiectivul general al intervențiilor de reducere a impactului asupra mediului al sectorului vitivinicol al Uniunii, de creștere a economiilor de energie și de îmbunătățire a eficienței energetice globale în sectorul vitivinicol.

În ceea ce privește conservarea habitatelor, reducerea producției de deșeuri, conservarea peisajului și poluarea cu pesticide, apariția efectelor este necunoscută, însă în cazul apariției acestora, efectele ar trebui să fie pozitive și puțin semnificative. Într-adevăr, efectele asupra acestor componente de mediu sunt legate de intervenția IS-V-07 care vizează menținerea habitatelor favorabile biodiversității, reducerea producției de deșeuri și îmbunătățirea gestionării deșeurilor, menținerea peisajului, transformarea producției în producția ecologică, dar măsurile operaționale nu sunt încă specificate în program, ceea ce rezultă în estimarea unui impact foarte limitat al intervenției în această etapă a analizei.

Probabilitatea efectelor generate asupra solului, calității aerului și emisiilor de GES nu este cunoscută, dar se preconizează că efectele existente vor fi negative. Aceste efecte sunt legate în principal de intervențiile de construcție, extindere și modernizare a clădirilor destinate vinificării (IS-V-01 și IS-V-02) care pot afecta componentele de mediu enumerate mai sus.

Nu sunt prevăzute efecte asupra conservării florei și faunei, sănătății umane și îmbunătățirii condițiilor de viață, securității alimentare, capacității de absorbție a CO₂, adaptării la schimbările climatice, sau asupra patrimoniului cultural.

Intervenții intangibile

Se preconizează efecte ne semnificative sau cu o semnificație pozitivă foarte scăzută asupra sănătății umane și asupra îmbunătățirii condițiilor de viață, în special din cauza intervențiilor de protejare a veniturilor producătorilor de vin în caz de pierderi (IS-V-03) și de sensibilizare a consumatorilor cu privire la calitatea vinului și consumul responsabil (IS-V-04), precum și la securitatea alimentară, deoarece obiectivul general al intervențiilor este de a promova un sector agricol inteligent, rezilient și diversificat, care să asigure securitatea alimentară.

În ceea ce privește patrimoniul cultural și peisajul, apariția efectelor nu este cunoscută, dar în cazul apariției acestora, efectele ar trebui să fie pozitive și puțin semnificative, având în vedere măsurile ușoare care contribuie la valorificarea peisajului (IS-V-05).

Probabilitatea efectelor generate asupra biodiversității, solului, emisiilor de GES și producției de deșuri este necunoscută, dar se preconizează că efectele existente vor fi negative, cu o importanță redusă, având în vedere caracterul măsurilor. Efectele negative sunt legate în principal de promovarea turismului vitivinicol (IS-V-05) și pot fi mai dăunătoare în funcție de localizarea intervențiilor și dacă turismul este realizat în masă, de exemplu caracterizat de fluxuri turistice intense: într-adevăr, turismul necontrolat ar putea cauza perturbări ale habitatului și speciilor, compactarea solului, emisii mai mari de gaze cu efect de seră și producția de deșuri;

Nu sunt prevăzute efecte pentru calitatea apei și echilibrul apei, calitatea aerului, capacitatea de absorbție a CO₂, adaptarea la schimbările climatice, reciclarea deșeurilor, energia, poluarea cu pesticide.

6.7.7 Analiza alternativelor

În conformitate cu regulamentul UE (articolul 58), Statele Membre aleg între diferite tipuri de intervenții în sectorul vitivinicol. Acțiunile alese de PNS se referă la servicii de consiliere, asistență tehnică, formare, informare și schimb de bune practici, investiții în active corporale și necorporale, precum și acțiuni de restructurare și reconversie, având un impact pozitiv general asupra biodiversității, schimbărilor climatice, solului și apei. Alternativa 2 este similară cu alternativa 1, având în vedere abordarea conservatoare adoptată de PNS în definirea intervențiilor eligibile. În plus, din analiză reiese că, deși unele intervenții pot contribui în mod pozitiv la anumite obiective de mediu, dimensiunea financiară, domeniul de aplicare și obiectivul abordat de intervențiile din sectorul vitivinicol nu ar trebui să aibă un impact semnificativ asupra aspectelor critice de mediu la nivel național (în scenariul BAU), evidențiate de analiza de context.

Fișele intervențiilor FEADR

6.8 Fișa 7: Intervenții în domeniul climei și al mediului

6.8.1 Prezentarea intervențiilor

PNS a identificat intervențiile în baza art. 70 din Regulamentul 2021/2115. În conformitate cu acest Regulament, Statele Membre includ angajamente de agromediu și climă ca intervenții în planurile strategice PAC, care includ următoarele:

Lista intervențiilor în cadrul PNS	Lista intervențiilor din Regulamentul 2021/2115
Practicile agricole	
DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente. <i>Intervenția își propune să continue eforturile depuse în perioadele anterioare de programare pentru aplicarea pe scară largă a unor metode agricole extensive generale, care să răspundă nevoilor de conservare specifice unui spectru larg de specii sau habitate (ex. cele care se regăsesc în zona HNV). De asemenea, în zonele reprezentative pentru anumite elemente de biodiversitate (ex. specii de fluturi sau păsări sălbatice), intervenția propune unele angajamente adaptate specificității etologice, care să asigure atingerea obiectivelor propuse. În plus, unele tipuri de angajamente propuse vor asigura o mai bună gestionare a resurselor naturale, în contextul riscurilor asociate activităților agricole</i>	ENVCLIM (70) Angajamente în materie de mediu și de climă și alte angajamente în materie de gestionare
DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile. <i>Intervenția își propune să continue eforturile depuse în perioadele anterioare de programare pentru creșterea nivelului de planificare al gestiunii fermelor prin îmbunătățirea managementului culturilor, precum și pentru menținerea biodiversității prin protejarea unor specii de păsări de interes comunitar (prioritare și comune) dar și a vieții sălbatice specifice habitatelor agricole în ansamblu</i>	ENVCLIM (70) Angajamente în materie de mediu și climă
DR-07 - Silvo-mediu și climă. <i>Prin încurajarea unor metode cuprinzătoare de exploatare a lemnului cu efect redus asupra solului sau prin utilizarea uneltelor în lucrările de subțiere, spre deosebire de lucrările mecanizate, care sunt acum utilizate la scară largă, intervenția va contribui la protejarea resurselor solului forestier. În plus, utilizarea căruțelor în faza de închidere a operațiunilor de subțiere în standuri tinere reduce frecvența și gradul de rănire a copacilor, ceea ce are un impact asupra calității viitoare a arborilor.</i>	ENVCLIM (70) Angajamente în materie de mediu și climă
DR-08 - Împăduriri - Întreținerea și îngrijirea suprafețelor împădurite. <i>Prin această intervenție, planul este de a acorda sprijin financiar beneficiarilor care își asumă angajamente în cadrul măsurii 8 – Investiții în dezvoltarea zonelor împădurite și în îmbunătățirea viabilității pădurilor, submăsura – 8.1 Împădurirea și crearea de suprafețe împădurite din PNDR 2014-2020 sau care au semnat contracte în cadrul măsurii 221 – Prima împădurire a terenurilor agricole din PNDR 2007-2013</i>	ENVCLIM (70) Angajamente în materie de mediu și climă
Animale	
DR-03 - Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon. <i>Această intervenție încearcă să încurajeze angajamente voluntare care depășesc criteriile pertinente necesare pentru dezvoltarea, utilizarea și conservarea resurselor. Intervenția vizează creșterea animalelor a raselor locale pe care fermierii amenință să le abandoneze pentru a sprijini conservarea biodiversității și pentru a promova utilizarea metodelor tradiționale.</i>	ENVCLIM (70) Angajamente în materie de mediu și climă
DR-06 - Bunăstarea animalelor. <i>Prin promovarea în continuare a încurajării agricultorilor de a adopta pe scară largă standarde înalte de bunăstare a animalelor prin intermediul acestei intervenții, România optează pentru</i>	ENVCLIM (70) Angajamente în materie de mediu și climă

<i>asigurarea conservării caracteristicilor și creșterea calității alimentelor, care prin depășirea semnificativă a standardelor minime impuse de comerciant produselor cu consum mare contribuie în mod consecvent la sănătatea publică, sănătatea animală, bunăstarea animalelor și protecția mediului.</i>	
---	--

Intervențiile se încadrează în trei obiective specifice care vizează aspecte de mediu: OS4 urmărește să contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și să promoveze energia durabilă, OS5 vizează promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice și OS6 urmărește să contribuie la stoparea și inversarea declinului biodiversității, să consolideze serviciile ecosistemice și să conserve habitatele și peisajele. Nevoile identificate pentru aceste intervenții sunt legate de aspecte de mediu: N14 (menținerea sau adoptarea unor practici agricole extinse pentru reducerea emisiilor de GES), N15 (Creșterea sechestrării carbonului pe terenurile agricole), N16 (menținerea sau adoptarea de practici forestiere pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, sechestrarea carbonului și adaptarea la efectele schimbărilor climatice), N17 (Adaptarea practicilor agricole în zonele asociate riscului climatic din cauza schimbărilor climatice), N18 (menținerea sau adoptarea unor practici agricole extinse pentru a asigura protecția împotriva eroziunii solului și pentru a crește cantitatea de humus, precum și gestionarea terenurilor forestiere cu impact redus asupra resurselor solului); N19 (Adaptarea pe scară largă a metodelor agricole durabile pentru gestionarea eficientă a resurselor naturale (apă, sol și aer) și biodiversitate), N20 (menținerea sau adoptarea unor practici agricole extinse pentru a asigura protecția resurselor de apă împotriva poluării), N21 (Încurajarea menținerii și aplicării practicilor agricole tradiționale), N22 (menținerea sau adaptarea practicilor agricole și forestiere în conformitate cu nevoile etologice ale speciilor sălbatice prioritare și în coroborare cu măsurile de gestionare necesare pentru menținerea habitatelor importante). Indicatorii de rezultat relevanți din punctul de vedere al aspectelor de mediu sunt: R.12, care reprezintă *ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru îmbunătățire adaptării climatice*, R.14 - *ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru a reduce emisiile sau de a menține sau de a consolida stocarea carbonului*, R.17 - *suprafața sprijinită pentru împădurire; restaurarea agrosilviculturii, inclusiv defalcările*, R.19 - *ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite, ce aduce beneficii pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului și a biotei*, R.21 *ponderea suprafeței agricole utilizată (SAU) în cadrul angajamentelor privind calitatea corpurilor de apă*, R.22 - *ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru îmbunătățirea gestionării nutrienților*, R.30 - *ponderea energiei termice forestiere în cadrul angajamentelor sprijinire pentru protecția pădurilor și a gestionării serviciilor ecosistemice*.

6.8.2 Practici agricole și silvicultură – condiții de implementare

Cele patru tipuri de intervenții sunt împărțite pe pachete diferite, unele dintre ele fiind identice cu pachetele implementate în ultima perioadă de programare și care vor presupune condiții similare.

DR-01 - Agro-mediu și climă - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente

Raportat la PNDR 2014-2020, intervenția vizează o suprapunere de aproximativ 92% (circa 2.245 milioane ha, din care: Pachetul 1 – 1.360 milioane ha, Pachetul 3.1 – circa 347 mii ha, Pachetul 3,2 – circa 183 mii ha, Pachetul 6 – circa 29 mii ha, Pachetul 9.2 – circa 326 mii ha) cu M10 Agro-mediu și climă – pachetele 1, 2, 3, 6, 9.2 și 11 (circa 2.440 milioane ha, din care Pachetul 1 – 1.856 mii ha, Pachetul 2 – circa 149 mii ha, Pachetul 3 – circa 364 mii ha, Pachetul 6 – circa 25 mii ha, Pachetul 9 – circa 45 mii ha, subpachetul 11.2 – circa 845 ha.), fiind eligibile 1.275 UAT (1.621 UAT în cadrul M10 Agromediu și climă) (fig.1)

Localizarea HNV se află în principal în centrul României, în regiuni deluroase și muntoase care acoperă 56 % din teritoriul național. Raționalitatea intervenției constă în protejarea varietății de specii asociate pajiștilor permanente din România, prin activități tradiționale de cosire și pășunat care se desfășoară fără mecanizarea îngrășământului și evitarea inputurilor chimice. Alocarea financiară orientativă pentru perioada 2023-2029, dedicată intervenției DR-01, este de 386.266.193 EUR.

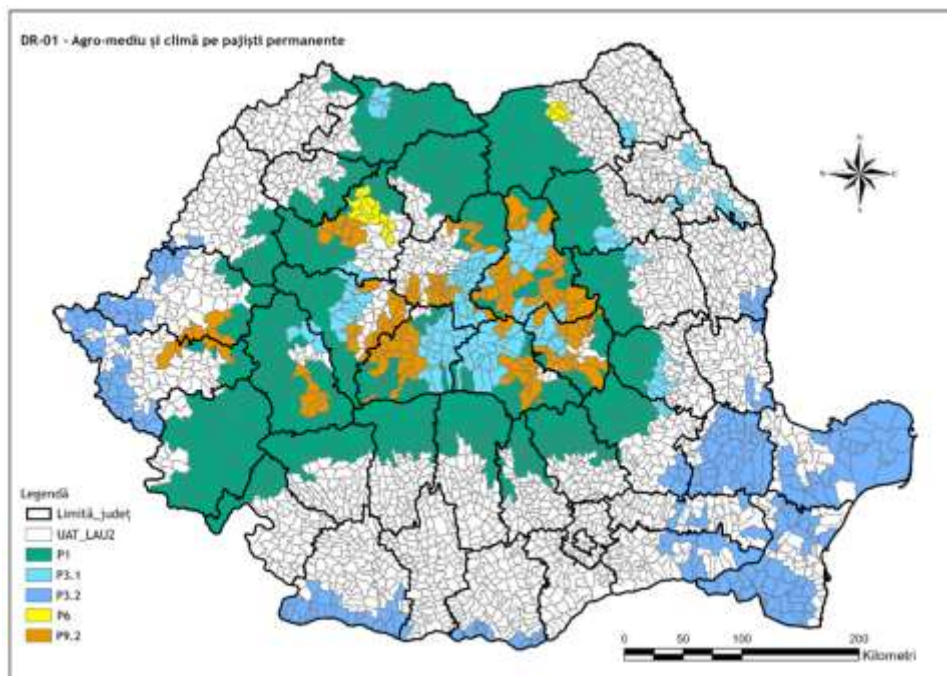

Figura nr. 1 Zone HNV eligibile, PNS 2023-2027

Intervenția va fi promovată prin:

- Pachetul 1 – pajiști cu înaltă valoare naturală (HNV)
  - varianta 1.1 – pășuni în zone cu înaltă valoare naturală;
  - varianta 1.2 - lucrări manuale pe pajiști cu înaltă valoare naturală;
  - varianta 1.3 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști pe cu înaltă valoare naturală.
- Pachetul 3.1 – pajiști importante pentru *Crex crex*
  - varianta 3.1.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru *Crex crex*;
  - varianta 3.1.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru *Crex crex*.
- Pachetul 3.2 – pajiști importante *Lanius minor* și *Falco vespertinus*
  - varianta 3.2.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus*;
  - varianta 3.2.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru *Lanius minor* și *Falco vespertinus*.
- Pachetul 6 – pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.)
  - varianta 6.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.);
  - varianta 6.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru fluturi (*Maculinea* sp.).

- Pachetul 9.2 –pajiști permanente importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*)
  - varianta 9.2.1 – lucrări manuale pe pajiști importante pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*);
  - varianta 9.2.2 – lucrări cu utilaje ușoare pe pajiști importante pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*).

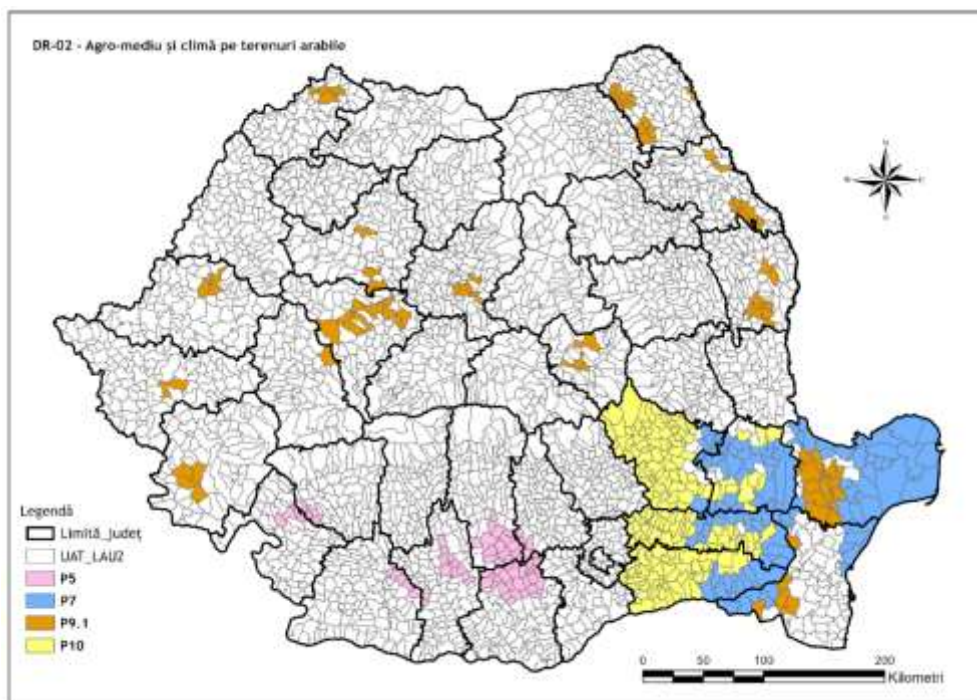
Plățile compensatorii sunt 142 EUR/ha pentru v1.1, 242 EUR/ha pentru v1.2, 163 EUR/ha pentru v1.3, 310 EUR/ha pentru v3.1.1, 231 EUR/ha pentru v3.1.2, 159 EUR /ha pentru v3.2.1, 80 EUR/ha pentru v3.2.2, 410 EUR/ha pentru v6.1, 331 EUR/ha pentru v6.2, 269 EUR/ha pentru v9.2.1 și 190 EUR/ha pentru v9. 2.2

DR-02 – Agro-mediu și climă – Agro-mediu și climă pe terenuri arabile

Intervenția contribuie la reducerea eroziunii solului și la limitarea poluării apelor subterane cu nitrați. Alte beneficii prin aplicarea culturilor verzi sunt legate de o îmbunătățire a sechestrării carbonului în sol și creșterea fertilității solului. Culturile verzi ar trebui să fie semănate după recoltarea principalelor culturi, asigurându-se că solul este acoperit de vegetație și protejat pe toată perioada iernii. Angajamentele specifice se referă la perioada de însămânțare, la interzicerea pesticidelor și la cerința de încorporare a materiei organice primăvara. Zona eligibilă pentru intervenție este teritoriul național. Intervenția vizează continuarea promovării următoarelor pachete și variante ale acestor pachete aferente terenurilor arabile implementate în perioada de programare a PNDR 2014-2020 prin M.10 - Agromediu și climă:

- Pachetul 4 – culturi verzi
- Pachetul 5 – adaptarea la efectele schimbărilor climatice
- Pachetul 7 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru gâsca cu gât roșu (*Branta ruficollis*)
- Pachetul 9.1 – terenuri arabile importante ca zone de hrănire pentru acvila tipătoare mică (*Aquila pomarina*)
- Pachetul 10 – refugii ecologice pe terenuri arabile pentru speciile de păsări comune asociate terenurilor agricole

Plățile compensatorii sunt 128 EUR/ha/an pentru pachetul 4, 105 EUR/ha/an pentru pachetul 5, 93 EUR/ha/an pentru pachetul 7, 151 EUR/ha/an pentru pachetul 9.1, 92 EUR/ha/an pentru pachetul 10. Alocarea financiară orientativă pentru perioada 2023-2029, dedicată intervenției DR-02, este de 104.690.293,50 EUR

Figura nr. 2 Zone eligibile asociate intervenției DR-02

DR-07 - Silvo-mediu și climă

Scopul intervenției este de a reduce numărul de intervenții în zona forestieră și de a aplica metodologia de recoltare cu impact redus asupra solurilor din Fondul forestier național. Măsurile includ pachetul 1 – Asigurarea de zone de liniște și pachetul 2 – Utilizarea atelajelor la colectarea lemnului din rărituri. Intervenția se bazează pe măsura 15 din perioada de programare anterioară. Angajamentele sunt legate de calendarul lucrărilor interzise în zona de liniște sau de limitarea mijloacelor mecanizate. Plățile compensatorii pentru pachetul 1 sunt de 38 EUR/ha/an, iar prin pachetul 2 de 137 EUR/ha/an, degresiv în funcție de suprafață. Alocarea financiară orientativă pentru perioada 2023-2029, asociată intervenției DR-07, este de 84.826.166,00 EUR.

DR-08 - Împădurire - întreținere și îngrijire suprafețelor împădurite

Măsura a fost desemnată să refinanțeze măsura 8 PNDR 2014-2020 și măsura 221 din PNDR 2007-2013 din perioadele de programare anterioare. Investițiile vizează dezvoltarea zonelor împădurite și îmbunătățirea viabilității pădurilor, cu o contribuție directă la sechestrarea carbonului. Suma maximă pentru hectar este de 1 000 EUR/ha/an (datele sunt disponibile pentru anii 2026-2028). Alocarea financiară totală orientativă (totalul cheltuielilor publice) este de 3 000 000 EUR pentru perioada 2023-2029.

6.8.3 Practici agricole și silvicultură – evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI

6.8.4 Animale – condiții de punere în aplicare

DR-03 - Agro-mediu și climă - Creșterea animalelor de fermă din rase locale în pericol de abandon

Intervenția sprijină reproducerea raselor tradiționale locale de animale, bine adaptate la condițiile climatice locale și de mediu. Pe termen mediu, obiectivul este de a proteja diversitatea genetică a animalelor de fermă. PNS 2023-27 intenționează să protejeze 12 rase locale pe cale de dispariție aflate în pericol de abandon (2 bovine, 5 ovine, 1 caprină, 2 porcine și 2 ecvidee), în continuarea măsurilor introduse în ultima perioadă de programare. Trebuie remarcat faptul că sprijinul a fost stabilit inițial în PNDR 2014-2020, prin intermediul măsurii 10 pachetul 8; până în prezent au fost sprijiniți 120 de crescători de animale. Plata compensației se bazează pe o estimare a pierderii de venit ca urmare a cerințelor specifice aplicate fiecărei categorii de animale. Sectorului creșterii porcinelor i-a fost alocată cea mai mare compensație (300 EUR/UVM/an), urmat de cel al creșterii bovinelor și cailor (200 EUR/UVM/an), în timp ce sectorului creșterii caprinelor a primit cel mai scăzut nivel de compensare (40EUR/UVM/an). Alocarea financiară orientativă pentru perioada 2023-2029, dedicată intervenției DR-03, este de 1.380.000 EUR.

DR-06 Bunăstarea animalelor

Intervenția vizează asigurarea respectării unor standarde mai ridicate de bunăstare a animalelor pentru porcine și păsări de curte, acoperind siguranța alimentară și calitatea alimentelor prin asigurarea mai bună a hranei, apei și adăposturilor (legate de spațiu și de condițiile bioclimatice). Intervenția continuă efortul susținut prin PNDR 2007-2013 și 2014-2020 (măsura 14). Măsura este compusă din pachete și sub-pachete diferite, cu o rată de intervenție diferită: pachetul 1 pentru creșterea porcinelor și pachetul 2 pentru asigurarea bunăstării păsărilor de curte (ambele cu 3 sub-pachete și linii de intervenție diferite). Alocarea financiară indicativă anuală pentru intervenția DR-06 este de 736.250.000,00 EUR.

6.8.5 Animale – evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI

6.8.6 Sinteza principalelor efecte

Evaluarea se bazează pe analiza impactului, prezentată în Anexa VI

Tipurile de intervenții nu prevăd efecte negative asupra componentelor de mediu relevante și, dimpotrivă, se preconizează că vor fi generate efecte pozitive semnificative sau foarte semnificative asupra mai multor obiective de mediu care fac obiectul studiului. Este de remarcat faptul că intervențiile sunt prevăzute a fi puse în aplicare pe aproape 56 % din suprafața țării.

Se preconizează efecte pozitive foarte semnificative asupra componentei biodiversității, în ceea ce privește conservarea speciilor de floră și faună sălbatică: în special, intervenția DR-01 contribuie datorită angajamentelor de agromediu prevăzute, iar efectul este consolidat prin condiționalitățile SMR 3 și SMR 4 (privind biodiversitatea) aplicate intervenției; DR-03 contribuie la aspectele de mediu prin prevederea unor măsuri de sprijin pentru creșterea raselor tradiționale care contribuie la menținerea diversității genetice; DR-07 și DR-08 sunt strict legate de gestionarea pădurilor și contribuie în special la conservarea anumitor specii forestiere. În plus, DR-01, DR-03 și DR-07 se caracterizează, printre altele, prin contribuția la obiectivul specific OS6, care se concentrează întocmai pe stoparea pierderii biodiversității și pe conservarea habitatelor și a speciilor.

Se preconizează, de asemenea, efecte foarte pozitive asupra calității solului și apei, în special prin intervențiile DR-01, DR-02, DR-07. Efectele preconizate sunt consolidate prin contribuția la OS5, care se axează pe utilizarea durabilă a resurselor naturale (apă, sol, aer).

În ceea ce privește conservarea funcțiilor solului, utilizarea culturilor verzi (DR-02), deoarece asigură acoperirea plantelor și împiedică lăsarea solului gol, contribuie în mod pozitiv la producția de biomasă și fertilitatea solului; având în vedere reducerea intervențiilor asupra pădurilor și gestionarea durabilă a lucrărilor forestiere (DR-07, dar și DR-08), se preconizează o reducere a nivelurilor de eroziune a solului; indirect, DR-01 contribuie, de asemenea, la limitarea impactului asupra solului și la îmbunătățirea stării sale biologice. Pe de altă parte, intervențiile legate de animale ar putea genera efecte incerte asupra solului, variind de la pozitiv la negativ în funcție de intervenția aplicată.

Se preconizează efecte pozitive asupra creșterii condițiilor ecologice și chimice ale apei în legătură cu intervenția DR-02, întrucât promovarea culturilor verzi contribuie la realizarea obiectivelor directivei-cadru privind apa și ale directivei privind nitrării cu măsurile prevăzute și este consolidată prin integrarea ecocondiționalității pentru apă SMR2. DR-06, privind îmbunătățirea bunăstării animalelor contribuie la conservarea calității apei, deoarece ar putea reduce emisiile produse de animale și, prin urmare, poluarea apei din apele uzate. DR-07 poate produce efecte pozitive asupra calității apei prin conservarea pădurilor, în special a pădurilor cu funcții de protecție a apei.

Componenta privind schimbările climatice este abordată în aproape toate intervențiile actuale (excepție DR-03), cu contribuție la OS4 - care vizează atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea. Se preconizează efecte foarte pozitive, în special asupra capacității de absorbție a CO₂: DR-02 contribuie la sechestrarea carbonului prin măsuri care prevăd încorporarea biomasei și efectul probabil este coroborat cu condiționalitatea privind schimbările climatice aplicată (GAEC3); capacitatea de absorbție este mărită prin DR-07 și DR-08, odată cu întreținerea suprafețelor împădurite. De asemenea, intervențiile DR-01, DR-02, DR-

07 și DR-08 sprijină practicile axate pe adaptarea la schimbările climatice; în special, întrucât se preconizează că intervențiile DR-07 vor reduce alunecările de teren, acestea ar putea contribui la adaptarea la inundații.

Se preconizează un efect foarte pozitiv legat de poluarea cu pesticide în ceea ce privește promovarea utilizării durabile a pesticidelor, în principal prin DR-01, datorită interzicerii utilizării pesticidelor chimice – demn de remarcat faptul că, în ceea ce privește nivelurile de poluare, efectul nu este definibil; efectele mult mai ușoare asupra acestui ultim obiectiv de mediu sunt legate de intervențiile pe animale DR-03 și DR-06. Se preconizează un alt efect foarte pozitiv legat de intervenția DR-06 asupra bunăstării animalelor, deoarece se axează pe aplicarea unor standarde mai ridicate care depășesc standardele obligatorii și se consolidează prin aplicarea condiționalităților SMR10 și SMR11 - legate de bunăstarea animalelor.

Se preconizează efecte pozitive asupra conservării habitatelor naturale ca efect indirect al intervenției DR-07, care contribuie în mod direct la protecția speciilor de animale și vegetale; de asemenea, în legătură cu această intervenție, se așteaptă efecte pozitive până la foarte pozitive asupra disponibilității apei prin protejarea resurselor de apă - prin reducerea scurgerilor de apă și creșterea retenției de apă.

Este probabil ca DR-06 să genereze efecte indirecte pozitive asupra sănătății umane prin creșterea siguranței alimentare, îmbunătățind sănătatea animală.

Toate acțiunile ar putea avea un efect asupra conservării peisajului și a patrimoniului cultural, în special în ceea ce privește PD-03 și PD-06, prin promovarea creșterii tradiționale a animalelor și a reproducerii speciilor de animale tradiționale.

Nu se preconizează efecte semnificative asupra deșeurilor, energiei și aerului.

6.8.7 Analiza alternativelor

Pachetele din alternativa 2 sunt similare celor puse în aplicare în ultima perioadă de programare și pot fi considerate o continuare a politicii din perioada 2014-2020. Astfel, sunt așteptate efecte similare în perioada 2023-2027, în comparație cu alternativa BAU care ia în considerare impactul măsurilor de agromediu implementate în trecut. Prin urmare, este dificil să se disocieze de politica PAC și de efectele care ar fi apărut fără a lua în considerare acest cadru de politică. În evaluarea măsurilor de agromediu, concluziile au evidențiat efectele pozitive generale ale PNDR 2014-2020 asupra condițiilor de mediu din zonele rurale. Un efect similar este cel puțin preconizat pentru PNS 2023-2027, având în vedere și experiențele dobândite în urma practicilor din trecut. Prin urmare, comparativ cu scenariul de referință, PNS abordează problemele naționale de mediu și ar putea contribui în mod pozitiv la atenuarea acestora. De fapt, intervențiile PNS legate de măsurile climatice și de agromediu contribuie cel mai probabil la îmbunătățirea situației critice: intervențiile cu efecte pozitive asupra biodiversității ar putea contracara abandonul terenurilor agricole; vânzările de antimicrobiene la animalele de la care se obțin alimente ar putea fi abordate prin măsuri privind bunăstarea animalelor, calitatea alimentelor și interzicerea antibioticelor; acțiunile de atenuare a schimbărilor climatice ar putea conduce, în special, la adaptarea și atenuarea riscurilor de inundații; intervențiile se concentrează în principal pe protejarea calității apei, dimensiunea legată de utilizarea și consumul de apă nefiind afectată în mod semnificativ de aceste intervenții.

Comparând scenariul PNS cu scenariul regulamentului EU (alternativa 1), în conformitate cu regulamentul UE, 35 % din bugetul PAC va trebui să fie relevant din punct de vedere climatic. În scenariul 2, pe baza contribuției măsurilor de agromediu, obiectivul a fost stabilit la 35,70 %, depășind cerința minimă. Se recomandă, de asemenea, să se sprijine angajamentul general de a aloca 10 % din bugetul UE obiectivelor în materie de biodiversitate până la sfârșitul perioadei cadrului financiar multianual (CFM) al UE. Este probabil ca Alternativa 2 să sprijine cu fermitate acest obiectiv.

6.9 Fișa 8: Agricultură ecologică

6.9.1 Prezentarea intervențiilor

PNS a stabilit intervențiile în temeiul articolului 70 din Regulamentul 2021/2115. În cazul în care se acordă sprijin în temeiul prezentului articol pentru angajamente în materie de agromediu și climă sau pentru angajamente de conversie la practicile și metodele agriculturii ecologice sau de menținere a acestora, astfel cum se prevede în Regulamentul (UE) 2018/848, statele membre stabilesc o plată pe hectar. Intervențiile sprijinite de PAC se referă la agricultura ecologică cu o împărțire între întreținere și conversie, în continuarea măsurii 11 PNDR 2014-2020. În cadrul acestei intervenții sunt finanțate mai multe pachete, inclusiv culturi agricole, legume, livezi, plante medicale, precum și pajiști permanente. Între 2014 și 2020, numărul de hectare care fac obiectul agriculturii ecologice aproape s-a dublat. Plățile, bazate pe compensarea costurilor, sunt variabile în funcție de pachete și de tipul de culturi.

Indicatorii de rezultat pentru această intervenție sunt R.14, care reprezintă ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru reducerea emisiilor, menținerea sau stocarea carbonului, R.19 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite, pentru îmbunătățirea calității solului și a biotei; R.20 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru reducerea emisiilor de amoniac, R.21 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite, pentru îmbunătățirea calității corpurilor de apă, R.22b - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru îmbunătățirea gestionării nutrienților, R.24 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor specifice care conduc la utilizarea durabilă a pesticidelor în vederea reducerii riscurilor și a impactului pesticidelor, cum ar fi scurgerile de pesticide, R.29 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) pentru agricultura ecologică cu împărțirea între întreținere și conversie, R.31 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) din angajamentele sprijinite pentru conservarea sau refacerea biodiversității, inclusiv practicile agricole cu înaltă valoare naturală.

Lista intervențiilor PNS legate de agricultura ecologică este prezentată în tabelul de mai jos, în conformitate cu angajamentele în materie de mediu prevăzute la articolul 70 din regulamentul.

Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
<u>DR-04 - Agricultură ecologică – conversie.</u> <i>Aceasta intenționează să încurajeze tranziția către metode agricole ecologice care vor contribui la conservarea biodiversității. Din perspectiva biodiversității, utilizarea metodelor biologice de combatere a dăunătorilor (cum ar fi menținerea gardurilor vii, a marginilor terenurilor agricole și a altor zone necultivate), menținerea unei activități biologice mai intense a solului mai aproape de regimul natural, utilizarea culturilor mixte și utilizarea terenurilor mixte reprezintă principalele avantaje ale agriculturii verzi.</i>	ENVCLIM (70) Angajamente în materie de mediu, climă și gestiune
<u>DR-05 - Agricultură ecologică – menținerea certificării.</u> <i>Aceasta se străduiește să încurajeze menținerea tehnicilor agricole ecologice care vor îmbunătăți calitatea apei și a aerului prin evitarea utilizării pesticidelor și a altor agenți de protecție a plantelor, prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, prin</i>	ENVCLIM (70) Angajamente în materie de mediu, climă și gestiune

Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
<i>utilizarea responsabilă a resurselor naturale și prin conservarea biodiversității.</i>	

6.9.2 Condiții de implementare

Intervențiile pentru agricultura ecologică se disting în primul rând prin inițiative care promovează dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, în special prin reducerea dependenței chimice, și contribuie la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, îmbunătățirea capacității agriculturii Uniunii de a răspunde așteptărilor societății în materie de alimentație și sănătate, inclusiv producția de alimente de înaltă calitate, sigure și nutritive într-un mod sustenabil, reducerea risipei alimentare, îmbunătățirea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței la antimicrobiene. Intervențiile intră sub incidența obiectivelor specifice OS4 (*contribuția la atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și promovarea energiei durabile*), OS5 (*Promovarea dezvoltării durabile și gestionarea eficientă a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice*), OS6 (*contribuția la stoparea și inversarea pierderii biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor*); și OS9 (*Îmbunătățirea răspunsului agriculturii Uniunii la cerințele societale privind alimentele și sănătatea, inclusiv alimentele de înaltă calitate, sigure și nutritive produse într-un mod durabil, reducerea risipei de alimente, precum și îmbunătățirea bunăstării animalelor și combaterea rezistenței la antimicrobiene*). Toate acestea sunt strâns legate de aspectele de mediu. Nevoile identificate pentru aceste intervenții sunt legate de aspectele de mediu: N14 care vizează menținerea sau adoptarea unor practici agricole extinse pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, N17 - adaptarea practicilor agricole în zonele asociate cu riscul climatic din cauza schimbărilor climatice, N18 - menținerea sau adoptarea unor practici agricole extinse pentru a asigura protecția împotriva eroziunii solului și creșterea cantității de humus, precum și gestionarea terenurilor forestiere cu impact redus asupra resurselor de sol, N19 - adaptarea pe scară largă a metodelor agricole durabile pentru gestionarea eficientă a resurselor naturale (apă, sol și aer) și a biodiversității, și N20 - menținerea sau adoptarea unor practici agricole extinse pentru a asigura protecția resurselor de apă împotriva poluării. Intervențiile au aceiași indicatori de rezultat care sunt conectați cu aspectele de mediu: R.19 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite, pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului și a biotei, R.20 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite de a reduce emisiile de amoniac, R.21 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite, pentru îmbunătățirea calității corpurilor de apă, R.22 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite legate de îmbunătățirea gestionării nutrienților, R.24 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor specifice sprijinite, care conduc la utilizarea durabilă a pesticidelor în vederea reducerii riscurilor și a impactului pesticidelor, cum ar fi scurgerile de pesticide, R.29 - ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) sprijinită pentru agricultura ecologică, cu împărțirea între întreținere și conversie, R.31 ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) din angajamentele care sprijină conservarea sau refacerea biodiversității, inclusiv practicile agricole cu valoare naturală ridicată, R.33 - Îmbunătățirea gestionării N2k: ponderea suprafeței totale din N2K vizate de angajamente care beneficiază de sprijin

În tabelul de mai jos este prezentată alocarea financiară, respectiv sumele unitare planificate.

Tipul intervenției	EUR/an (2025-2028)	Obiective (ha)	Partajare SAU/total SAU (TOTAL SAU = 12 502 000)
DR-04	P1 27.968.940 EUR/an P2 160.369EUR/an P3 3.720.577 EUR/an P4 287.134 EUR/an P5 245.241 EUR/an P6.1 6.675.546 EUR/an P6.2 1.592.192 EUR/an	P1 95.000 ha P2 325 ha P3 6.000 ha P4.550 ha P5.675 ha P6.1 47.000 ha P6.2 41.000 ha	P1 0,7 % P2 0,002 % P3 0,05 % P4 0,004 % P5 0,005 % P6,1 0,4 % P6.2 0,3 %
DR-05	P1 41.777.257 EUR/an P2 300.618 EUR/an P3 4.978.989 EUR/an P4 814.745 EUR/an P5 284.858 EUR/an P6,1 4.706.053 EUR/an P6.2 3.767.480 EUR/an	P1 195.000 ha P2 700 ha P3 11.300 ha P4 1.700 ha P5.825 ha P6.1 36.500 ha P6.2 51.750 ha	P1 1,5 % P2 0,005 % P3 0,09 % P4 0,013 % P5 2,3 % P6,1 0,3 % P6.2 0,4 %

6.9.3 Evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI

6.9.4 Sinteza principalelor efecte

Evaluarea se bazează pe analiza impactului, prezentată în Anexa VI

Din analiza actuală reiese că cele două tipuri de intervenții axate pe agricultura ecologică abordează mai multe obiective de mediu, fapt dovedit și de obiectivele specifice pe care le abordează, toate concentrându-se asupra aspectelor de mediu. Cu toate acestea, este demn de remarcat faptul că extinderea zonei în care se aplică intervențiile este întotdeauna limitată în comparație cu SAU totală, ceea ce înseamnă că, chiar și în cazul unor efecte foarte pozitive, intensitatea ar putea fi limitată din cauza punerii în aplicare în zone limitate. Sunt prevăzute efecte pozitive semnificative în ceea ce privește conservarea habitatului natural și a speciilor, deoarece menținerea și conversia la practicile agricole ecologice contribuie la protejarea biodiversității mult mai mult în comparație cu agricultura tradițională; în plus, OS6, pe care DR-04 și DR-05 îl au în comun, urmărește stoparea și inversarea pierderilor de biodiversitate.

Întrucât intervențiile au printre obiectivele specifice și OS5 privind dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale, este probabil ca efectele foarte pozitive să apară în special asupra solului și a apei: practicile agricole ecologice pot contribui la limitarea impactului asupra solurilor, deoarece sporesc fertilitatea solului, activitatea biologică și reduc eroziunea solului; practicile specifice contribuie la reducerea poluării apei și la îmbunătățirea gestionării apei, astfel încât acestea să poată contribui în mod pozitiv la îmbunătățirea stării ecologice a apei și la îmbunătățirea echilibrului apei – potențialele efecte pozitive sunt amplificate de condiționalitatea SMR2 (Protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole) aplicată ambelor intervenții.

În ceea ce privește schimbările climatice, agricultura ecologică contribuie la reducerea emisiilor de GES și a riscurilor naturale de inundații și secetă, astfel că este probabil ca efectele pozitive semnificative să apară și din cauza SO4 aferent (contribuția la atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea).

De asemenea, ar putea apărea efecte foarte pozitive asupra poluării cu pesticide, deoarece agricultura ecologică evită pesticidele chimice și produsele de protecție a plantelor. Deoarece în agricultura ecologică utilizarea antibioticelor este interzisă, ar putea exista efecte pozitive atât asupra bunăstării animalelor, cât și asupra sănătății umane.

În ceea ce privește sănătatea umană, tipul și intensitatea efectului sunt incerte: agricultura ecologică ar putea contribui la creșterea securității alimentare, dar nivelul contribuției în această etapă de analiză nu este clar; de asemenea, intervențiile abordează problemele legate de risipa de alimente și de energia durabilă, dar, având în vedere că nu există precizări suplimentare cu privire la aceste aspecte, este probabil să apară un efect, dar intensitatea este necunoscută.

În mod similar, nu sunt prevăzute efecte asupra patrimoniului cultural și a componentei peisajului, reciclarea deșeurilor, precum și calitatea aerului.

6.9.5 Analiza alternativelor

Pachetele din alternativa 2 sunt similare celor puse în aplicare în ultima perioadă de programare, care pot fi considerate o continuare a politicii puse în aplicare în trecut. Astfel, sunt așteptate efecte pozitive generate de alternativa 2 în perioada 2023-27, comparativ cu alternativa BAU, cu o creștere suplimentară a suprafețelor care fac obiectul agriculturii ecologice în România. În comparație cu scenariul de referință, intervențiile PNS contribuie la o serie de dimensiuni care îmbunătățesc condițiile inițiale și pot contribui favorabil în primul rând la nivel local, deoarece zona țintă rămâne limitată. Intervențiile PNS în agricultura ecologică ar putea contribui pozitiv la unele aspecte critice de mediu evidențiate în scenariul de referință prin

analiza contextuală. Intervențiile ar putea contribui la contracararea înrăutățirii indicelui păsărilor de pe terenurile agricole, întrucât intervențiile abordează biodiversitatea. De asemenea, o contribuție pozitivă la ameliorarea condițiilor legate de consumul de apă din agricultură, disponibilitatea și adaptarea la schimbările climatice legate de riscul de inundații. În ceea ce privește problema vânzărilor de antimicrobiene la animalele de la care se obțin produse alimentare, există o contribuție pozitivă, deoarece utilizarea antibioticelor este interzisă în agricultura ecologică.

În comparație cu scenariul de reglementare (alternativa 1), intervențiile PNS sunt la fel de pozitive și, de fapt, deoarece sunt concepute pentru a răspunde nevoilor naționale ele contribuie mai mult decât celălalt scenariu, care nu este structurat pe contextul local. În orice scenariu, fără a exclude alte posibilități, intervențiile programului vor avea cel puțin aceleași efecte ca cele preconizate doar din aplicarea cadrului de politică în vigoare; nu vor fi negative, ci benefice. În plus, în comparație cu alternativa 1, trebuie remarcat faptul că alternativa 2 prevede alocarea unui procent mai mare din resursele financiare de la pilonul 2 la cheltuielile pentru mediul climatic comparativ cu minimul impus de regulament (alternativa 1), intervenția în sprijinirea agriculturii ecologice contribuie la obiectivul stabilit pentru aproximativ 6,6 % din suma vizată.

6.10 Fișa 9: Zone cu constrângeri naturale

6.10.1 Prezentarea intervențiilor

PNS a identificat zonele cu constrângeri naturale semnificative și specifice în temeiul articolului 71 din regulament. În conformitate cu regulamentul, statele membre pot acorda plăți pentru constrângeri naturale semnificative și specifice. Plățile în temeiul prezentului articol se acordă fermierilor activi în zonele desemnate în temeiul articolului 32 din Regulamentul (UE) nr. 1305/2013. Statele membre pot acorda plăți în temeiul prezentului articol numai pentru a compensa beneficiarii pentru toate sau pentru o parte din costurile suplimentare și pierderile de venit legate de constrângerile naturale sau de alte constrângeri specifice zonei în cauză. Costurile suplimentare și pierderile de venit menționate la alineatul (4) se calculează în funcție de constrângerile naturale semnificative sau specifice, în comparație cu zonele care nu sunt afectate de aceste constrângeri. Plățile în temeiul prezentului articol se acordă anual pe hectar de suprafață agricolă.

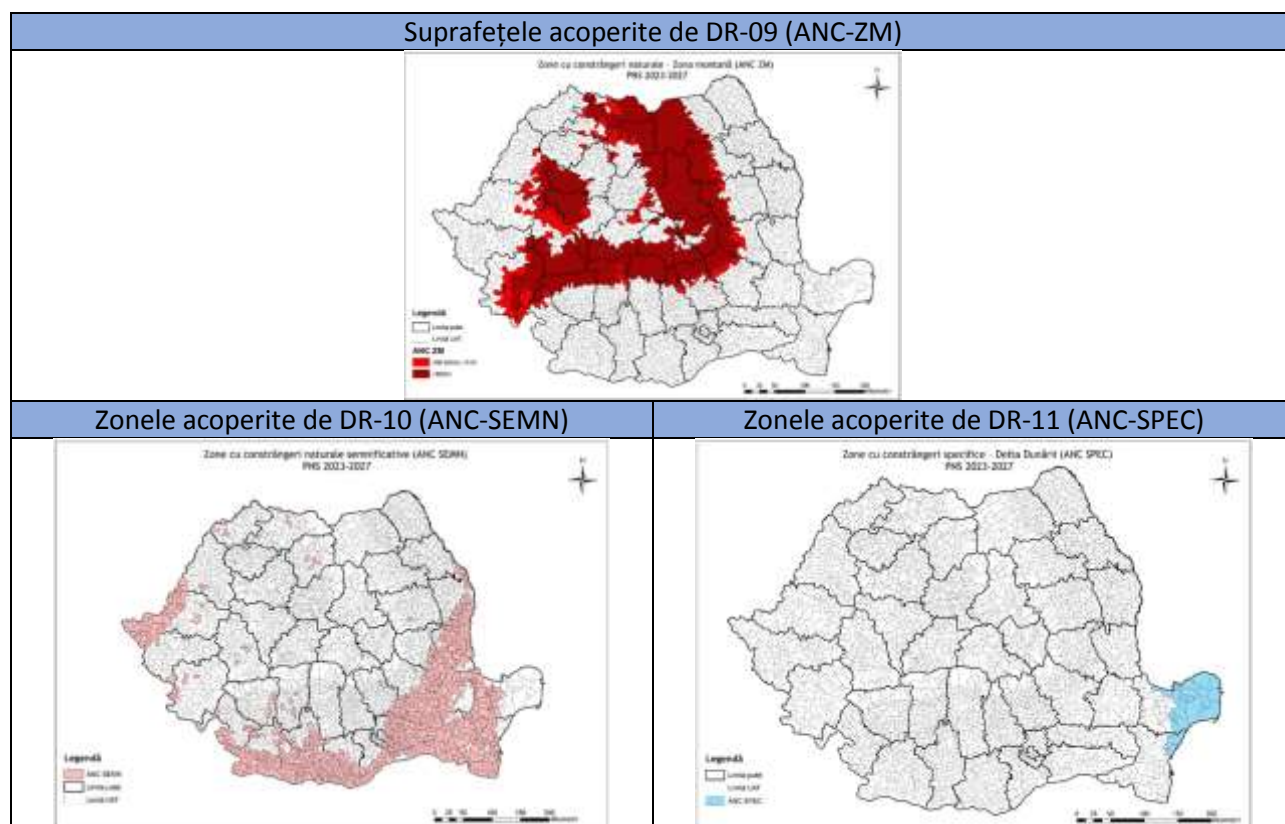
Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
DR-9 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană. <i>Scopul acestei intervenții este de a compensa din punct de vedere economic provocările cu care se confruntă fermierii atunci când se angajează în activități agricole din cauza capacității scăzute de producție a terenurilor agricole și a costurilor de întreținere mai ridicate asociate cu menținerea activității agricole în zonele montane, reducând astfel riscul abandonării activității agricole (mai mare în aceste zone).</i>	ANC (71) Arie cu constrângeri naturale specifice
DR-10- Zone afectate de constrângeri naturale semnificative. <i>Scopul acestei intervenții este de a sprijini compensarea fermierilor pentru creșterea cheltuielilor și a pierderilor de venituri cauzate de constrângeri naturale semnificative în alte zone decât zona montană, reducând astfel riscul abandonului activităților agricole (mai ridicat în aceste zone).</i>	
DR-11 - Zone afectate de constrângeri naturale specifice. <i>Scopul acestei intervenții este de a promova o compensație pentru agricultori pentru creșterea cheltuielilor și a pierderilor de venituri datorate constrângerilor naturale din Delta Dunării, limitând riscul de abandonare a terenurilor în această zonă. Menținerea echilibrului ecologic creat prin metode agricole și condiții naturale este, de asemenea, esențială în Delta Dunării.</i>	

6.10.2 Condiții de implementare

Intervențiile sunt caracterizate în primul rând de obiectivul de reducere a posibilelor pierderi economice în sectorul agricol prin promovarea sprijinului acordat agricultorilor sub formă de compensații. Aceste intervenții se disting, de asemenea, prin abordarea obiectivului specific OS1, care nu are legătură cu aspectele de mediu, și prin trei obiective specifice legate de aspecte de mediu: OS4 care are ca obiectiv *să contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și prin consolidarea sechestrării carbonului, precum și să promoveze energia durabilă*, OS5, care este de a *promova dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice*, și OS6, care contribuie la *stoparea și inversarea pierderii biodiversității, la îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și la conservarea habitatelor și a peisajelor*. Nevoile care prezintă relevanță din punctul de vedere al componentei de mediu: N03 (Creșterea rezilienței exploatașilor agricole la impactul negativ al factorilor climatici, precum și la pierderile cauzate de animalele sălbatice), N15 (Creșterea sechestrării carbonului pe terenurile agricole), N19 (Adaptarea pe scară largă a metodelor agricole durabile pentru gestionarea eficientă a resurselor naturale (apă, sol, aer și biodiversitate), N21 (Încurajarea menținerii și aplicării practicilor agricole tradiționale), N22 (menținerea sau adaptarea practicilor agricole și forestiere în conformitate cu nevoile etologice ale speciilor prioritare de faună și floră și în coroborare cu măsurile de gestionare necesare pentru menținerea habitatelor importante). Indicatorii de rezultat sunt doi (R.4 și R.7), care nu au legătură cu aspectele de mediu.

Toate condiționalitățile definite în tabelul 40 se aplică ca bază pentru definirea intervențiilor în arii cu constrângeri naturale.

Figura nr. 3 Arii cu constrângeri naturale în cadrul PNS 2023-2027

În tabelul de mai jos este prezentată alocarea financiară, respectiv sumele unitare planificate. Unitatea pentru DR-9 este definită ca media plăților pe hectar ANC ZM, unitatea pentru DR-10 este media de plată pe hectar ANC SEMN, iar unitatea pentru DR-11 este media de plată pe hectar ANC SPEC.

Nivelul sprijinului pentru zonele montane (DR-9) este de 94 EUR/ha/an pentru suprafețele de până la 50 ha (prag de la care începe aplicarea degresivității), în timp ce nivelul sprijinului pentru DR - 10 (zone cu constrângeri naturale semnificative) este 12 EUR/ha/an și de 80 EUR/ha/an în cazul intervenției DR-11 (zone cu constrângeri naturale specifice) pentru suprafețele de până la 50 ha.

Tipul intervenției	EUR/an	Obiectiv (ha)	Partajare SAU/total SAU (TOTAL SAU = 12 502 000)
DR-09	(2025-2028) 103.700.000 EUR/an	1.255.000 ha	15,09 %
DR-10	(2024-2028) 44.807.141 EUR/an	3.733.928 ha	33,56 %
DR-11	(2025-2028) 6.287.500 EUR/an	150,000 ha	1,38 %

6.10.3 Evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI

6.10.4 Sinteza principalelor efecte

Evaluarea se bazează pe analiza impactului, prezentată în Anexa VI

Din această analiză reiese că intervențiile contribuie direct sau indirect la protecția mediului și a resurselor naturale, precum și la adaptarea la schimbările climatice. Tipurile de intervenții nu prevăd efecte negative asupra componentelor de mediu relevante și se preconizează că vor fi generate efecte pozitive semnificative asupra anumitor componente și obiective de mediu. Intervențiile dedicate ariilor cu constrângeri naturale nu prevăd un angajament specific de mediu, totuși unele beneficii de mediu pot deriva din practicile agricole tradiționale.

DR-09 și DR-10 acoperă un procent semnificativ din totalul SAU, astfel încât efectele generate de intervenții ar putea fi de intensitate mai mare datorită dimensiunii zonei de implementare.

Sunt avute în vedere efecte pozitive asupra conservării biodiversității și a ecosistemelor, întrucât sprijinul oferit de DR-09, DR-10 și DR-11 vizează reducerea abandonului zonelor agricole, în special în zonele cu constrângeri naturale, care, la rândul lor, ar influența în mod pozitiv conservarea biodiversității în aceste zone; toate intervențiile vizează OS6, care se axează pe stoparea pierderii biodiversității și ar putea contribui la efectele pozitive generate asupra biodiversității.

Toate intervențiile ar putea contribui la securitatea alimentară, prin intermediul contribuției la OS1, care vizează consolidarea securității alimentare pe termen lung; intervențiile contribuie cel mai probabil la protecția solului și la funcțiile acestuia de sprijinire a măsurilor de continuare a activităților agricole în zonele cu constrângeri speciale pentru a asigura menținerea activităților cu impact benefic asupra protecției solului; în special, sprijinul reduce suprafețele agricole mari afectate de fenomenele de degradare a solului. SO4 vizează atenuarea schimbărilor climatice și adaptarea la acestea, contribuind astfel la măsurile de sprijinire a îmbunătățirii adaptării la schimbările climatice. În zonele identificate ca fiind afectate de constrângeri naturale semnificative, este important să se mențină echilibrul de mediu stabilit între practicile agricole și condițiile naturale. Continuarea activității agricole în aceste zone joacă, de asemenea, un rol important în menținerea peisajelor tradiționale, care pot servi drept bază pentru dezvoltarea economică prin turismul rural.

Unele efecte sunt de natură incertă: OS5 care vizează reducerea dependenței chimice ar putea genera un efect asupra utilizării pesticidelor, dar intensitatea este incertă. Pentru componentele de apă și aer și pentru eficiența energetică, nici natura efectului care apare nu este cunoscută deoarece unul dintre obiectivele intervențiilor este legat de conservarea resurselor naturale și de energia durabilă, dar modul în care se realizează acest lucru nu este specificat.

Nu sunt prevăzute efecte semnificative în ceea ce privește îmbunătățirea sănătății umane și a factorilor de risc, bunăstarea animalelor, deșeurile, absorbția de CO₂.

6.10.5 Analiza alternativelor

Pachetele din alternativele 2, DR-09 și DR-11, sunt similare cu cele puse în aplicare în ultima perioadă de programare, astfel încât acest lucru poate fi considerat o continuare a politicii puse în aplicare în trecut. Se preconizează o confirmare a efectelor alternativei 2 în perioada 2023-27 în comparație cu alternativa BAU.

În comparație cu scenariul de referință, intervențiile PNS contribuie la o serie de dimensiuni care îmbunătățesc condițiile inițiale și pot contribui în primul rând favorabil la nivel local, deoarece zona țintă rămâne limitată. Intervențiile PNS în agricultura ecologică ar putea contribui pozitiv la unele aspecte critice de mediu evidențiate în scenariul de referință prin analiza contextuală. Intervențiile ar putea contribui la contracararea înrăutățirii indicelui păsărilor de pe terenurile agricole, întrucât intervențiile abordează biodiversitatea. De asemenea, o contribuție pozitivă la ameliorarea condițiilor de apă legate de consumul din agricultură, disponibilitatea și adaptarea la schimbările climatice legate de riscul de inundații. În ceea ce privește problema vânzărilor de antimicrobiene la animalele de la care se obțin produse alimentare, există o contribuție pozitivă, deoarece utilizarea antibioticelor este interzisă în agricultura ecologică.

În comparație cu scenariul de reglementare (alternativa 1), intervențiile PNS sunt la fel de pozitive și, de fapt, pentru că sunt concepute pentru a răspunde nevoilor naționale— cu o diferențiere între intervențiile în munți, Delta Dunării și alte zone cu constrângeri naturale, ele contribuie mai semnificativ decât celălalt scenariu potențial, care, dacă nu este structurat pe contextul românesc, ar putea produce și efecte negative. În orice scenariu, fără a exclude alte posibilități, intervențiile programului nu implică un impact negativ, dar este probabil să genereze efecte benefice. În plus, este de asemenea, că alternativa 2 prevede alocarea unui procent mai mare (41,32 %) din resursele financiare din pilonul 2 la cheltuielile legate de mediul climatic, comparativ cu minimumul de 35 % prevăzut de regulament (alternativa 1); Intervențiile ANC ar trebui să contribuie în mod pozitiv cu un procent care să atingă 5,7 % din obiectiv.

6.11 Fișa 10: Investiții în infrastructură și irigații

6.11.1 Prezentarea intervențiilor

Articolul 73 al regulamentului 2021/2115 se referă la investițiile în active corporale sau necorporale, cum ar fi cele care ar aduce beneficii fermelor și rezilienței acestora, refacerea potențialului agricol după dezastre naturale, împădurire și alte investiții. Articolul 74 se referă la acordarea de asistență fermierilor cu accent pe irigații, în timp ce articolul 75 se referă la acordarea de sprijin tinerilor fermieri pentru înființarea de noi întreprinderi în zonele rurale.

Lista intervențiilor este ilustrată mai jos, în concordanță cu domeniile evidențiate la articolele 73, 74 și 75 din regulament.

Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
DR-24 - Investiții în tehnologii forestiere care îmbunătățesc reziliența și valoarea de mediu a ecosistemelor forestiere. <i>Scopul intervenției investițiilor în tehnologiile forestiere este de a oferi operatorilor economici pentru regimul forestier utilaje și echipamente care au un impact redus asupra mediului, în vederea realizării activităților de îngrijire și conducere a arboretelor. Această intervenție intenționează să sprijine investițiile pentru a îmbunătăți gestionarea riscurilor și pentru a stimula utilizarea resurselor de biomasă în fondul forestier național în același timp, în cadrul schimbărilor climatice.</i>	Investiții (art. 73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
DR-25 - Modernizarea infrastructurii de irigații. <i>Modernizarea infrastructurii de irigații, promovarea de noi tehnologii și practici de gestionare agricolă pentru reducerea cantității de apă pierdută și care se evaporă din sol, sprijinirea utilizării agriculturii de precizie, adoptarea unor măsuri de gestionare a riscurilor și a altor măsuri sunt necesare în scopul adaptării la efectele schimbărilor climatice și al îmbunătățirii rezilienței mediului la acestea (tolerantă scăzută).</i>	Investiții (art 73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
DR-26 - Înființarea sistemelor de irigații. <i>Este necesar să se dezvolte sisteme eficiente de irigații, să se sprijine utilizarea agriculturii de precizie, să se adopte măsuri de gestionare a riscurilor și să se informeze fermierii cu privire la cele mai bune practici agricole sau la consumul de apă, și să se mențină umiditatea solului, pentru a se adapta la efectele schimbărilor climatice și pentru a crește reziliența mediului la acestea.</i>	Investiții (art. 73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
DR-27 - Crearea/modernizarea infrastructurii de acces agricolă. <i>Rezultatul acestor investiții va fi o rețea de acces la terenurile agricole care va contribui la îmbunătățirea calității generale a vieții și la tendințele de scădere a bunăstării sociale și economice în zonele rurale.</i>	Investiții (art. 73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
DR-28 - Crearea/modernizarea infrastructurii rutiere de bază din spațiul rural. <i>Pentru populația rurală, dezvoltarea și modernizarea rețelei rutiere sunt esențiale. Dezvoltarea și regenerarea economiei rurale vor fi facilitate de îmbunătățirea infrastructurii rutiere, care va asigura, de asemenea, accesul la sănătate, servicii sociale, educație și cultură.</i>	Investiții (art. 73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații

6.11.1 Descriere și condiții de implementare

Intervențiile pentru investițiile în infrastructură și irigații se caracterizează în principal prin acțiuni de restructurare și modernizare a zonelor rurale prin investiții în modernizarea drumurilor și lucrări de întreținere a drumurilor, sisteme de irigare îmbunătățite și actualizate pentru un sector agricol competitiv, precum și investiții în alte îmbunătățiri tehnologice în sectoarele economice rurale. Intervențiile acoperă patru obiective specifice, dintre care două vizează aspecte de mediu: OS4, care urmărește să contribuie la

atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei durabile și OS5, care promovează dezvoltarea durabilă și gestionarea eficientă a resurselor naturale, cum ar fi apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței chimice. Nevoile vizate sunt opt, dintre care patru vizează aspecte de mediu: N14 (menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES) N16 (adoptarea de practici/utilizarea de echipamente silvice pentru combaterea schimbărilor climatice), N20 (menținerea/adoptarea unor practici agricole extensive pentru asigurarea protecției resurselor de apa), N32 (asigurarea de capital, tehnologie în silvicultură și susținerea unui management durabil al padurilor). Indicatorii de rezultat vizați sunt patru (R.9, R.18, R.27, R.41), dintre care trei se leagă de aspecte de mediu: R.9 - ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea reorganizării și modernizării, inclusiv pentru a îmbunătăți utilizarea eficientă a resurselor, R.18 - investițiile totale destinate îmbunătățirii performanței sectorului forestier, R.27 - numărul de operațiuni care contribuie la sustenabilitatea mediului și realizarea obiectivelor de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare în zonele rurale.

În tabelul de mai jos este prezentată alocarea financiară, respectiv sumele unitare planificate.

Tipul intervenției	EUR/proiect/an
DR-24	350.000,00 EUR
DR-25	1.450.000,00 EUR
DR-26	490.000,00 EUR
DR-27	985.000,00 EUR
DR-28	985.000,00 EUR

Investiția totală pentru perioada 2023-2027 pentru intervenția DR-24 este de 86.641.134,00 EUR, pentru DR-25 este de 400.00.000,00 EUR, pentru DR-26 este de 102.421.176,00 EUR, pentru DR-27 este de 100.000.000,00 EUR, iar pentru DR-28 este de 200.988.235,00 EUR.

6.11.3 Evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI

6.11.1 Sinteza efectelor

Evaluarea se bazează pe analiza impactului, prezentată în Anexa VI

Efectele asupra mediului ale investițiilor în infrastructură și irigații variază în funcție de tipul de intervenții, și anume intervențiile legate de instituirea sistemelor de irigații și modernizarea infrastructurii de irigații (DR-25 și DR-26), intervențiile pentru crearea sau modernizarea infrastructurii de drumuri (DR-27 și DR-28) și intervențiile de investiții în tehnologiile forestiere (DR-24).

Nu se preconizează că intervenția DR-24 va produce efecte negative semnificative. Sunt prevăzute efecte pozitive cu o importanță redusă asupra adaptării la schimbările climatice, ca urmare a achiziționării de echipamente pentru prevenirea incendiilor și a camerelor de supraveghere, iar obiectivul este de a îmbunătăți reziliența și valoarea ecologică a ecosistemelor forestiere.

În ceea ce privește intervențiile infrastructurii de irigații și ale sistemelor de irigare (DR-25 și DR-26), contribuția la efectele pozitive este legată în principal de intervenția DR-25: se preconizează efecte pozitive semnificative asupra calității apei, măsură care vizează să contribuie la bunăstarea calității apei și să aibă în vedere modernizarea infrastructurii de irigare; în același timp, DR-26 ar putea genera efecte pozitive semnificative asupra calității apei, în special prin crearea de sisteme de irigare eficiente. În ceea ce privește disponibilitatea apei, variabilitatea efectelor este legată de intervențiile pentru îmbunătățirea sistemelor de irigare, deoarece există dovezi că o mai bună irigare ar putea reduce consumul de apă (DR-25), dar și creșterea consumului de apă, într-adevăr, DR-26 ar putea duce la un consum mai mare de apă și, prin urmare, ar putea contribui la generarea unor efecte negative semnificative asupra acestui obiectiv de mediu. Se preconizează efecte pozitive cu o importanță redusă asupra adaptării la schimbările climatice asupra eficienței energetice (pozitive și indirecte), datorită modernizării sistemelor de irigare (DR-25).

Pe de altă parte, se preconizează efecte negative semnificative asupra solului, a emisiilor de GES și a calității aerului, ca urmare a fazei de construcție a DR-25 și DR-26.

Pentru DR-27 și DR-28, efectele negative nu pot fi excluse în ceea ce privește intervențiile legate de drumuri care ar putea conduce la o cerere și un consum ridicat de energie pe termen scurt, dar și pe termen mediu și lung conform măsurilor de punere în aplicare. Se preconizează că vor apărea efecte negative semnificative asupra solului, calității aerului, emisiilor de GES și producției de deșeuri: efectele directe sau indirecte sunt legate în principal de intervențiile care vizează construirea sau modernizarea infrastructurilor, și anume drumuri (DR-27 și DR-28), în special în ceea ce privește faza de construcție. În ceea ce privește conservarea habitatelor și a peisajului, echilibrul și disponibilitatea apei, probabilitatea efectelor generate este necunoscută, iar posibilitatea apariției efectelor negative nu poate fi exclusă; pentru habitatele naturale și peisaj, tipul de efecte generate depinde în principal de localizarea intervențiilor care vizează construcțiile sau modernizarea drumurilor (DR-27 și DR-28).

Pentru toate intervențiile nu sunt prevăzute efecte semnificative asupra conservării florei și faunei, sănătății umane, capacității de absorbție a CO₂, reciclării deșeurilor, conservării patrimoniului cultural, energiei regenerabile și poluării cu pesticide.

Astfel, rezultă că pentru acest grup de intervenții se preconizează mai multe efecte negative, din cauza intervențiilor tangibile care prevăd infrastructuri care pot avea efecte dăunătoare, în special asupra calității solului și a aerului, a gazelor cu efect de seră și a producției de deșeuri, dar nu sunt așteptate efecte negative în ceea ce privește intervențiile care vizează îmbunătățirea rezilienței și a valorii ecologice a ecosistemelor forestiere. Prin urmare, intervențiile care sprijină infrastructuri și dezvoltarea activității economice sunt esențiale din punctul de vedere al mediului, însă alte investiții specifice în atenuarea și adaptarea la schimbările climatice ținesc reducerea acestor riscuri.

6.11.1 Analiza alternativelor

Cele două alternative BAU și alternativa 2 prezintă un profil diferit. Investițiile în infrastructuri generează, în unele cazuri, efecte negative potențiale care ar putea contribui în mod negativ la tendința prevăzută într-un scenariu BAU, deși se preconizează, de asemenea, o contribuție pozitivă din partea alternativei 2 (a se vedea tabelul de mai jos pentru o analiză comparativă mai detaliată). Intervențiile în alternativa 2 sunt în conformitate cu intervențiile prevăzute la articolul 73 din regulament, cu specificații suplimentare privind obiectivul specific urmărit, nevoile abordate și tipul de investiții realizate, precum și beneficiarul vizat. În ceea ce privește articolul 74 – Investițiile în irigații – alternativa 2 este în concordanță cu cerința din regulament (alternativa 1) și oferă criterii eligibile care vizează reducerea impactului investițiilor asupra calității apei și a consumului de apă.

Tabelul de mai jos descrie efectele implementării PNS (alternativa 2, ultima coloană), pe teme și probleme de mediu. Alternativa BAU este prezentată cu un set de indicatori, tendințele actuale și evoluția viitoare pentru a evidenția rezultatele analizei de context (a se consulta capitolul 4 pentru mai multe detalii), subliniind astfel aspectele critice de mediu. Cele două scenarii sunt comparate, iar tabelul indică faptul că scenariul programului nu este întotdeauna ameliorativ sau conservator, iar pentru unele obiective de mediu, intervențiile generează efecte negative, ceea ce face ca alternativa 2 să nu fie semnificativ superioară alternativei BAU.

Tematică/ subiect de mediu		Alternativa (BAU)			Alternativa 2
		Indicator	Tendința actuală	Evoluție/statut	
Biodiversitatea și ecosistemele	Biodiversitate	Populația de păsări de pe terenurile agricole	Ușoară scădere	Înrăutățire/stabilitate	În ceea ce privește indicele păsărilor de pe terenurile agricole și alte specii expuse riscului, impactul punerii în aplicare a PNS ar trebui să fie limitat și să nu interfereze cu contextul național, astfel încât tendința generală la nivel național să fie confirmată prin ambele alternative
	Ecosisteme naturale și habitate	Variația suprafeței naturale și seminaturale	Stabilă	Stabilă	Infrastructurile ar putea crește consumul de sol. Efectele negative ale alternativei 2 asupra habitatelor nu sunt complet excluse, astfel că alternativa 2 nu poate fi considerată o îmbunătățire a alternativei BAU
Apă	Calitatea apei	Clase de calitate a apelor de suprafață și a apelor subterane	Ușoară creștere	Stabilă	Aceste intervenții trebuie să corespundă condițiilor specifice de mediu, pentru a fi finanțate. O contribuție la calitatea apei este așteptată de la alternativa 2. Astfel, PNS ar trebui să aibă o contribuție pozitivă la tendința generală observată.
		Bilanțul brut al azotului și fosforului	Scădere		
	Eficiență în utilizarea apei	Consumul de apă din agricultură	Creștere	Critică	Cea mai mare parte a investițiilor promovate ar trebui să contribuie la reducerea consumului de apă la nivelul fermelor. Un consum mai mare de apă nu este exclus de la investițiile în noi sisteme de irigații.
		Terenuri irigate	Creștere	Stabilă	Terenurile irigate ar trebui să crească pe baza intervențiilor din cadrul alternativei 2.
		Disponibilitatea apei	Scădere	Critică	A se vedea mai sus consumul de apă. Luând în considerare zonele implicate și tipul de criterii de eligibilitate stabilite pentru investiții, disponibilitatea apei la nivelul bazinelor hidrografice nu ar trebui să fie afectată de intervențiile din alternativa 2.
Aer	Calitatea aerului	Particule prezente în aer	Scădere	Stabilă	Investițiile planificate ar putea avea un impact negativ asupra calității aerului pe termen mediu /lung, dacă sunt legate de o creștere a traficului rutier. Alternativa 2 nu reprezintă o îmbunătățire a tendinței generale pe termen mediu.
Sol	Calitatea solului	Suprafața agricolă afectată de	Scădere	Stabilă	Infrastructura este adesea un factor de artificializare a solului, cu o contribuție negativă la funcțiile naturale ale solului.

Tematică/ subiect de mediu		Alternativa (BAU)			Alternativa 2
		Indicator	Tendința actuală	Evoluție/statut	
		eroziunea solului produsă de apă			
Peisaj	Peisaj	Zone urbanizate	Ușoară creștere	Critică	Infrastructura este adesea un factor de artificializare a solului, cu o contribuție negativă la peisajul natural.
	Patrimoniul cultural	Site-uri UNESCO	Creștere	Stabilă	Nu este relevant pentru intervenții.
Sănătatea umană 1 (bunăstarea animalelor)	Securitatea alimentară	Vânzările de antimicrobiene la animalele de la care se obțin produse alimentare	Creștere	Critică	Nu este relevant pentru intervenții.
Sănătatea umană 2: reducerea poluării	Pesticide	Aportul de substanțe chimice din agricultură	Scădere	Stabilă	Nu este relevant pentru intervenții.
Deșeuri	Producția de deșeuri	Producția totală de deșeuri	Scădere	Stabilă	Există un risc de creștere a producției de deșeuri din cauza noilor investiții realizate
Utilizarea eficientă a resurselor naturale	Recuperarea energiei	Energie regenerabilă	Creștere	Stabilă	Nu este relevant pentru intervenții
Schimbările climatice	Atenuarea schimbărilor climatice	Emisiile de gaze cu efect de seră generate de agricultură	Scădere	Stabilă	Investițiile planificate ar putea avea un impact negativ asupra emisiilor de GES pe termen mediu - lung, dacă sunt legate de o creștere a traficului rutier.
		Capacitatea de absorbție a CO2 a pădurilor	Mărire/stabilitate	Critică?	Nu este relevant pentru intervenții.

Tematică/ subiect de mediu		Alternativa (BAU)			Alternativa 2
		Indicator	Tendința actuală	Evoluție/statut	
	Adaptarea la schimbările climatice	Condiții climatice (temperatură și condiții de precipitații)	Creșterea temperaturii; tendință moderată pentru precipitații	Critică	Nu este relevant pentru intervenții.
		Zone cu risc semnificativ de inundații	Creștere	Critică	Investițiile în infrastructura de irigații și în sistemele de la nivel de exploatare ar trebui să îmbunătățească capacitatea fermelor de a aborda riscurile legate de schimbările climatice.
Energie	Consumul de energie	Consumul de energie	Scădere	Stabilă	Investițiile planificate ar putea avea un impact negativ asupra consumului de energie pe termen mediu - lung, dacă sunt legate de o creștere a traficului rutier.

6.12 Fișa 11: Investiții în exploatații agricole

6.12.1 Descrierea intervențiilor

PNS a identificat investițiile în exploatațiile agricole în temeiul articolului 73 din Regulamentul 2021/2115. Articolul 73 se referă la investițiile în active corporale sau necorporale, productive sau neproductive cum ar fi cele care ar aduce beneficii fermelor și rezilienței acestora prindotare cu utilaje și echipamente agricole care permit practicarea unei agriculturi de precizie, utilizarea de tehnologii și tehnici de producție moderne cu impact redus asupra mediului și eficientizarea utilizării resurselor naturale (eficiență energetică, utilizare energie din resurse regenerabile, agricultură ecologică etc), împădurire/creare de perdele naturale de protecție a culturilor agricole. Articolul 74 se referă la acordarea de sprijin fermierilor pentru investiții în irigații. Lista intervențiilor PNS este prezentată mai jos, în conformitate cu domeniile evidențiate la articolele 73 și 74 din regulament.

Intervențiile din această categorie aduc beneficii fermierilor și exploatațiilor agricole și implică investiții ce prevăd criterii de selecție specifice.

Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
<u>DR-12 - Investiții în consolidarea exploatațiilor tinerilor fermieri instalați și a fermierilor recent instalați. Scopul acestei intervenții este de a sprijini tinerii fermieri instalați prin PNDR 2014-2020 inclusiv tranziție și tinerii recent instalați (în ultimii 5 ani față de momentul depunerii cererii de finanțare) prin facilitarea accesului la finanțare, capital și terenuri agricole, cu scopul de a reînnoi generațiile în agricultură.</u>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<u>DR-15 - Investiții în exploatațiile pomicole: Investițiile încurajate de această intervenție vizează creșterea competitivității fermelor de fructe prin dotarea acestora cu mașini și echipamente, plantarea pomilor fructiferi în plantații, reconversia plantațiilor existente și înființarea de noi plantații cât și de pepiniere pomicole, inclusiv condiționare/mica procesare a propriilor produse.</u>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<u>DR-16 - Investiții în producția primară în sectorul legume și/sau cartofi. Această intervenție specială se referă la investițiile în active necesare pentru obținerea producției primare de legume și/sau cartofi, precum și la instalațiile de condiționare a acestor produse agricole la nivel de exploatație, inclusiv condiționare/ mica procesare a propriilor produse</u>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<u>DR-13 Achiziții de utilaje agricole pentru sectorul vegetal Intervenția vizează investițiile orientate spre creșterea competitivității exploatațiilor agricole din sectorul vegetal prin dotarea cu utilaje performante, îmbunătățind astfel factorii de producție, aspect ce conduce implicit la creșterea productivității exploatațiilor agricole, cu accent pe fermele de dimensiuni medii.</u>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<u>DR-14 Investiții în fermele de mici dimensiuni. Sprijinul acordat prin această intervenție este un instrument care vizează în principal determinarea transformării structurale și deschiderea către piață a fermelor mici cu potențial de a deveni întreprinderi agricole viabile, precum și creșterea capacității de a identifica noi oportunități de valorificare a producției acestora.</u>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<u>DR-17 - Investiții în producția primară în sectoarele hamei și/sau struguri de masă. Această intervenție specială se referă la investițiile în activele necesare pentru producția de hamei, și struguri de masă, precum și condiționare/ mica procesare a propriilor produse. Prin investiții în tehnologie și echipamente,</u>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații

<i>sprijinul oferit de această intervenție va ajuta exploatațiile agricole din aceste subsectoare să se adapteze mai bine din punct de vedere tehnologic, ceea ce va duce la furnizarea de materii prime.</i>	
<i>DR-20 - Investiții în sectorul zootehnic. Industria bovinelor are un potențial semnificativ de creștere atât în ceea ce privește reducerea riscului de abandon a activității de creștere a animalelor în special în zonele montane cu impact direct asupra gestionării durabile a pasunilor și fanetelor, cât și reducerea emisiilor GES prin investiții adecvate, la standarde și diversificarea.. În plus, pentru a răspunde cerințelor exploatațiilor eficiente bazate pe creșterea animalelor pentru carne, lapte sau ouă, sunt necesare investiții în promovarea standardelor superioare pentru a asigura sustenabilitatea economică, adaptabilitatea la condițiile economice și de mediu în schimbare, precum și capacitatea de a gestiona prețurile și volatilitatea pieței.</i>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<i>DR-18 Investiții în floricultură, plante medicinale și aromatice. Această intervenție vizează investițiile corporale și necorporale necesare obținerii producției primare de flori, plante aromatice, plante medicinale, plante ornamentale. Totodată, având în vedere nevoia de creștere a valorii adăugate a produselor agricole la nivel de fermă, se va acorda sprijin pentru componentele de condiționare și/sau depozitare și/sau procesare în funcție de nevoile de dezvoltare ale fiecărei ferme.</i>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<i>DR 21 - Investiții pentru prevenirea răspândirii pestei porcine africane (PPA). Din perspectiva unei mai bune gestionări a riscurilor din agricultură, intervenția va contribui și la promovarea accesului fermierilor la instalații de dezinfectie și dezinsecție care să conducă la prevenirea și limitarea răspândirii pestei porcine africane (PPA), precum și la diminuarea pagubelor produse de răspândirea acestuia.</i>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<i>DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă. Scopul intervenției este acela de a proteja culturile agricole împotriva factorilor climatici (fenomene extreme climatice, vânt, troienirea zăpezii, secetă), de a crește gradul de reziliență al fermelor în condițiile schimbărilor climatice, de a crește biodiversitatea, de a crește suprafața cu elemente de peisaj. Aceste investiții nu generează un beneficiu economic semnificativ pentru fermierii solicitanți de sprijin și contribuie la utilizarea durabilă a terenurilor agricole și la o gestionare adecvată a riscurilor din agricultură, aducând astfel beneficii pentru mediu și climă.</i>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații

6.12.2 Condiții de implementare

Intervențiile sectoriale ale investițiilor în exploatațiile agricole se caracterizează în principal prin acțiuni de sprijinire a fermierilor tineri și a celor recent instalați, precum și a fermelor medii și a celor de mici dimensiuni, prin modernizarea și îmbunătățirea competitivității și a performanței de mediu a exploatațiilor agricole, în special în sectoarele: legume, cartofi, flori, plante ornamentale, medicinale, aromatice și sectorul zootehnic, inclusiv culturi mixte (combinarea creșterii animalelor cu cultivarea terenurilor agricole) și creșterea eficienței generale a fermelor de fructe, diversificarea producției acestora, creșterea calității produselor pe care le produc și creșterea nivelului de competitivitate al acestora. Intervențiile se încadrează în cinci obiective

specifice, dintre care trei sunt legate de mediu, respectiv OS 4, OS 5, OS 6: OS4 contribuie la atenuarea schimbărilor climatice și la adaptarea la acestea, inclusiv prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și îmbunătățirea sechestrării carbonului, precum și prin promovarea energiei durabile, OS 5 contribuie la promovarea dezvoltării durabile și a gestionării eficiente a resurselor naturale precum apa, solul și aerul, inclusiv prin reducerea dependenței de substanțe chimice, OS 6 contribuie la oprirea și inversarea declinului biodiversității, îmbunătățirea serviciilor ecosistemice și conservarea habitatelor și a peisajelor. În plus, OS9, care vizează îmbunătățirea răspunsului agriculturii Uniunii la cerințele societale privind alimentele și sănătatea, inclusiv alimentele de înaltă calitate, sigure și nutritive produse în mod durabil, reducerea deșeurilor alimentare, îmbunătățirea bunăstării animalelor și, respectiv, combaterea rezistenței antimicrobiene, este de asemenea relevant, chiar dacă nu este strict legat de componentele de mediu. Nevoile identificate pentru aceste intervenții sunt zece, dintre care trei sunt legate de mediu: N14 (referitor la Menținerea/adoptarea de practici agricole extensive și utilizarea de ESR pentru reducerea GES), N15 (referitor la gradul de creștere a sechestrării carbonului pe terenurile agricole axate pe mediu), N19 (referitor la adaptarea la scară largă a metodelor agricole durabile pentru gestionarea eficientă a resurselor naturale (apă, sol, aer și biodiversitate), N26 (sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor montane din România), . Indicatorul de rezultat pentru aceste intervenții este R.9 - ponderea fermierilor care primesc sprijin pentru investiții în vederea reorganizării și modernizării, inclusiv în vederea îmbunătățirii eficienței resurselor, ceea ce este adecvat din perspectiva aspectelor de mediu.

În tabelul de mai jos este prezentată alocarea financiară, respectiv quantumurile unitare planificate. Unitățile sunt definite ca valori medii a sprijinului public per proiect de investiții. Anul de referință este 2023, cu excepția cazului în care datele pentru anul respectiv nu sunt disponibile și sunt specificate în mod diferit.

Tipul intervenției	EUR/unitate/an
DR-12	180.000 EUR
DR-15	1.030.000,00 EUR
DR-16	906.000 EUR
DR-17	680.000 EUR
DR-20	978.000 EUR
DR-13	290.000 EUR
DR-14	45.000 EUR
DR-18	90.000,00 EUR
DR-21	45.000.00 EUR
DR -19	190.000

Investiția totală pentru perioada 2023-2027 pentru intervenția DR-12 este de 169.589.647,00 EUR, iar pentru intervenția DR-15 este de 151.383.527 EUR, pentru intervenția DR-16 este 151.383.529 EUR, pentru DR-17 este de 45.000.000 EUR, pentru DR-20 este 224.610.728 EUR, 108.000.000,00 EUR pentru DR-14, 5.000.000,00 EUR pentru DR-18, 100.000.000,00 EUR pentru DR-13 și 10.000.000 EUR pentru DR-21. și 11.764.706 euro pentru DR 19

6.12.3 Evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI.

6.12.4 Sinteza efectelor asupra mediului

Evaluarea se bazează pe analiza impactului, prezentată în Anexa VI.

Efectele asupra mediului ale investițiilor în exploatarea agricole sunt în mare parte pozitive (de la puțin semnificative la semnificative). Se preconizează efecte semnificative și pozitive asupra sănătății umane în ceea ce privește îmbunătățirea condițiilor de viață și a securității alimentare, întrucât toate intervențiile prevăd creșterea asigurării biosecurității și a igienei produselor. Deoarece intervențiile prevăd achiziționarea de echipamente pentru a face față riscurilor naturale, sunt prevăzute efecte pozitive asupra adaptării la schimbările climatice (DR-12, DR-15, DR 16, DR 17 și DR-18); investițiile în economia circulară (DR-12, DR 16, DR 17, DR-18 și DR-20) contribuie la generarea de efecte pozitive asupra reciclării deșeurilor; în cele din urmă, sunt prevăzute efecte pozitive asupra energiei, atât în ceea ce privește energia din surse regenerabile, cât și consumul de energie, deoarece intervențiile vizează producerea și utilizarea pentru consum propriu a energiei din surse regenerabile (DR-12, DR-14, DR 15, DR 16, DR 17, DR-18 și DR-20), îmbunătățirea eficienței energetice și achiziționarea de echipamente performante cu o utilizare redusă a energiei și emisii scăzute de GES (DR-12, DR-15, DR 16, DR 17, DR-18 și DR-20). Efectele generate ar putea fi mai semnificative în funcție de măsurile de punere în aplicare.

Se preconizează efecte pozitive mai puțin semnificative asupra apei și a poluării cu pesticide: investițiile în instalații de utilizare a gunoierului de grajd de origine animală ar putea avea un efect indirect, în special asupra calității apei; chiar dacă efectele nu sunt așteptate să fie foarte semnificative, intervențiile pentru crearea de instalații pentru irigații ar putea contribui la reducerea consumului de apă (DR-17 și DR-18); în sfârșit, intervențiile care vizează achiziționarea de echipamente pentru utilizarea produselor și protecția plantelor (DR-13) ar putea avea în mod indirect un efect pozitiv asupra poluării cu pesticide.

Nu sunt prevăzute efecte negative semnificative și directe pentru acest tip de intervenții. Efectele asupra solului, a emisiilor de gaze cu efect de seră și a producției de deșeuri sunt, în general, necunoscute pentru majoritatea intervențiilor, dar în ceea ce privește gestionarea gunoierului de grajd în cadrul DR-20 sunt prevăzute efecte pozitive.

Pentru toate componentele menționate mai sus, efectele negative asupra mediului nu sunt excluse: într-adevăr, intervențiile care vizează construirea de adăposturi (DR-20) ar putea spori artificializarea solului și producția de deșeuri în faza de construcție. De asemenea, intervențiile ar trebui să vizeze reducerea emisiilor de GES, dar având în vedere că măsurile de punere în aplicare nu sunt specificate în mod clar, efectele negative nu pot fi excluse.

Nu sunt prevăzute efecte semnificative asupra biodiversității și ecosistemelor, a securității alimentare, a calității aerului, a capacității de absorbție a CO₂, a patrimoniului cultural și a peisajului.

6.12.5 Analiza alternativelor

Alternativa 2 ar trebui să contribuie la îmbunătățirea tendințelor prezentate în analiza de context

Se preconizează o contribuție pozitivă la alternativa BAU, cu un accent special pe securitatea alimentară, sănătatea umană, consumul de apă și adaptarea la schimbările climatice, în timp ce contribuția este asigurată și în ceea ce privește gestionarea deșeurilor și a solului.

Astfel, se poate considera că alternativa 2 contribuie la o îmbunătățire generală a contextului, =mai mult decât perioada de programare anterioară. Comparativ cu alternativa 1, care reflectă cerințele minime din regulament, intervențiile asociate alternativei 2 sunt mai coerente cu nevoile și obiectivele stabilite la nivel național și oferă mai multe detalii și specificații relevante pentru contextul de mediu din România.

6.13 Fișa 12: Alte intervenții de piață și de gestionare a riscurilor

6.13.1 Prezentarea intervențiilor

PNS a identificat investițiile sectoriale din Regulamentul 2021/2115. Articolul 73 se referă la investițiile în active corporale sau necorporale, cum ar fi cele care ar aduce beneficii fermelor și rezistenței fermelor din sectorul agricol prin achiziționarea de terenuri, refacerea potențialului agricol după dezastre naturale, împădurire etc. Totodată, articolul 73 vizează și investiții în sectorul alimentar care, prin utilizarea de tehnologii moderne și soluții digitale în procesare/depozitare contribuie la diminuarea efectelor schimbărilor climatice (producere și utilizare de energie din surse regenerabile, eficiență energetică) și a promovării utilizării eficiente a resurselor și reutilizării deșeurilor provenite din industria alimentară. Articolul 74 se referă la acordarea de asistență fermierilor cu accent pe irigații, în timp ce articolul 75 se referă la acordarea de sprijin tinerilor fermieri pentru înființarea de întreprinderi nou-înființate în zonele rurale. Lista investițiilor sectoriale în PNS este prezentată mai jos, în conformitate cu domeniile evidențiate la articolele 73, 74 și 75 din regulament.

Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
<u>DR-22 - Investiții în condiționarea, procesarea și marketingul – produselor agricole și pomicole: Sprijinul acordat investițiilor în sectorul agro-alimentar pentru înființarea/modernizarea de unități de procesare/depozitare în vederea echilibrării balanței comerciale în sectoarele prioritare, cu obținerea de produse diversificate și sănătoase, cu accent pe produsele ecologice, prin aplicarea practicilor inovative în procesarea produselor agricole, promovând totodată un consum durabil de produse alimentare cu înaltă valoare nutrițională, accesibile consumatorilor, va răspunde nevoii de dezvoltare a acestui sector prin obținerea de alimente sigure și nutritive, produse într-un mod sustenabil cu beneficii pentru mediu și consumatori</u>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<u>DR-23 - Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene. Sprijin pentru investiții în unități de procesare care obțin produse neincluse în Anexa I la Tratat prin folosirea biotehnologiilor agroalimentare, având ca obiective principale echilibrarea balanței comerciale în sectoarele prioritare, dezvoltarea de metode, mijloace și produse biotehnologice contribuind astfel la creșterea calității și cantității bioresurselor, în contextul schimbărilor climatice și al necesarului tot mai crescut de produse alimentare de calitate.</u>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<u>DR-19 - Investiții neproductive la nivel de fermă/exploatarea agricolă - Sprijinul din cadrul acestei intervenții se adresează investițiilor neproductive (IN) realizate la nivelul exploatarea agricolă pentru a crea perdele de protecție naturală pentru culturile din exploatarea, dar și pentru a proteja culturile/efectele de animale de daunele provocate de animalele sălbatice</u>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<u>DR-29 - Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole. Scopul major al acestei intervenții este de a încuraja creșterea activității economice în zonele rurale ale României. Zonele rurale, care alcătuiesc o porțiune considerabilă din suprafața de teren a României și găzduiesc aproximativ jumătate din locuitorii săi, joacă un rol socio-economic semnificativ în această țară. Aceste locuri pot avea de câștigat de pe urma creșterii întreprinderilor care ar reduce sărăcia actuală și ar crea noi locuri de muncă prin dezvoltarea de activități neagricole în mediul rural.</u>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații
<u>DR-30 - Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri: Necesitatea reînnoirii generațiilor în zonele rurale este evidentă având în vedere îmbătrânirea forței de muncă în agricultură și declinul populației în zonele rurale. Acest lucru va îmbunătăți performanța economică</u>	Instal (75) Înființarea tinerilor fermieri și a noilor fermieri și a

<i>a exploatațiilor agricole. Familiile tinere din zonele rurale vor fi încurajate să rămână acolo, ceea ce va fi avantajos pentru întreaga economie națională.</i>	înfăințării de întreprinderi rurale
<i>DR-31 - Contribuții financiare la plata primelor de asigurare. Prin plata unei părți din primele de asigurare eligibile, această intervenție speră să încurajeze fermierii să utilizeze instrumente de gestionare a riscurilor la nivel de exploatație. Această intervenție suplimentară pentru industria vitivinicolă și a fructelor și legumelor este finanțată prin intervenția sectorului pilonului și include instrumente de gestionare a riscurilor.</i>	Risc (76) – Instrumente de gestionare a riscurilor
<i>DR-32 - Instrumentul național de sprijin al fermierilor afectați de pierderi ale producției agricole. Aplicând dispozițiile articolului 19 din Regulamentul UE nr. 2021/2115 privind planurile strategice ale PAC, PNS va oferi un instrument de sprijin fermierilor afectați de pierderea producției. Acest lucru se datorează naturii, climei și vremii la care sunt expuși fermierii din România și care, în ultimii ani, au avut un impact semnificativ asupra performanței economice a fermelor.</i>	Investiții (73-74) Investiții, inclusiv investiții în irigații

6.13.2 Condiții de implementare

Investițiile sectoriale se caracterizează în principal prin acțiuni de contribuție financiară pentru agricultori, investiții în producția primară, unități de procesare/condiționare/depozitare și consolidarea activității economice în zonele rurale pentru a le face mai atrăgătoare. În plus, aceste investiții vizează promovarea activității economice neagricole care ar genera creștere economică, precum și noi oportunități de locuri de muncă. Obiectivele specifice sunt șase, dintre care unul este legat de mediu: OS8 care urmărește să promoveze ocuparea forței de muncă, creșterea economică, egalitatea de gen, inclusiv participarea femeilor la agricultură, incluziunea socială și dezvoltarea locală în zonele rurale, inclusiv bioeconomia circulară și silvicultura durabilă. Nevoile identificate sunt șaptesprezece, dintre care cele legate de mediu, direct sau indirect, sunt: N10 (sprijinirea dezvoltării lanțului alimentar durabil, a colectării și condiționării sistemelor), N26 (sprijinirea dezvoltării durabile a zonelor montane din România), N34 (referitor la dezvoltarea bioeconomiei și a economiei circulare), N36 (referitor la dezvoltarea unui sector alimentar durabil), N40 (Nevoia de creștere a gradului de instruire a fermierilor). Indicatorii de rezultat pentru aceste intervenții sunt patru (R.5, R.36, R37, R.39) care nu au legătură cu mediul și

În tabelul de mai jos se raportează alocarea financiară, respectiv cuantumul unitare planificate. Unitatea pentru DR-22 este definită ca valoarea medie a sprijinului public pe proiect, pentru DR-23 este definită ca valoarea medie a sprijinului pe proiect, pentru DR-29 este definită ca valoarea sprijinului public per proiect neagricol, DR-30 este definită ca valoarea sprijinului public pentru fiecare proiect de instalare tânăr fermier, pentru DR-31 este definită ca asigurarea medie primită, DR-32 este compensația medie pe hectar,.

Tipul intervenției	EUR/unitate/an
DR-22	(2026) 3.000.000 EUR
DR.-23	(2026)1.300.000,00 EUR
DR-29	(2024)190.000,00 EUR
DR-30	(2024) 70.000,00 EUR
DR-31	(2025) 5.000,00 EUR
DR-32	(2024) 29,00 EUR

Valoarea totală a sprijinului public pentru perioada 2023-2027 pentru DR-22 este de 210.300.000,00 EUR, pentru DR-23 este de 164.929.100,00 EUR, pentru DR-29 este de 150.000.000,00 EUR, pentru DR-30 este de 250.691.764,00 EUR, pentru DR-31 este de 24.103.968,00 EUR, pentru DR-32 este de 73.803.619 EUR

6.13.3 Evaluarea impactului

Pentru analiza impactului, a se consulta Anexa VI.

6.13.4 Sinteza efectelor asupra mediului

Evaluarea se bazează pe analiza impactului, prezentată în Anexa VI.

Pentru grupul de alte investiții specifice, nu sunt prevăzute interacțiuni semnificative în majoritatea cazurilor. Într-adevăr, nu se preconizează efecte asupra biodiversității și ecosistemelor, apei, calității aerului, capacității de absorbție a CO₂, patrimoniului cultural.

Efectele sunt necunoscute în ceea ce privesc solul, emisiile de gaze cu efect de seră și producția de deșuri: având în vedere natura intervențiilor, efectele negative nu sunt excluse și sunt legate în special de cele care prevăd înființarea, extinderea și modernizarea infrastructurilor (DR-22 și DR-23); de asemenea, chiar dacă toate intervențiile grupului ar trebui să reducă emisiile de gaze cu efect de seră, deoarece nu există specificații clare, negativ nu poate fi exclus.

Se preconizează efecte semnificative, de la pozitive la foarte pozitive, în funcție de măsura de punere în aplicare, în ceea ce privește energia din surse regenerabile (DR-22, DR-23) și ar putea apărea efecte pozitive semnificative chiar și cu referire la eficiența energetică din cauza intervențiilor care vizează utilizarea utilajelor cu consum redus (DR-22 și DR-23).

Efectele pozitive cele mai puțin semnificative privesc sănătatea umană, deoarece investițiile ar putea contribui la dezvoltarea securității alimentare și a condițiilor de viață în zonele rurale, iar poluarea cu pesticide, în funcție de intervențiile care vizează instalațiile de gestionare eficientă a produselor de protecție a plantelor și a îngrășămintelor (DR-22 și DR-23), efectele sunt limitate, deoarece măsurile de punere în aplicare nu sunt specificate în mod clar.. De asemenea, sunt așteptate efecte pozitive semnificative în ceea ce privește îmbunătățirea reciclării și a economiei circulare

6.13.5 Analiza alternativelor

Alternativa 2 ar trebui să contribuie la îmbunătățirea tendințelor prezentate în analiza contextuală, fiind preconizată o contribuție pozitivă la alternativa BAU, cu un accent special pe securitatea alimentară, sănătatea umană, energia din surse regenerabile și pesticidele durabile utilizate. În același timp, se asigură o contribuție în ceea ce privește emisiile de gaze cu efect de seră și apa utilizată pentru unele dintre intervențiile planificate. Astfel, se poate considera că alternativa 2 contribuie la o îmbunătățire generală a contextului, pe o bază incrementală în comparație cu perioada de programare anterioară. În plus, lista intervențiilor în alternativa 2 este coerentă cu nevoile și obiectivele stabilite la nivel național și oferă mai multe detalii și specificații relevante pentru contextul de mediu din România.

6.14 Fișa 13: Sprijin pentru îmbunătățirea cunoștințelor și consiliere

6.14.1 Prezentarea intervențiilor

PNS a identificat schimbul de cunoștințe și diseminarea de informații în temeiul articolului 78 din Regulamentul 2021/2115. Articolul 78 se referă în principal la schimbul de cunoștințe și diseminarea informațiilor. Sprijinul acordat în temeiul prezentului articol poate fi utilizat pentru a plăti orice acțiune necesară pentru a încuraja inovarea, formarea, consilierea și alte tipuri de schimb de cunoștințe și de diseminare a informațiilor, inclusiv crearea de servicii de consiliere, planificarea și actualizarea studiilor și a planurilor în acest scop. Lista investițiilor specifice în PNS este prezentată mai jos, în concordanță cu domeniile evidențiate la articolul 78 din regulament.

Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
<u>DR-37 - Transfer de cunoștințe pentru a sprijini nevoia de cunoaștere și informare a oamenilor din mediul rural, ajutându-i să ia decizii în cunoștință de cauză cu privire la gestionarea fermelor, gospodăriilor și comunităților lor.</u>	Know (78) – Schimb de cunoștințe și diseminare de informații
<u>DR-38 - Consiliere în afaceri agricole. Îmbunătățirea serviciilor de consiliere prin consolidarea conexiunilor în cadrul AKIS și prin partajarea/diseminarea la scară largă a cunoștințelor și a aplicațiilor inovatoare va permite crearea unui „rezervor de cunoștințe” interactiv și accesibil la nivel național, în vederea dezvoltării unei agriculturi sigure și durabile.</u>	

6.14.2 Condiții de implementare

Intervențiile legate de cunoaștere sunt intervenții de natură intangibilă, care constau predominant în îmbunătățirea diseminării cunoștințelor, măsuri de formare (DR-37, consiliere pe teme specifice, sensibilizare, precum și promovarea activităților de bune practici. Prin consilierea întreprinderilor agricole și transferul de cunoștințe, fermierii vor fi mai bine pregătiți pentru a aborda natura schimbătoare a întreprinderii și pentru a crea o economie rurală robustă și capabilă. Obiectivele specifice alinate la aceste intervenții sunt trei (SO2, XCO, SO5).. Nevoile asociate cu acestea sunt șapte (N05, N35, N40, N41, N42, N43, N44. Indicatorii de rezultat sunt R.1 și R.28 și au legătură cu componente de mediu.

În tabelul de mai jos se raportează alocarea financiară, pe tipuri de intervenție, cu cheltuielile aferente per unitate pe an.

Tipul intervenției	EUR/unitate (2024)	Unitate (n. beneficiari)
DR-37	01 Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare cu cazare 470,00 EUR	718
	02 Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare fara cazare 335,00 EUR	1.007
	03 Valoarea sprijinului public per beneficiar 5 zile de formare on line 105,00 EUR	714
	04 Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare cu cazare 282,00 EUR	1.197
	05 Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare fara cazare 201,00 EUR	1.679

Tipul intervenției	EUR/unitate (2024)	Unitate (n. beneficiari)
	06 Valoarea sprijinului public per beneficiar 3 zile de formare on line 63,00 EUR	1.190
DR-38	01 Serviciu de 3 ore de consiliere individuală 90,00 EUR	1.000
	02 Serviciu de 4 ore de consiliere individuală 120,00 EUR	700

Investiția totală pentru perioada 2023-2027 pentru intervenția DR-37 (cheltuieli totale) este de 6.000.000,00 EUR, iar pentru DR-38 este 4.040.715,00 EUR.

6.14.3 Sinteza efectelor asupra mediului

Din această analiză reiese că toate intervențiile urmăresc să ofere fermierilor accesul la servicii de consiliere de calitate adaptate cerințelor gestionării durabile a resurselor naturale. Sprijinul include acțiuni privind dezvoltarea/modernizarea cooperativelor agricole și sprijinirea asociației, precum și formarea, permițând totodată promovarea bunelor practici agricole și gestionarea durabilă a resurselor naturale. Intervențiile DR-37 și DR-38 pot avea efecte pozitive asupra mai multor componente de mediu: prin intervențiile care vizează promovarea bunelor practici agricole, gestionarea durabilă a resurselor naturale și practicile eficiente de gestionare (DR-38), ar putea fi generate efecte pozitive asupra conservării habitatelor, solului, apei, aerului, emisiilor de GES, adaptării la schimbările climatice, deșeurilor, energiei, poluării cu pesticide; intervențiile care ajută la luarea deciziilor în cunoștință de cauză prin informații și cunoștințe (DR-37) ar putea afecta pozitiv condițiile de viață ale oamenilor. Se preconizează o probabilitate mai mică de efecte în ceea ce privește securitatea alimentară, bunăstarea animalelor, calitatea aerului, capacitatea de absorbție a CO₂, patrimoniul cultural și peisajul. Toate aceste efecte ar putea fi realizate în principal pe termen lung, odată ce transferul de cunoștințe în practicile agricole este eficient. Prin urmare, este dificil să se evalueze natura și intensitatea acestor efecte (cu un conținut neclar în ceea ce privește tipul de intervenție planificat) și să se efectueze o analiză precisă și concretă a efectelor preconizate asupra mediului și a intensității acestora, în această etapă, având în vedere caracteristicile nesemnificative ale intervenției. Toate acțiunile se intercorelează cu toate celelalte intervenții PNS.

6.14.4 Analiza alternativelor

Promovarea practicilor agricole ecologice, prin consiliere agricolă, poate contribui la o mai bună conservare a habitatelor și a ecosistemelor, precum și la îmbunătățirea utilizării resurselor de mediu pe termen lung. În comparație cu alternativa BAU, contribuția alternativei 2 ar trebui să fie pozitivă și să contribuie la abordarea unora dintre problemele de mediu, astfel cum sunt definite în analiza contextuală. În plus, trebuie remarcat faptul că intervențiile enumerate în PNS, schimbul de cunoștințe și serviciile de consiliere sunt perfect conforme cu specificațiile articolului 78 din Regulament.

6.15 Fișa 14: Cooperare

6.15.1 Prezentarea intervențiilor

PNS a identificat cooperarea în temeiul articolului 77 din Regulamentul 2021/2115. Pentru a pregăti și a pune în aplicare LEADER, pentru a sprijini grupurile de producători, organizațiile de producători sau organizațiile interprofesionale și pentru a sprijini alte forme de cooperare, articolul 77 se concentrează în primul rând pe furnizarea de sprijin pentru cooperare în condițiile specificate mai detaliat în planurile lor strategice PAC. Acest lucru se realizează acoperind costurile cooperării și utilizând fonduri provenite din alte intervenții de dezvoltare rurală, din alte instrumente de sprijin naționale sau din partea Uniunii sau din ambele, pentru a acoperi costurile aferente operațiunilor desfășurate. Intervenția LEADER este o inițiativă colectivă pentru sprijinirea comunităților rurale, care se concretizează într-o Strategie de Dezvoltare Locală ce urmărește construirea unei identități locale și utilizarea resurselor locale într-un mod care să răspundă cel mai bine nevoilor din teritoriu.

Intervenții în PNS	Regulamentul 2021/2115
<u>DR-33 - Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol. Sprijinul acordat prin această măsură va contribui la rezolvarea nevoilor privind creșterea cooperării pe lanțul alimentar cu efecte pozitive în dezvoltarea exploatărilor și accesului pe piață a produselor agricole prin intermediul formelor asociative.</u>	Coop (77) – Cooperare
<u>DR-34 - Cooperare și inovare în agricultură prin intermediul grupurilor operaționale PEI. Pentru a optimiza producția și a spori competitivitatea, tehnologia și digitalizarea sectorului agroalimentar, această intervenție își propune să construiască grupuri operaționale PEI care se angajează în procesul de aplicare a inovării, identificării și creării de soluții.</u>	Coop (77) Cooperare
<u>DR 35- Dezvoltarea cooperării în cadrul lanțului valoric. Într-adevăr, este nevoie de o cooperare mai strânsă între agricultori și sectorul de prelucrare, precum și de consolidarea rolului (cota de piață) a lanțurilor scurte de aprovizionare, în special pentru fermele mici și produsele alimentare la scară mică, bazate pe rețete care conțin ingrediente naturale de calitate superioară.</u>	Coop (77) Cooperare
<u>DR-36 - LEADER - Dezvoltarea locală plasată sub responsabilitatea comunității. Intervenția LEADER este o inițiativă colectivă pentru sprijinirea comunităților rurale, care se concretizează într-o Strategie de Dezvoltare Locală ce urmărește construirea unei identități locale și utilizarea resurselor locale într-un mod care să răspundă cel mai bine nevoilor din teritoriu.</u>	Coop (77) Cooperare

6.15.2 Condiții de implementare

Intervențiile prevăzute la articolul 77, și anume LEADER, se caracterizează în primul rând prin încurajarea și sprijinirea formării de grupuri și asociații de producători, cu scopul de a permite o dezvoltare locală sporită. De asemenea, acestea vizează creșterea competitivității sectorului agroalimentar prin utilizarea resurselor care răspund cel mai bine nevoilor teritoriului. Printre intervenții se numără și un obiectiv specific, OS8, care vizează componente de mediu, cu scopul de a promova ocuparea forței de muncă, creșterea economică, egalitatea de gen, inclusiv participarea femeilor la agricultură, incluziunea socială și dezvoltarea locală în zonele rurale, inclusiv bioeconomia circulară și silvicultura durabilă. Nevoile identificate sunt treisprezece, dintre care două sunt legate de sustenabilitate: N10 s-a concentrat pe sprijinirea dezvoltării durabile a lanțurilor alimentare, a sistemelor de colectare și condiționare și a N33 privind conservarea și utilizarea

durabilă a patrimoniului natural și cultural, a materialelor și a imaterialelor. Indicatorii de rezultat sunt doi (R.38 și R.10), care nu sunt strict legați de aspecte de mediu.

Tipul intervenției	EUR/unitate/an (2023-2029)	Unitate
DR-33	450.000,00 EUR	63 de beneficiari
DR-34	280.000,00 EUR	71 proiecte
DR-35	180.000,00 EUR	112 operațiuni
DR-36	2.420.000,00 EUR	206 strategii

Alocarea financiară anuală orientativă totală pentru DR-33 este de 15.444.706 EUR (2023-2029), pentru DR-34 este de 20.041.176,00 EUR (2023-2027), pentru DR-35 este de 20.177.882,00 EUR (2023-2027), iar pentru DR-36 este de 500.000.000 EUR (2023-2027).

6.15.4 Sinteza efectelor asupra mediului

Analiza evidențiază că toate intervențiile de cooperare vizează promovarea înființării de grupuri de producători, organizații de producători sau organizații interprofesionale, precum și crearea de rețele între cercetători, IMM-uri din sectorul agroalimentar și organizații de producători. Toate au impact indirect, nedefinit și pe termen lung asupra mediului.

Pentru DR-34, acțiunile propuse care urmează să fie întreprinse de grupurile operaționale PEI sunt în principal legate de aspecte de mediu, cu efecte pozitive asupra obiectivelor de mediu și cu un accent special pe acțiunile de îmbunătățire a adaptării la schimbările climatice, sechestrarea carbonului din sol, sprijinirea controlului biodiversității fermelor, agricultura de precizie, care vizează reducerea utilizării factorilor de producție, precum și gestionarea deșeurilor și combaterea dăunătorilor. Cu toate acestea, având în vedere aspectele imateriale ale intervenției, intensitatea efectului este dificil de evaluat și va depinde în mare măsură de tipul de acțiuni, de eficacitatea transferului tehnologic și de rezultatul activităților de diseminare întreprinse.

Pentru DR-33 și DR-36, având în vedere caracterul generic al sprijinului (insuficiente informații privind tipul de intervenție planificat), analiza efectelor preconizate asupra mediului și intensitatea acestuia este dificil de realizat în această etapă.

6.15.5 Analiza alternativelor

Analiza comparativă între alternativa 0 și 2, având în vedere tipul de intervenții planificate, nu este simplă. Alternativa 2 este planificată pentru a îmbunătăți capacitatea organizațiilor de producători, a comunităților locale și a rețelelor de cercetare și inovare. Unele dintre intervenții vizează componentele de mediu, care ar trebui să contribuie la abordarea pe termen mediu a unora dintre problemele critice identificate în etapa ex ante, cum ar fi controlul inundațiilor, securitatea alimentară și consumul de apă. Cu toate acestea, extinderea și tipul de impact nu sunt bine cunoscute în această etapă a analizei. În conformitate cu regulamentul, intervenția de cooperare prevăzută la articolul 77 include, de asemenea, promovarea și sprijinirea sistemelor de calitate recunoscute de Uniune sau de statele membre și utilizarea acestora de către fermieri, punerea în aplicare a unor strategii smart village, așa cum sunt stabilite de Statele Membre, care nu sunt acoperite de intervențiile enumerate în PNS.

7. Constatări ale evaluării adecvate privind impactul PNS asupra siturilor Natura 2000

Din perspectiva relevanței față de componentele de mediu ale rețelei Natura 2000, Studiul de evaluare adecvată a analizat 6 intervenții cuprinse în Planul Național Strategic 2023-2027: DR-01 Agro-mediu și climă pe pajiști permanente, DR-02 Agro-mediu și climă pe terenuri arabile, DR-07 Silvo-mediu și climă, DR-09 Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană, DR-10 Zone afectate de constrângeri naturale semnificative, DR-11 Zone afectate de constrângeri naturale specifice.

Intervențiile selectate se suprapun cu 349 SCI-uri și 156 SPA-uri în zona habitatelor de pajiști, terenuri agricole și păduri.

Speciile faunistice de importanță comunitară pentru care se prevăd intervenții de agro-mediu sunt următoarele:

1. **Avifaună:** A339 *Lanius minor*, A097 *Falco vespertinus*, A122 *Crex crex*, A089 *Aquila pomarina*, A396 *Branta ruficollis*, precum și 20 de specii specifice terenurilor agricole (*Alauda arvensis*, *Corvus frugilegus*, *Coturnix coturnix*, *Miliaria calandra* (*Emberiza calandra*), *Emberiza citrinella*, *Galerida cristata*, *Hirundo rustica*, *Lanius collurio*, *Lanius minor*, *Motacilla flava*, *Passer montanus*, *Perdix perdix*, *Phasianus colchicus*, *Saxicola torquatus*, *Saxicola rubetra*, *Streptopelia turtur*, *Sturnus vulgaris*, *Sylvia communis*, *Upupa epops* și *Vanellus vanellus*).

2. **Nevertebrate:** *Maculinea sp.*

Deoarece intervențiile analizate respectă principiile de condiționalitate, care sunt obligatorii pentru a obține finanțare pentru activitățile descrise, impactul a fost analizat în raport cu acestea.

Impactul direct și indirect negativ asupra habitatelor și speciilor de importanță comunitară este **nul**. Nu vor fi afectați parametrii necesari pentru menținerea stării de conservare a acestora.

Niciuna dintre intervențiile analizate nu exercită vreuna din presiunile actuale sau viitoare specifice domeniilor agropastoral și forestier.

Luând în considerare caracterul dispersat pe tot teritoriul național al intervențiilor, a fost făcut un calcul estimativ pentru suprafețele eligibile suprapuse cu suprafețele rețelei Natura 2000.

Astfel, pentru fiecare dintre cele 6 intervenții analizate, planul se prezintă astfel:

1. Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-01 - Agro-mediu și climă pe pajiști permanente** va acoperi cca. 73,71% din suprafața SPA-urilor și 70,19% din suprafața SCI-urilor la nivel național (126 SPA și 281 SCI). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 69,51% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România. Aproximativ 81,60% din suprafața pajiștilor din SPA-uri și 82,67% din suprafața pajiștilor din SCI-uri, desemnate la nivel național, sunt ocupate de suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția DR-01. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 82,27% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 desemnate în România.
2. Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-02 - Agro-mediu și climă pe terenuri arabile** va acoperi cca. 28,26% din suprafața SPA-urilor și 18,56% din suprafața SCI-urilor la nivel național (76 SPA, 78 SCI) sunt acoperite de zona eligibilă propuse prin intervenția DR-02. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 19,46% din suprafața

siturilor Natura 2000 desemnate în România. Aproximativ 40,02% din suprafața terenurilor arabile a SPA-urilor și 32,65% din suprafața terenurilor arabile a SCI-urilor sunt acoperite de suprafețele eligibile aferente terenurilor arabile propuse prin intervenția DR-02. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 36,74% din suprafața terenurilor arabile din siturile Natura 2000 desemnate în România.

3. Intervenția **DR-07** acoperă tot teritoriul național și se adresează proprietarilor privați și publici (UAT) de păduri, care dețin suprafețe de pădure aflate în Fondul Forestier Național.
4. Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-09 - Zone afectate de constrângeri naturale - Zona Montană** va acoperi cca. 38,78% din suprafața SPA-urilor și 46,76% din suprafața SCI-urilor la nivel național (50 SPA, 181 SCI). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 43,54% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România. Aproximativ 26,17% din suprafața pajiștilor a 50 SPA-uri și 40,83% din suprafața pajiștilor a 181 SCI-uri se suprapun cu suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția DR-09. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 31,48% din suprafața pajiștilor siturilor Natura 2000 desemnate în România.
5. Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-10 - Zone afectate de constrângeri naturale semnificative** va acoperi cca. 19,32% din suprafața SPA-urilor și 22% din suprafața SCI-urilor la nivel național (90 SPA, 116 SCI). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 14,32% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România. Aproximativ 31,14% din suprafața pajiștilor a 91 SPA-uri și 22% din suprafața pajiștilor a 116 SCI-uri sunt suprapuse cu suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția DR-10. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 27,96% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 desemnate în România.
6. Planul pentru perioada de programare 2023-2027 prevede că zona eligibilă propusă prin intervenția **DR-11- Zone afectate de constrângeri naturale specifice** va acoperi cca. 13,00% din suprafața SPA-urilor și 10,00% din suprafața SCI-urilor la nivel național (8 SPA, 4 SCI). Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă cca. 8,34% din suprafața siturilor Natura 2000 desemnate în România. Aproximativ 8,96% din suprafața pajiștilor a 8 SPA-uri și 8,64% din suprafața pajiștilor a 4 SCI-uri sunt acoperite de suprafețele eligibile aferente pajiștilor permanente propuse prin intervenția DR-11. Ca ansamblu, zona eligibilă acoperă aprox. 7,03% din suprafața pajiștilor din siturile Natura 2000 desemnate în România.

Suprafața totală de teren agricol eligibilă prin intervenții, suprapusă cu suprafața totală de teren agricol din siturile Natura 2000 este de 997.872,57 ha, reprezentând 66,48%.

Localizarea intervențiilor din plan nu va afecta în mod direct funcționalitatea rețelei Natura 2000 sau a speciilor comunitare. Nu vor exista fragmentări de habitate. Menținerea integrității siturilor va asigura și teritoriul necesar pentru adăpost, reproducere și hrănire pentru speciile de interes conservativ, fără să afecteze mărimea populațiilor. De asemenea, nu va exista o fragmentare funcțională a habitatelor populațiilor faunistice.

Deoarece intervențiile propuse prin plan au în vedere cerințe (măsuri) speciale de management pentru conservarea habitatelor și speciilor de importanță comunitară în cadrul politicilor de agro-mediu, efectele acestora pot fi doar pozitive.

Impactul direct este nul pe termen scurt, la începutul implementării intervențiilor, și va deveni pozitiv, de +12 puncte pe termen mediu, și +15 pe termen lung – semnificativ pozitiv în perioada de desfășurare a intervențiilor din plan.

Impactul pozitiv semnificativ +15 în perioada de desfășurare a intervențiilor din plan se vor datora măsurilor de management de agromediu.

Se estimează că pe termen lung impactul pozitiv se va amplifica ca urmare a cumulării mai multor consecințe favorabile ale PNS 2023-2027 asupra ecosistemelor naționale agropastorale și forestiere.

Planul Național Strategic va avea asupra biodiversității din siturile Natura 2000 un impact rezidual pozitiv (+15), ca urmare a măsurilor de management de agromediu (condiționalități - respectarea SMR și GAEC).

Impactul rezidual se consideră a fi egal cu impactul singular și cumulativ pe termen lung, dacă sunt aplicate măsurile de prevenire (condiționalitățile) a impactului negativ din timpul implementării planului.

În concluzie, se poate afirma ca **nu va exista impact negativ** generat de PNS PAC 2023-2027 asupra habitatelor și speciilor faunistice de protecție comunitară, sau pentru siturile Natura 2000, în general.

Au fost analizate toate măsurile de conservare din planurile de management din întreaga rețea națională de situri Natura 2000, așa cum au fost centralizate prin ***Studiul SOR efectuat pentru MMAP "Elaborarea metodologiei și calcularea plăților Natura 2000, din zonele agricole din ariile naturale protejate conform restricțiilor din planurile de management cu respectarea legislației europene cu privire la Politica Agricolă Comună", din perspectiva relevanței în corelare cu condițiile stabilite pentru angajamentele de agro-mediu și climă.***

Conform PNS PAC 2023-2027 toate standardele de condiționalitate (GAEX și SMR) sunt obligatorii pentru toți beneficiarii, pe întreaga perioadă a angajamentelor.

GAEC din baseline respectă aceeași condiție, fiind relevant pentru aplicarea sancțiunilor de excludere de la plată. În cazul nerespectării altor standarde se aplica numai % de reducere a plăților.

Aceste prevederi sunt valabile pentru toate intervențiile analizate.

Utilizatorii de terenuri agricole care dețin/administrează terenuri agricole situate în ariile protejate vor respecta măsurile de conservare din planurile de management stabilite în avizele emise de administratorii ariilor naturale protejate/ ANANP. Avizele sunt prezentate de beneficiarii MMC la depunerea cererilor unice de plată pe suprafață, iar conformarea cu prevederile acestora (măsurile de conservare) este verificată la momentul efectuării controlului pentru fermierii incluși în eșantionul de control (minim 5% din populația eligibilă pentru fiecare schemă de plată). Pe baza acestor avize se verifică și respectarea SMR 3 și SMR4 care reprezintă condiții de bază pentru angajamentele AECC. Beneficiarii plăților acordate pe suprafață sunt sancționați prin aplicarea unor reduceri ale plăților în cazurile de neconformitate cu standardele de condiționalitate și nerespectarea prevederilor din avizul emis de administratorii ariilor naturale protejate/ ANANP, iar beneficiarii AECC sunt excluși de la plată în cazul nerespectării acestora.

Din analiza efectuată se constată că Măsurile de Conservare din Planurile de Management din rețeaua națională de situri Natura 2000 au fost analizate din perspectiva relevanței în corelare cu condiționalitățile stabilite pentru angajamentele de agromediu și climă a celor 6 intervenții.

Evaluarea adecvată a Planului Național Strategic 2023-2027 a evidențiat necesitatea respectării următoarelor **cerințe de monitorizare:**

1. Monitorizarea modului de respectare a normelor de condiționalitate, relevante și importante pentru conservarea biodiversității:

1.1. SMR 3 – Conservarea păsărilor sălbatice (Directiva 2009/147/CE);

1.2. SMR4 - Conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (Directiva 92/43/CEE);

1.3. GAEC 8 - Ponderea minimă a suprafeței agricole dedicate zonelor sau elementelor neproductive;

1.4. GAEC 9 – Interzicerea conversiei sau aratului pajiștilor permanente desemnate ca pajiști permanente sensibile din punct de vedere ecologic în siturile Natura 2000.

2. Realizarea unei evaluări, începând cu anul 2025, a eficienței implementării intervențiilor DR-01, DR-02, DR-07, DR-09, DR-10, DR-11 în siturile Natura 2000, conform indicațiilor metodologice ale ghidurilor standard de monitorizare furnizate de Comisia Europeană, pe baza indicatorilor relevanți prevăzuți în raportul de mediu.

8. Efecte cumulative asupra mediului

Directiva SEA prevede analiza efectelor cumulative ale implementării PNS asupra componentelor de mediu (a se consulta anexa I – HG nr. 1076/2004). Analiza efectelor cumulative permite formularea răspunsului la întrebarea privind modul în care intervențiile, luate împreună, au impact asupra aceluiași obiectiv și componentă de mediu. Cu cât este mai mare numărul intervențiilor care au impact asupra componentei de mediu, cu atât mai semnificative sunt efectele cumulative observate la nivelul PNS.

În continuare, este efectuată o analiză aprofundată a efectelor cumulative ale fiecărei componente de mediu și se furnizează informații suplimentare cu privire la intervențiile care au avut un impact semnificativ. Contribuția cumulativă a alternativei 2 este, de asemenea, comparată cu alternativa BAU.

În tabelul de mai jos, efectele cumulative sunt analizate luând în considerare următoarele reguli:

- Tipul efectelor cumulative: efecte pozitive (+), negative (-), variabile (?) și neutre (0)
- Un scor de 3 puncte este atribuit efectului „foarte semnificativ”, în timp ce 2 puncte sunt atribuite efectului „semnificativ” și 1 punct efectului „foarte puțin semnificativ”
- Valorile pentru efectele „variabile” și „neutre” se calculează prin adăugarea valorilor „0” și „?”
- Valoarea totală a efectelor cumulative pe tip este rezultatul sumei fiecăruia dintre punctajele obținute în funcție de tipul de intervenție (Total 1).
- Valoarea totală, care este defalcată în efecte pozitive, negative, variabile și neutre, este suma punctajelor obținute pentru fiecare tip de efect pe grup de intervenție (Total 2)

Este de remarcat faptul că valoarea totală reflectă de câte ori componenta este afectată. Scorul nu specifică natura impactului, adică nici intensitatea impactului – în termeni cantitativi –, nici localizarea acestuia.

Valoarea totală poate fi interpretată ca „intensitatea” intervențiilor PNS la obiectivele de mediu: cu cât scorul este mai mare, cu atât este mai mare intensitatea și, prin urmare, contribuția.

Acronimele utilizate în tabel pentru a face referire la fiecare fișă sunt explicate mai jos:

(1) DIS: Sprijin decuplat pentru venit	(5) A: Apicultura (1) Tangibil (2) Intangibil	(9) ANC: Zone cu constrângeri naturale
(2) Eco-Sc: Eco-scheme (1) Practicile agricole	(6) V: Sectorul vitivinicol (1) Tangibil	(10) Inv infr/irr: Investiții în infrastructură și irigații

<p>(2) Animale</p> <p>(3) CIS: Sprijinul cuplat pentru venit</p> <p>(1) Culturi proteice</p> <p>(2) Alte culturi</p> <p>(3) Legume și fructe</p> <p>(4) Animale</p> <p>(4) LF: Legume și Fructe</p> <p>(1) Tangibil</p> <p>(2) Intangibil</p>	<p>(2) Intangibil</p> <p>(7) CLIM-Env: Intervenții în domeniul climei și al mediului</p> <p>(1) Practicile agricole și pădurile</p> <p>(2) Animale</p> <p>(8) OF: Agricultură ecologică</p>	<p>(11) Inv agri hold: Investiții în exploatații agricole</p> <p>(12) Alt sect.: Alte intervenții sectoriale</p>
---	---	--

Componentă de mediu	Tip de efecte	DIS	Eco-Sc (1)	Eco-Sc (2)	CIS (1)	CIS (2)	CIS (3)	CIS (4)	LF (1)	LF (2)	A (1)	A (2)	V (1)	V (2)	Clim-Env (1)	Clim-Env (2)	OF	ANC	Inv. Infr/irr	Inv. Agri hold	Alte sectoare	Total 1
Biodiversitate și ecosisteme	Pozitiv (+)		6		2	4		2	2		2	2	1		5	6	6					38
	Negativ (-)																					0
	Variabil (?)	2		2			2							2				2	1			11
	Neutru (0)									2			1						1	2	2	8
Sănătate umană	Pozitiv (+)		5	3	2	2	2	4	3	3	2	1		2		6	4	1		4	3	47
	Negativ (-)																					0
	Variabil (?)	3			1	1	1															6
	Neutru (0)			2	1	1	0		2	2	2	2	3	1	3		1	2	3	1		26
Sol	Pozitiv (+)		3		2	2	1								3		3	2				16
	Negativ (-)																		2			2
	Variabil (?)	1		1				1	1				1	1		1				1	1	9
	Neutru (0)									1	1	1										3
Apă	Pozitiv (+)		6			2			3				4		5	2	6	2	2	2		34

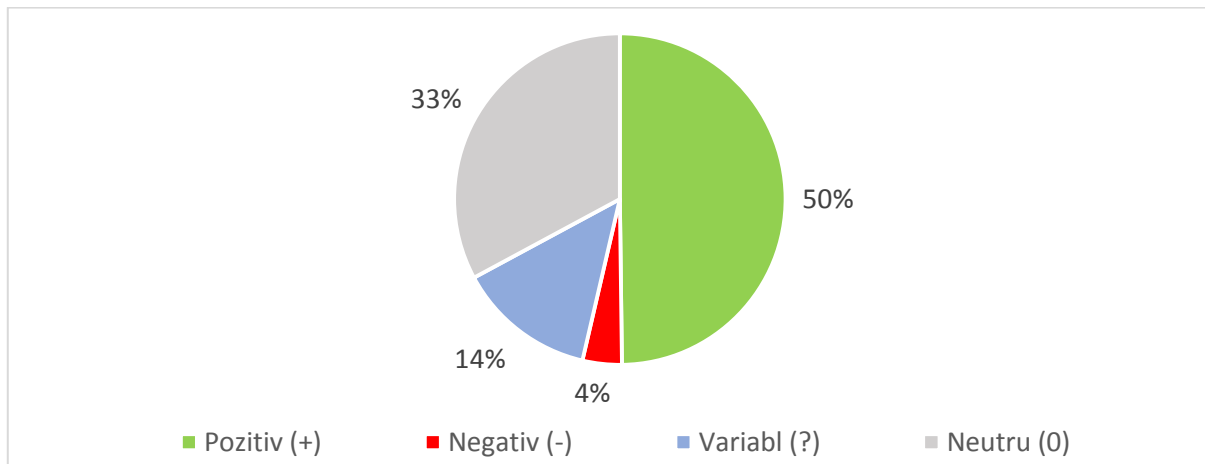
Componentă de mediu	Tip de efecte	DIS	Eco-Sc (1)	Eco-Sc (2)	CIS (1)	CIS (2)	CIS (3)	CIS (4)	LF (1)	LF (2)	A (1)	A (2)	V (1)	V (2)	Clim-Env (1)	Clim-Env (2)	OF	ANC	Inv. Infr/irr	Inv. Agri hold	Alte sectoare	Total 1
	Negativ (-)						3															3
	Variabil (?)	2			2	1		2											1			8
	Neutru (0)			2						2	2	2		2		1					2	13
Aer	Pozitiv (+)		2																			2
	Negativ (-)																		2			2
	Variabil (?)	1		1					1				1									4
	Neutru (0)				1	1	1	1		1	1	1		1	1	1	1	1		1	1	14
Schimbări climatice	Pozitiv (+)		4		6	4	2		3	2					8	1	8	4	1	2		45
	Negativ (-)			2			1	2											2			7
	Variabil (?)	3	1			1		1	1				1	1		1				1	1	12
	Neutru (0)			2				1		1	3	3	2	2		1		1	1	1	3	21
Deșeuri	Pozitiv (+)					1							3							2	2	8
	Negativ (-)																		2			2

Componentă de mediu	Tip de efecte	DIS	Eco-Sc (1)	Eco-Sc (2)	CIS (1)	CIS (2)	CIS (3)	CIS (4)	LF (1)	LF (2)	A (1)	A (2)	V (1)	V (2)	Clim-Env (1)	Clim-Env (2)	OF	ANC	Inv. Infr/irr	Inv. Agri hold	Alte sectoare	Total 1
	Variabil (?)	2							1					1						1	1	6
	Neutru (0)		2	2	2	1	2	2	1	2	2	2		1	2	2	2	2	1			28
Patrimoniu cultural și peisaje	Pozitiv (+)		1		2	2	1	1			2	1	1	2	2	4		5		2		26
	Negativ (-)																					0
	Variabil (?)	2																	1			3
	Neutru (0)		1	2	1		1	1	2	2		1	1		1		2		1	1	3	20
Energie	Pozitiv (+)					1			4	1			3						2	4	5	20
	Negativ (-)						1															1
	Variabil (?)	2					1												1			4
	Neutru (0)		2	2	2	1		2		1	2	2		2	2	2	2	2	1			25
Poluarea cu pesticide	Pozitiv (+)		3			1			1	1			1		3	1	3			1	1	16
	Negativ (-)						2															2
	Variabil (?)	1			1			1										1				4

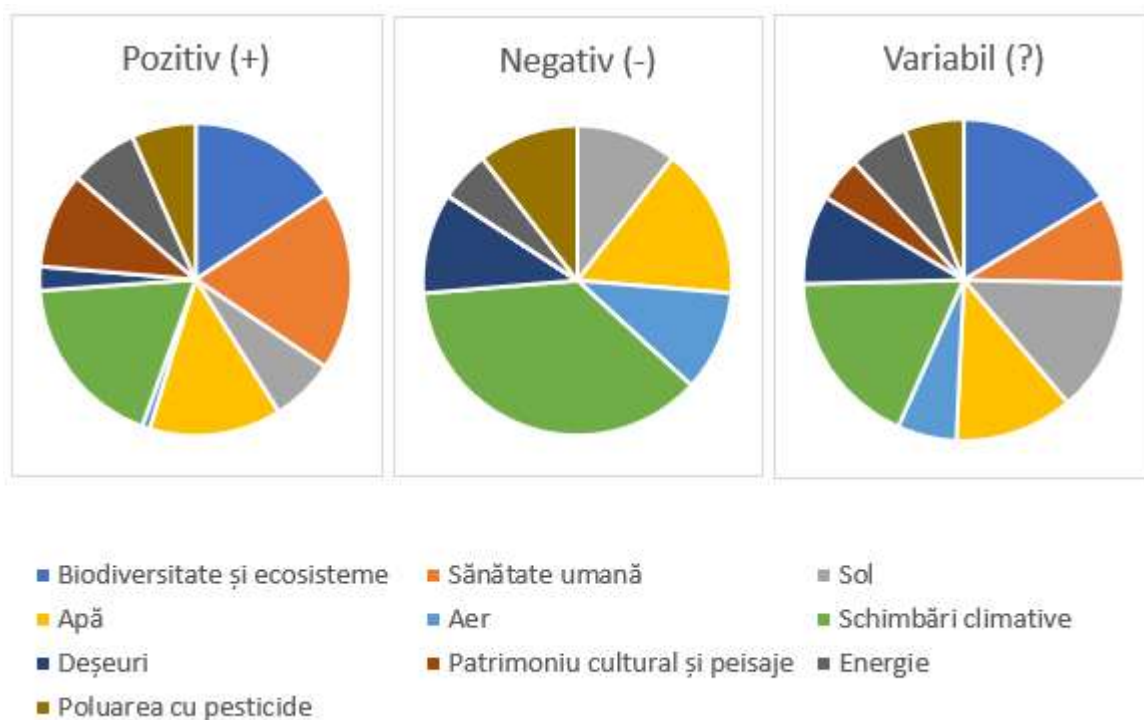
Componentă de mediu		Tip de efecte	DIS	Eco-Sc (1)	Eco-Sc (2)	CIS (1)	CIS (2)	CIS (3)	CIS (4)	LF (1)	LF (2)	A (1)	A (2)	V (1)	V (2)	Clim-Env (1)	Clim-Env (2)	OF	ANC	Inv. Infr/irr	Inv. Agri hold	Alte sectoare	Total 1
		Neutru (0)			1							1	1		1					1			5
Total 2		Pozitiv (+)	0	30	3	14	19	6	7	17	7	6	4	13	4	26	20	30	14	5	16	14	
		Negativ (-)	0	0	2	0	0	7	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	
		Variabil (?)	19	1	4	4	3	4	5	4	0	0	0	3	5	0	2	0	3	4	3	3	
		Neutru (0)	0	5	13	7	4	4	7	5	14	14	15	7	10	9	7	8	8	9	7	10	

Tipuri de efecte:

Majoritatea efectelor așteptate de la PNS sunt pozitive (50%). Un procent comparabil se remarcă în cazul efectelor neutre (33%) și nedeterminate (14%), tratate cumulativ. Efectele negative sunt rare, reprezentând mai puțin de 5% din efectele globale analizate în cadrul evaluării.

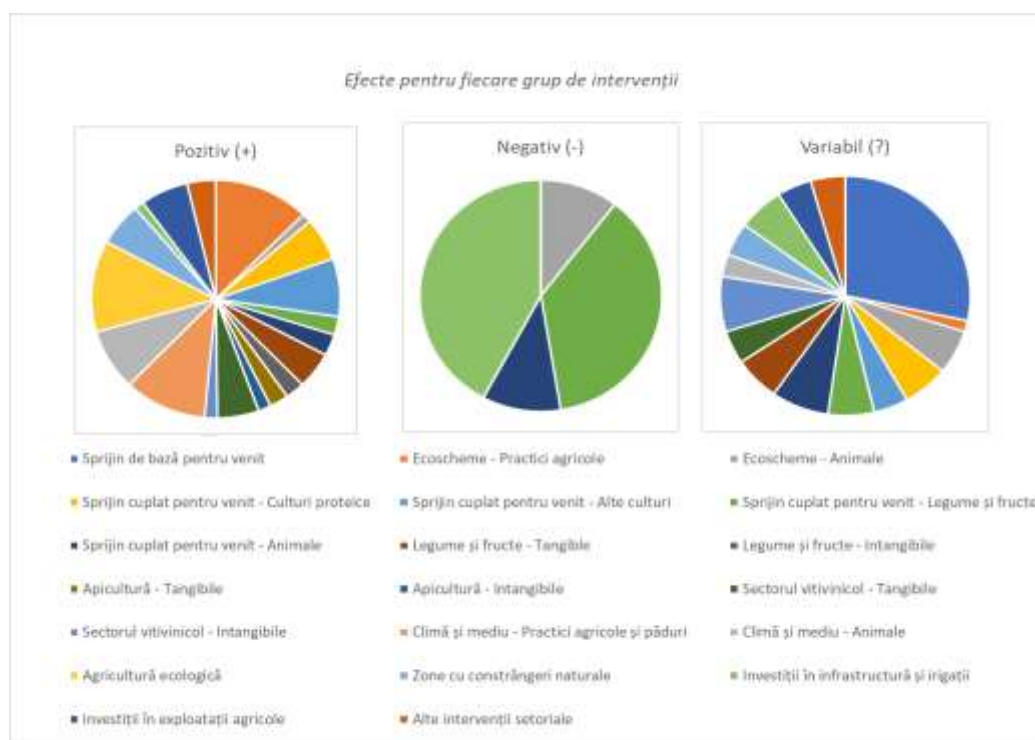
Efecte pentru fiecare componentă de mediu:

- Toate componentele de mediu sunt influențate în mod pozitiv. Efectele pozitive cu scoruri înalte sunt concentrate în principal pe componentele privind biodiversitatea, sănătatea umană (inclusiv bunăstarea animalelor), schimbările climatice și gestionarea apei și, într-o mai mică măsură, pe aspectele referitoare la patrimoniul natural și cultural; se așteaptă o contribuție mai puțin pozitivă din partea PNS în ceea ce privește gestionarea deșeurilor și calitatea aerului. Sunt estimate efecte moderate pentru componentele de sol, utilizarea de pesticide (cu efecte indirecte asupra sănătății umane) și managementul energiei;
- Se preconizează că 7 din cele 10 componente de mediu vor fi afectate negativ – componentele privind schimbările climatice și apa concentrează mai mult de 50% din potențialul impact negativ; calitatea aerului, gestionarea deșeurilor, utilizarea pesticidelor și solurile sunt, de asemenea, afectate negativ într-o anumită măsură. Cu toate acestea, nu se estimează niciun impact negativ asupra componentelor referitoare la biodiversitate, sănătate umană (bunăstarea animalelor, condițiile de viață și securitatea alimentară) și patrimoniu natural și cultural;
- Toate componentele sunt vizate de un impact potențial variabil (sau „necunoscut”), ceea ce înseamnă că natura impactului va depinde de localizarea intervențiilor, de practicile agricole și de tehnologia utilizată la nivelul fermei.

Efecte pentru fiecare grup de intervenții:

- 19 tipuri de intervenții din cele 20 sunt de așteptat să genereze efecte pozitive; cea mai mare contribuție (cu scoruri ridicate), în mod firesc, provine din implementarea ecoschemelor, agricultura ecologică, măsurile de agro-mediu și intervențiile în zone cu constrângeri naturale; în plus, beneficiile pozitive ar trebui să provină și din unele intervenții sectoriale ale Pilonului 1, precum și din sprijinul cuplat;
- În mod particular, efectele eco-schemelor sunt semnificative în ceea ce privește componenta de biodiversitate, sănătatea umană, apa, schimbările climatice și poluarea cu pesticide, în timp ce agricultura ecologică are efecte pozitive semnificative asupra componentelor privind schimbările climatice, biodiversitatea și apa;
- Se estimează un impact negativ provenit din următoarele patru tipuri diferite de intervenții: mai ales din investițiile în infrastructură, precum și din sprijinul cuplat - în ceea ce privește animalele, legumele și fructele - și într-o mai mică măsură din ecoschemele pentru animale (cu potențial impact negativ privind emisiile de GES);
- 15 din 20 de tipuri de intervenții au efecte necunoscute în această etapă de planificare; efectele necunoscute sunt raportate în principal pentru sprijinul de bază pentru venit și sprijinul cuplat, asociate Pilonului 1. În acest context, aplicarea corectă a condiționalităților la nivel teritorial este esențială pentru a se asigura că „impactul variabil” este transformat în impact pozitiv.

Efecte cumulative și alternative

La nivel cumulativ, nu există componente care să demonstreze un impact negativ semnificativ. Într-adevăr, în general, tipul de impact cumulativ care apare cel mai mult este pozitiv și mai mult sau mai puțin semnificativ, în funcție de componenta de mediu. Prin urmare, rezultă că intervențiile propuse în cadrul alternativei 2 fie îmbunătățesc scenariul BAU descris în analiza contextuală, fie, în cel mai rău caz, nu aduc nicio contribuție semnificativă, deoarece efectele produse asupra anumitor componente de mediu (de exemplu, deșeuri și aer) sunt în primul rând neutre. În plus, atunci când sunt pozitive, pentru efectele generate asupra componentelor în care au fost recunoscute aspectele critice de mediu pentru contextul local, contribuția pozitivă ar putea fi și mai consistentă. Referitor la obiectivul de mediu cu elemente critice, se evaluează un efect pozitiv cumulativ semnificativ asupra obiectivului de mediu al apei (îmbunătățirea calității și disponibilității apei), care este o resursă vulnerabilă în țară, în special în ceea ce privește disponibilitatea; există o contribuție pozitivă foarte semnificativă la biodiversitate (evaluată din punctul de vedere al florei, faunei și habitatelor), ceea ce ar putea contracara tendința de înrăutățire evidențiată de alternativa BAU; în ceea ce privește utilizarea antibioticelor, sunt evidențiate efecte cumulative pozitive asupra sănătății umane; în ceea ce privește efectele cumulative asupra peisajului, rezultă o contribuție pozitivă a intervențiilor PNS. În cele din urmă, contribuția la obiectivul privind schimbările climatice (care în analiza cumulativă agregă emisiile de GES, capacitatea de absorbție de CO₂ și adaptarea la schimbările climatice) este semnificativ pozitivă.

Tematici de mediu		Alternativa (BAU)			Impact cumulativ al alternativei 2
		Indicator de context (tabel 24)	Tendința actuală	Evoluție/statut	
Biodiversitatea și ecosistemele	Biodiversitate	Populația de păsări de pe terenurile agricole	Ușoară scădere	Înrăutățire/stabilitate	<p>Obiectivul de mediu, care include flora, fauna și habitatele, este influențat în mod pozitiv de intervențiile PNS, cu un scor total de 38 în ceea ce privește efectele pozitive. Eco-schemele și intervențiile privind mediul și clima, ambele referitoare la practicile agricole, și agricultura ecologică, sunt intervenții care prezintă cea mai importantă contribuție, cu o valoare cumulată de 6 (pentru detalii suplimentare, a se vedea fișele 2, 7 și 8). 11 este valoarea efectelor variabile.</p> <p>Prin urmare, comparativ cu scenariul oferit de alternativa BAU, alternativa 2 contribuie într-un mod pozitiv foarte semnificativ.</p>
	Ecosisteme naturale și habitate	Variația suprafeței naturale și seminaturale	Stabilă	Stabilă	
Apă	Calitatea apei	Clase de calitate a apelor de suprafață și a apelor subterane	Ușoară creștere	Stabilă	<p>Obiectivul de mediu, care include calitatea și disponibilitatea apei, este influențat în mod pozitiv și semnificativ de intervenția PNS. Efectele pozitive au o valoare de 33 și sunt asociate în principal cu pentru intervențiile privind agricultura ecologică (6), climă și mediu (6) și eco-scheme (6), toate referitoare la practicile agricole (a se vedea fișele 2,7,8 pentru detalii suplimentare); se preconizează efecte negative ca urmare a intervențiilor privind sprijinul cuplat pentru venit (a se vedea fișa 3) pentru legume și fructe (3), efectele variabile obținând o rată de 4.</p> <p>Comparativ cu scenariul oferit de alternativa BAU, alternativa 2 contribuie într-un mod pozitiv semnificativ.</p>
		Bilanțul brut al azotului și fosforului	Scădere		
	Eficiență în utilizarea apei	Consumul de apă din agricultură	Creștere	Critică	
		Terenuri irigate	Creștere	Stabilă	
		Disponibilitatea apei	Scădere	Critică	
Aer	Calitatea aerului	Particule prezente în aer	Scădere	Stabilă	<p>În mare parte, obiectivul de mediu nu este afectat de intervenția PNS. Într-adevăr, efectele pozitive au valoarea 2 (datorită intervențiilor privind eco-schemele referitoare la practicile agricole (a se vedea fișa 2), efectele negative au valoarea 2, ca urmare a intervențiilor în infrastructură (a se vedea fișa 10) și iar efectele variabile au valoarea 6. Efectele neutre au valoarea 14.</p>

Tematici de mediu		Alternativa (BAU)			Impact cumulativ al alternativei 2
		Indicator de context (tabel 24)	Tendința actuală	Evoluție/statut	
					Prin urmare, alternativa 2 contribuie foarte puțin față de scenariul oferit de alternativa BAU.
Sol	Calitatea solului	Suprafața agricolă afectată de eroziunea solului produsă de apă	Scădere	Stabilă	Obiectivul de mediu este influențat într-o mare măsură și pozitiv de intervenția PNS. Efectele pozitive au valoarea 16, distribuită astfel: intervenții privind eco-schemele (3), i clima și mediul (3), ambele referitoare la practicile agricole, și agricultura ecologică (3) sunt intervențiile care aduc cea mai importantă contribuție (a se vedea fișele 2,7,8 pentru detalii suplimentare); se preconizează efecte negative din cauza intervențiilor în infrastructură (a se vedea fișa 10) din sectorul de de legume și fructe (2), iar efectele variabile obțin o rată de 9. Astfel, alternativa 2 contribuie în mod pozitiv față de scenariul oferit de alternativa BAU
Peisaj	Peisaj	Zone urbanizate	Ușoară creștere	Critică	Obiectivul de mediu, care include peisajul și patrimoniul cultural, este afectat pozitiv de intervențiile PNS, cu un rating de efecte pozitive de 24. Nu sunt detectate efecte negative, iar valoarea efectelor variabile este 3. Contribuția majoră la efectele pozitive provine din intervențiile ANC (5) și din intervențiile climatice și de mediu legate de animale (4) (a se vedea fișele 9 și 7 pentru detalii suplimentare). Astfel, alternativa 2 contribuie pozitiv față de scenariul oferit de alternativa BAU
	Patrimoniul cultural	Site-uri UNESCO	Creștere	Stabilă	
Sănătatea umană 1 (bunăstarea animalelor)	Securitatea alimentară	Vânzările de antimicrobiene la animalele de la care se obțin produse alimentare	Creștere	Critică	Obiectivul de mediu, care include, de asemenea, securitatea alimentară și bunăstarea animalelor, este afectat în mod pozitiv de intervențiile PNS, cu un rating de efecte pozitive de 45. Nu sunt detectate efecte negative, iar valoarea efectelor variabile este de 6. Contribuția majoră la efectele pozitive provine din intervențiile programelor ecologice privind practicile agricole (5) și din intervențiile climatice și de mediu legate de animale (6) (a se vedea fișele 2 și 7 pentru detalii suplimentare). Astfel, alternativa 2 contribuie foarte semnificativ față de scenariul oferit de alternativa BAU.

Tematici de mediu		Alternativa (BAU)			Impact cumulativ al alternativei 2
		Indicator de context (tabel 24)	Tendința actuală	Evoluție/statut	
Sănătatea umană 2: reducerea poluării	Pesticide	Aportul de substanțe chimice din agricultură	Scădere	Stabilă	Obiectivul de mediu este afectat în mare parte pozitiv de intervenția PNS. Efectele pozitive au o valoare de 16 legate în principal de intervențiile în domeniul agriculturii ecologice (3), de climă și mediu (3) și de programele ecologice (3) legate de practicile agricole (a se vedea fișele 2,7,8 pentru detalii suplimentare; efectele negative sunt așteptate ca urmare a intervențiilor SIC (a se vedea fișa 3) legate de legume și fructe (2), efectele variabile obțin o rată de 4. Astfel, alternativa 2 contribuie pozitiv față de scenariul oferit de alternativa BAU
Deșeuri	Producția de deșeuri	Producția totală de deșeuri	Scădere	Stabilă	Obiectivul de mediu, care include producția și reciclarea deșeurilor, nu este afectat în cea mai mare parte de intervenția PNS: într-adevăr, efectele pozitive au o valoare de 6 (în principal legate de acțiunile tangibile ale intervențiilor din sectorul vitivinicol (3)), efectele negative ale 2 ca urmare a intervențiilor ANC și variabila 6. Efectele neutre au o valoare de 29. Prin urmare, alternativa 2 contribuie foarte puțin față de scenariul oferit de alternativa BAU.
Utilizarea eficientă a resurselor naturale	Recuperarea energiei	Energie regenerabilă	Creștere	Stabilă	Obiectivul de mediu, care include eficiența energetică și energiile regenerabile, în cea mai mare parte, nu este afectat de intervenția PNS: într-adevăr, o valoare mai mare se referă la efectele neutre (25); cu toate acestea, efectele pozitive au o valoare de 17 și depind în principal de investițiile în exploatarea agricole (4) și de alte intervenții sectoriale (5) (pentru detalii suplimentare, a se vedea fișele 11 și 12); efectele negative sunt evaluate 1 datorită intervențiilor CSI ale fructelor și legumelor (fișa 3). Intervențiile variabile sunt evaluate 4. Astfel, alternativa 2 contribuie pozitiv față de scenariul oferit de alternativa BAU
Schimbările climatice	Atenuarea schimbărilor climatice	Emisiile de gaze cu efect de seră generate de agricultură	Scădere	Stabilă	Obiectivul de mediu, care include emisiile de GES, capacitatea de absorbție a CO2 și adaptarea la schimbările climatice, este afectat pozitiv de intervențiile PNS, cu o valoare totală de 44 în ceea ce privește efectele pozitive. Contribuția majoră la efectele pozitive se datorează

Tematici de mediu		Alternativa (BAU)			Impact cumulativ al alternativei 2
		Indicator de context (tabel 24)	Tendința actuală	Evoluție/statut	
		Capacitatea de absorbție a CO2 a pădurilor	Mărire/stabilitate	Critică?	<p>intervențiilor SIV legate de culturile proteice (6) (a se vedea fișa 3), intervențiilor climatice și de mediu legate de practicile agricole (8) (a se vedea fișa 7) și intervențiilor în domeniul agriculturii ecologice (8). Efectele negative sunt evaluate 7, în timp ce efectele variabile sunt evaluate 12.</p> <p>Prin urmare, alternativa 2 contribuie față de scenariul oferit de alternativa BAU într-un mod pozitiv foarte semnificativ.</p>
	Adaptarea la schimbările climatice	Condiții climatice (temperatură și condiții de precipitații)	Creșterea temperaturii; tendință moderată pentru precipitații	Critică	
		Zone cu risc semnificativ de inundații	Creștere	Critică	
Energie	Consumul de energie	Consumul de energie	Scădere	Stabilă	<p>Obiectivul de mediu, care include eficiența energetică și energiile regenerabile, în cea mai mare parte, nu este afectat de intervențiile PNS: într-adevăr, o valoare mai mare se referă la efectele neutre (25); cu toate acestea, efectele pozitive au o valoare de 17 și depind în principal de investițiile în exploatarea agricole (4) și de alte intervenții sectoriale (5) (pentru detalii suplimentare, a se vedea fișele 11 și 12); efectele negative sunt evaluate 1 datorită intervențiilor CSI ale fructelor și legumelor (fișa 3). Intervențiile variabile sunt evaluate 4.</p> <p>Astfel, alternativa 2 contribuie pozitiv față de scenariul oferit de alternativa BAU</p>

9. Măsuri de atenuare

Directiva privind evaluarea strategică de mediu, prin anexa 1, prevede raportarea cu privire la „măsurile avute în vedere pentru prevenirea, reducerea și compensarea pe cât posibil a oricăror efecte negative semnificative asupra mediului generate de implementarea planului sau programului”. Cerințe similare sunt prevăzute în HG nr. 1076/2004, art. 18. La nivelul Ghidului generic privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe, în secțiunea 7.7, sunt ilustrate diferite tipuri de măsuri de atenuare, inclusiv:

1. Remodelarea planului prin introducerea de noi intervenții care au un impact minor asupra mediului;
2. Impunerea condițiilor de implementare a proiectelor/activităților;
3. Introducerea măsurilor de compensare a efectelor negative ale anumitor intervenții prin crearea de beneficii de mediu în alte regiuni, în alte teritorii sau cu privire la alte practici agricole și forestiere;
4. Propunerea unor măsuri de reducere a vulnerabilității componentelor de mediu (de exemplu, infrastructura defensivă împotriva inundațiilor);
5. Introducerea unor măsuri de remediere pentru a remedia daunele aduse mediului odată ce au avut loc (de exemplu, prin asigurarea riscurilor).

Definirea măsurilor de atenuare este strâns legată de discuția privind alternativele, atunci când definirea unui set de măsuri de atenuare implică modificări în planul inițial și conduce la adoptarea de noi intervenții cu o performanță de mediu mai bună.

În prezentul raport, măsurile propuse pentru prevenirea, reducerea sau compensarea efectelor negative ale punerii în aplicare a intervențiilor PNS (punctul 2 de mai sus) includ următoarele:

- respectarea cadrului normativ de mediu în vigoare la nivelul UE și la nivel național; acest lucru a fost deja verificat pentru fiecare obiectiv specific prin analiza coerenței externe din capitolul 3. Acest lucru ar trebui să necesite un control și o verificare suplimentară la nivel de proiect și de intervenție în pe parcursul perioadei de implementare. Anexa XIII la Regulamentul privind strategia PAC prevede o listă a referințelor normative relevante pentru care este necesară coerența;
- aplicarea și controlul deplin, la nivelul exploatației/teritoriului, a condiționalităților definite în PNS; acest lucru ar trebui să garanteze reducerea potențialelor efecte negative locale ale plăților directe;
- definirea criteriilor de selecție ecologice, cu scopul de a îmbunătăți sustenabilitatea proiectelor/intervențiilor enumerate la articolul 79 din Regulamentul privind strategia PAC; criteriile verzi ar trebui să fie în conformitate cu Pactul verde, strategia privind biodiversitatea și strategia „De la fermă la consumator”, precum și cu strategiile naționale durabile și cu politicile sectoriale relevante și politicile de mediu în vigoare în România;
- dispozițiile privind etapele de punere în aplicare a intervențiilor PNS, inclusiv elaborarea de orientări cu o ilustrare a celor mai bune practici care trebuie utilizate de solicitanți, precum și un sprijin tehnic pentru fermieri, organizațiile rurale și agroalimentare în pregătirea și punerea în aplicare a activităților acestora;
- organizarea de cursuri de formare și de campanii de informare cu privire la aspecte esențiale de mediu în zonele rurale (inclusiv cu privire la modalitățile de îmbunătățire a adaptării la schimbările climatice în agricultură, gestionarea apei la nivelul agriculturii și la nivel teritorial, pierderea biodiversității în contextul agriculturii și poluarea cu pesticide);

- definirea măsurilor specifice de monitorizare a mediului care trebuie aplicate (a se vedea capitolul 8) și monitorizarea periodică a situației intervențiilor la nivel regional/teritorial, pentru a fi în măsură să detecteze din timp tendințele negative și să prevadă măsuri – inclusiv realocarea financiară – pentru a limita, a reduce sau a elimina impactul negativ.

Aplicarea măsurilor de atenuare ar trebui să ia în considerare următoarele aspecte:

- efectele negative sunt, în unele cazuri, echilibrate de faptul că intervențiile contribuie la evitarea efectelor majore care se produc în alte locuri/țări sau care implică alte compartimente ale economiei; de exemplu, producția de alimente pentru animale, creșterea animalelor sau alimentele proaspete care generează emisii de gaze cu efect de seră, atunci când sunt produse în România, ar trebui să aibă o amprentă de carbon netă mai bună decât aceeași activitate desfășurată în altă parte (în alte țări) și să impună ambalarea și transportul pentru a ajunge pe piața din România;
- efectele negative observate în unele sectoare (de exemplu, emisiile de gaze cu efect de seră generate de creșterea animalelor) pot fi contrabalansate de alte măsuri cu o contribuție pozitivă care vizează același obiectiv (de exemplu, sechestrarea carbonului prin împădurire); măsura în care acest lucru se produce depinde în mare măsură de dimensiunea intervențiilor și de dinamica compensațiilor în cauză;
- obiectivele de mediu pot fi în conflict unele cu altele. De exemplu, sprijinul pentru creșterea animalelor poate genera efecte negative în ceea ce privește deșeurile (dejecțiile), emisiile de gaze cu efect de seră și consumul de apă, dar va aduce beneficii în ceea ce privește securitatea alimentară. În acest caz, atenuarea ar trebui să promoveze cele mai bune practici în ceea ce privește creșterea animalelor sau gestionarea spațială a animalelor (pentru a evita concentrarea animalelor), mai degrabă decât să descurajeze creșterea animalelor;

Intervențiile PNS care generează efecte negative sunt în principal:

- intervenții legate de animale, prevăzute în cadrul eco-schemelor (a se vedea fișa 2) și sprijinul cuplat (a se vedea fișa 3);
- intervențiile în sectorul legumelor și al fructelor, prevăzute în sprijinul cuplat (a se vedea fișa 3);
- investiții în infrastructuri și irigații (a se vedea fișa 10);

Componentele afectate negativ (cu impact „-”) de PNS la diferite niveluri de intensitate sunt emisiile de GES, calitatea și disponibilitatea apei, solul, eficiența energetică, producția de deșeuri și poluarea cu pesticide. Alte efecte, identificate prin analiza cumulativă ca fiind cu un efect „incert” („?”), ar putea afecta și mediul la scară locală, în funcție de practicile agricole aplicate (intensiv față de extensiv), de localizarea intervențiilor (în zonele vulnerabile) și de condițiile climatice locale (inclusiv orografia, precipitațiile și temperaturile). În acest caz, principalele obiective de mediu pentru care există o incertitudine mai mare sunt: schimbările climatice (emisiile GES, capacitatea de absorbție de CO₂, atenuarea și adaptarea la schimbările climatice), conservarea biodiversității (floră, faună și habitate), calitatea solului, calitatea și disponibilitatea apei. Intervenția legată de turism (de exemplu, promovarea turismului vitivinicol, a sectorului vitivinicol și în abordarea Leader, a se vedea fișele 6 și 14) este un exemplu de intervenții cu un efect potențial negativ, dar incert asupra mediului.

În cele din urmă, indiferent de efectul asupra mediului (pozitiv sau negativ), sprijinirea activităților transversale pentru fermieri, organizațiile de fermieri, părțile interesate din mediul rural și organizațiile de producători va spori contribuția de mediu a PNS. Astfel de activități prevăd (lista nu este exhaustivă):

- să ofere intermediarilor expertiză locală în domeniul mediului (de exemplu, avifauna) care să medieze, să explice și să transfere informații relevante despre mediu antreprenorilor locali;
- să exploateze avantajele digitalizării ca stimulent comunicativ și direct, în special prin utilizarea platformelor de comunicare socială și a instrumentelor digitale pentru transferul de cunoștințe (mici videoclipuri sau podcast-uri dedicate adaptării la schimbările climatice într-un context agricol sau strategii de conservare a biodiversității la nivel teritorial);
- să consolideze agrobiodiversitatea și cu ajutorul unor tehnicieni specializați și/sau „agricultori custodi”, cu scopul de a asigura, de asemenea, protejarea biodiversității într-un sens mai larg (de exemplu, conservarea soiurilor vechi de fructe și legume);
- răspândirea comunicării și a sensibilizării cu privire la mediu prin evidențierea faptului că securitatea alimentară și ocuparea forței de muncă în mediul rural sunt strâns legate de adaptarea și atenuarea schimbărilor climatice, precum și de conservarea biodiversității; în mod similar, legătura dintre sănătatea umană și pesticide;
- stimularea investițiilor în domenii experimentale, de studiu și de cercetare, în agricultura de precizie, în zonele de management care vizează identificarea celor mai bune practici și diseminarea acestora într-un context local;
- Punerea în aplicare și consolidarea gestionării și conservării resurselor genetice locale, bazate pe zone, inclusiv dezvoltarea sistemelor de etichetare și certificare;
- Cuplarea finanțării specifice cu cursuri de formare și activități de sprijin.

Pentru a evita unele efecte potențiale negative ale implementării anumitor proiecte, în special cele ce vizează infrastructura, precum și pentru a evita întârzierea punerii în practică a acestora datorită duratei lungi a procedurilor de evaluare a impactului de mediu, considerăm oportună includerea unei recomandări care să vizeze etapa imediat următoare aprobării PNS 2023-2027:

- Ghidurile privind elaborarea cererilor de finanțare aferente PNS 2023-2027 trebuie să fie astfel concepute încât aplicațiile beneficiarilor să respecte, încă din stadiul inițial, cerințele în domeniul conservării biodiversității în rețeaua comunitară Natura 2000, precum și obiectivele de mediu. În acest sens, beneficiarii trebuie informați de posibilitatea ca proiectul propus să fie amplasat în interiorul siturilor rețelei Natura 2000, unde este aplicabilă Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2011, cu modificările și completările ulterioare, ce prevede interzicerea acelor activități din perimetrele ariilor naturale protejate de interes comunitar care pot să genereze poluarea sau deteriorarea habitatelor, precum și perturbări ale speciilor pentru care au fost desemnate ariile respective, atunci când aceste activități au un efect potențial semnificativ, având în vedere obiectivele de protecție și conservare a speciilor și habitatelor.

Tabelul de mai jos reia abordarea de atenuare recomandată pentru intervențiile cu impact negativ.

Fișă	Tipuri de intervenții		Efect negativ	Obiectiv de mediu	Măsură de atenuare
FEGA					
Intervenții privind creșterea animalelor	Ecoscheme (fișa 2)	PD-08 PD-07	Creșterea emisiilor de GES ca urmare a creșterii animalelor (CH4)	Schimbările climatice	Aplicarea bunelor practici în creșterea animalelor
	Sprijinul cuplat pentru venit (fișa 3)	PD-21 PD-22 PD-23 PD-24			
Intervenții privind fructele și legumele	Sprijinul cuplat pentru venit (fișa 3)	PD-17 PD-18 PD-19	Deteriorarea calității apei din cauza utilizării pesticidelor și a consumului mai mare de apă pentru producția de fructe și legume	Apă	Aplicarea condiționalităților pentru a preveni deteriorarea mediului și a resurselor naturale (inclusiv resursele de apă, terenuri și sol), supraexploatarea acestora, precum și poluarea apelor de suprafață și subterane prin aplicarea necorespunzătoare a îngrășămintelor și a pesticidelor Monitorizarea și evaluarea sistematică a impactului teritorial al PNS asupra mediului și sănătății populației. Furnizarea de formare și sprijin tehnic pentru promovarea celor mai bune practici și tehnologii cu impact redus asupra mediului: evitarea compactării solului, a eroziunii și a poluării apei și aerului.
			Creșterea emisiilor de gaze cu efect de seră ca urmare a sistemelor de încălzire care utilizează energie fosilă	Schimbările climatice	
			Consum mai mare de energie în sere	Eficiență energetică	
			(cu excepția PD-18) creșterea poluării cu pesticide și îngrășăminte pentru producția de legume și fructe	Poluarea cu pesticide	
FEADR					

Fișă	Tipuri de intervenții		Efect negativ	Obiectiv de mediu	Măsură de atenuare
Investiții în infrastructuri și irigații	Investiții în infrastructuri și irigații (fișa 10)	DR-25 DR-26 DR-27 DR-28	Construirea/extinderea sau modernizarea infrastructurilor (drumuri și sisteme de irigare) duc la artificializarea solului, la înrăutățirea calității aerului, la emisii mai mari de gaze cu efect de seră, la creșterea producției de deșeuri	Sol Calitatea aerului Emisiile de GES Deșeuri	<p>Măsuri de atenuare aplicate în faza de construcție a infrastructurilor și investițiilor</p> <p>Aplicarea criteriilor ecologice care să asigure un impact negativ minim asupra mediului legat de zgomot, de emisiile în aer, de poluarea apei și de consumul de sol.</p> <p>Pregătirea de orientări pentru beneficiari, promovarea celor mai bune practici și identificarea măsurilor de atenuare.</p> <p>Include criterii specifice de excludere/conservare pentru intervențiile în zonele vulnerabile/protejate.</p>

10. Sistemul de monitorizare

Impactul PNS asupra mediului trebuie monitorizat în perioada de implementare 2023-2027, în conformitate cu articolul 10 din Directiva SEA CE/2001/42. Pentru România, cerințele de monitorizare sunt specificate la articolul 27 (și la următoarele articole) din H.G. nr. 1076/2004.

Obiectivul monitorizării mediului este de a urmări efectele semnificative asupra mediului generate de intervențiile PNS și de a identifica potențialele efecte adverse într-un stadiu incipient pentru a întreprinde acțiuni adecvate de atenuare. Sistemul de monitorizare include: 1) o listă a indicatorilor de mediu pentru raportare și 2) măsurile de monitorizare stabilite pentru colectarea, analizarea și raportarea periodică a impactului PNS asupra mediului.

10.1 Sistemul de indicatori de mediu

Setul de indicatori de mediu include (în funcție de tipul de indicatori):

- Indicatori de context, care oferă o descriere generală a mediului și a tendinței sale de-a lungul timpului; indicatorii de context au fost utilizați în descrierea contextului (capitolul 4);
- Indicatorii de proces, care au caracterizat realizările de mediu din PNS (unitățile sunt exprimate în ha, EUR sau număr de beneficiari), indicatorii de proces includ indicatorii de realizare și de rezultat PNS;
- Indicatori de impact care măsoară variația calității mediului ca urmare a intervențiilor PNS.

Lista indicatorilor raportați a fost selectată pe baza următoarelor criterii:

- Indicatorii acoperă principalele caracteristici de mediu, probleme și vulnerabilități în România;
- Indicatorii reflectă obiectivele de mediu, în conformitate cu cadrul legislativ european și național în vigoare;
- Indicatorii sunt în concordanță cu intervențiile PNS și cu efectele potențiale observate la nivel național, regional și teritorial; se asigură coerența cu lista indicatorilor din anexa XIV (Regulamentul PAC);
- Indicatorii sunt disponibili și/sau pot fi puși la dispoziție/estimați pe baza datelor statistice și de monitorizare publicate periodic de agențiile de mediu din România (de exemplu, INS, Ministerul Mediului și alte agenții cu competențe de mediu) sau la nivel european (de exemplu, Eurostat și Agenția Europeană de Mediu).

În plus, trebuie remarcat faptul că sistemul de monitorizare este în concordanță cu monitorizarea de mediu PNDR 2014-2020 efectuată în perioada de programare anterioară.

În tabelul următor, indicatorii sunt enumerați în funcție de componenta și obiectivele de mediu la care se referă, denumirea și unitatea de măsură, precum și sursele din care provin. Trebuie remarcat faptul că unii dintre indicatorii de mediu propuși pentru sistemul de indicatori SEA sunt deja preluați de sistemul de monitorizare a PNS (indicatorii de realizare și de rezultat sunt raportați în ultima coloană).

10.2 Modalități de monitorizare a mediului

Articolul 27 din HG nr. nr. 1076/2004 prevede că:

- Monitorizarea mediului se află în responsabilitatea titularului Planului (Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale);
- Titularul planului trebuie să prezinte anual autorității competente (Ministerul Mediului) rezultatul activităților de monitorizare;
- Autoritatea competentă publică raportul pe propriile sale pagini de internet.

Colectarea și raportarea datelor vor fi efectuate anual de către Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR), conform unui calendar convenit cu autoritatea competentă. Raportul de monitorizare ar trebui să acopere toți indicatorii relevanți pentru agricultură. O secțiune specifică a raportului va fi dedicată analizei tendințelor negative observate, precum și presiunilor și impactului activităților rurale și practicilor agricole, precum și forțelor motrice susținute de acestea.

Tabel nr. 17 Indicatori de mediu PNS

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator SEA	Cuantificări (unitate)	Surse de date
Biodiversitatea și Ecosistemele	Conservarea speciilor de floră și faună sălbatică	Ponderea stupilor sprijiniți de PAC	N. stupi	<u>Indicator de rezultat PNS (R.35)</u>
		Indicele populației de păsări specifice terenurilor agricole	Specii de păsări pe terenurile agricole	<u>Eurostat</u> <u>SOR</u> (http://pasaridinromania.sor.ro/ornitodata)
	Conservarea habitatelor naturale, inclusiv menținerea și dezvoltarea unei rețele de arii naturale protejate	Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) sprijinită de PAC pentru agricultura ecologică, cu o împărțire între întreținere și conversie	Ha	<u>Indicator de rezultat PNS (R.29)</u>
		Ponderea terenurilor forestiere care fac obiectul angajamentelor de sprijinire a protecției pădurilor și a gestionării	Ha	Indicator de rezultat PNS (R.30)

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator SEA	Cuantificare (unitate)	Surse de date
		serviciilor ecosistemice		
		Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite pentru sprijinirea conservării sau refacerii biodiversității, inclusiv a practicilor agricole cu valoare naturală ridicată	Ha	<u>Indicator de rezultat PNS (R.31)</u>
		Numărul de hectare sau numărul de alte unități care beneficiază de sprijin pentru agricultura ecologică	Ha	<u>Indicator de realizare PNS (O.17)</u>
		Variația suprafeței naturale și seminaturale, inclusiv a suprafețelor forestiere	Ha	<u>Corinne (UE)</u>
		Număr de hectare din siturile Natura 2000 care beneficiază de intervenții ale căror cerințe nu contravin obiectivelor de conservare pentru habitate și specii	Ha/număr	<u>Agencia Europeană de Mediu</u> <u>Date naționale</u>
SĂNĂTATE A UMANĂ	Reducerea factorilor de risc și îmbunătățirea	<u>Populația conectată la sistemul public de alimentare cu apă și canalizare</u>	N. Beneficiari	INS (https://insse.ro/cms/ro/tags/comunicat-popula%C8%9Bia-conectat%C4%83-la-sistemele-de-canalizare-%C8%99i-epurare-apelor-uzate)

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator SEA	Cuantificare (unitate)	Surse de date
	condițiilor de viață și a sănătății umane	publică cu epurarea apelor uzate		
	Securitatea alimentară	Vânzarea/utilizarea de antimicrobiene pentru animalele de la care se obțin produse alimentare	mg/PCU	Agenția Europeană pentru Medicamente (UE)
	Bunăstarea animalelor	Ponderea unităților vită mare (UVM) vizate de acțiunile sprijinite pentru a limita utilizarea antimicrobienelor (prevenire/reducere)	%	<u>Indicator de rezultat PNS (R.43)</u>
		Ponderea unităților vită mare (UVM) în cadrul angajamentelor sprijinite în vederea îmbunătățirii durabilității mediului	N. UVM	<u>Indicator de rezultat PNS (R.25)</u>
		Ponderea unităților vită mare (UVM) care fac obiectul acțiunilor sprijinite în vederea îmbunătățirii bunăstării animalelor	N. UVM	<u>Indicator de rezultat PNS (R.44)</u>
		Numărul de hectare sau de unități vită mare care beneficiază de programe ecologice	N. UVM	Indicator de realizare PNS (O.8)

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator SEA	Cuantificarea (unitate)	Surse de date
SOL	Limitarea impactului asupra solului și menținerea funcțiilor acestuia	Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor care beneficiază de sprijin pentru gestionarea solului în vederea îmbunătățirii calității solului	ha	<u>Indicator de rezultat PNS (R.19)</u>
		Suprafața agricolă afectată de eroziunea solului produsă de apă	ha	<u>Eurostat</u> <u>Date administrative MMAP</u>
		Conținutul total de carbon organic în solurile arabile	Mt	Eurostat
		Suprafețe de pajiști utilizate pentru agricultura extensivă	ha	Sistem de monitorizare PNS APIA
APĂ	<i>Îmbunătățirea stării ecologice și chimice/potențialului ecologic al corpurilor de apă și menținerea funcțiilor ecologice ale acestora și prevenirea sau limitarea evacuării poluanților în corpurile de apă prin măsuri de punere în aplicare</i>	Bilanțul nutritiv brut pe terenurile agricole	kg azot/ha/an , kg fosfor/ha/an	Eurostat
		Nitrați în apele subterane	procentul stațiilor de apă subterană cu centrare a nitraților peste 50 mg/l în temeiul Directivei 1/676/CEE	INS http://statistici.INSSE.ro:8077/tempo-online/#/pages/tables/insse-table
		Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul	ha	<u>Indicator de rezultat PNS (R.21)</u>

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator SEA	Cuantificare (unitate)	<u>Surse de date</u>
		angajamentelor sprijinite pentru calitatea corpurilor de apă		
		Clase de calitate a apelor de suprafață și a apelor subterane	Număr, %	INS, alte statistici naționale
	Realizarea și menținerea unui echilibru între necesarul de apă al utilizatorilor de apă și disponibilitatea apei	Disponibilitatea apei	%	<u>Agencia Europeană de Mediu și Eurostat</u>
		Captarea apei în agricultură din sistemul de irigații	m ³	<u>INS</u>
		Suprafețe irigate	ha	<u>INS</u>
AER	Îmbunătățirea calității aerului	Pondere suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite de a reduce emisiile de amoniac	ha	<u>Indicator de rezultat PNS (R.20)</u>
SCHIMBĂRI LE CLIMATICE	Reducerea emisiilor de GES	Suprafața sprijinită pentru împădurire, refacerea agrosilviculturii, inclusiv defalcări	ha	<u>Indicator de rezultat PNS (R.17)</u>
		Emisiile de gaze cu efect de seră generate de agricultură	Gg echivalent CO ₂ , % din totalul emisiilor de GES	NIR https://unfccc.int/documents/461892)
		Investiții totale pentru îmbunătățirea performanței sectorului forestier	ha	<u>Indicator de rezultat PNS (R.18)</u>

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator SEA	Cuantificare (unitate)	Surse de date
	Creșterea capacității naturale de absorbție CO2	<i>Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite de a reduce emisiile sau de a menține sau de a consolida stocarea carbonului (inclusiv pajiști permanente, culturi permanente cu acoperire ecologică permanentă, terenuri agricole în zone umede și turbării)</i>	ha	<u>Indicator de rezultat PNS (R.14)</u>
		<i>Absorbția capacității de CO2 a pădurilor</i>	ha	Corinne https://www.eea.europa.eu/data-and-maps/dashboards/land-cover-and-change-statistics NIR : https://unfccc.int/documents/461892 NIR : https://unfccc.int/documents/461892
	Îmbunătățirea adaptării la efectele schimbărilor climatice	Numărul de operațiuni care contribuie la durabilitatea mediului și la realizarea obiectivelor de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea în zonele rurale	N. Operațiuni	<u>Indicator de rezultat PNS (R.27)</u>
		Numărul de hectare care beneficiază de sprijin pentru zonele care se confruntă cu constrângeri naturale sau specifice, inclusiv o	ha	<u>Indicator de realizare PNS (O.12)</u>

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator SEA	Cuantificare (unitate)	Surse de date
		defalcare pe tipuri de suprafețe		
		Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite în vederea îmbunătățirii adaptării la schimbările climatice	ha	<u>Indicator de rezultat PNS (R.12)</u>
		Zone cu risc potențial de inundații	Km	Eurostat
		<u>Condiții climatice (temperatură și condiții de precipitații)</u>	Temperaturi și mm	Administrația Națională de Meteorologie https://www.meteoromania.ro/clima/
DEȘEURI	Promovarea reutilizării și reciclării deșeurilor	Rata de reciclare	Ktoe	Eurostat
	Reducerea producției de deșeuri și a cantității eliminate de depozitele de deșeuri	Generarea totală de deșeuri	Ktoe	Eurostat
		Generarea de asistență medicală și deșeuri biologice	Ktoe	Eurostat
PATRIMONIUL CULTURAL ȘI PEISAJUL	Conservarea și valorificarea peisajului	Zone mai puțin favorizate (Zone cu constrângeri semnificative, zone cu constrângeri naturale și zone montane)	Ha	<u>Sistem de monitorizare PNS</u>
		Zone urbanizate	Ha	Corinne
		Suprafața care face obiectul schemelor de agromediu	Ha	<u>Sistem de monitorizare PNS</u>

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator SEA	Cuantificarea (unitate)	Surse de date
	Protecția și conservarea patrimoniului cultural	Situri UNESCO	N. Situri	Eurostat
ENERGIE	Eficiență energetică	Consumul de energie primară în agricultură și silvicultură	Ktoe	Eurostat
	Energie regenerabilă	Ponderea energiei din surse regenerabile	%	Eurostat https://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/shares
POLUAREA CU PESTICIDE	Promovarea utilizării durabile a pesticidelor și reducerea nivelurilor de poluare	Ponderea suprafeței agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor sprijinite legate de îmbunătățirea gestionării nutrienților	Ha	Indicator de rezultat PNS (R.22)
		Ponderea suprafețelor agricole utilizate (SAU) în cadrul angajamentelor specifice sprijinite care conduc la o utilizare durabilă a pesticidelor pentru a reduce riscurile și impactul pesticidelor, cum ar fi scurgerile de pesticide	Ha	Indicator de rezultat PNS (R.24)
		Aportul de substanțe chimice din agricultură	Tone	INS
TRANSVERSALĂ		Numărul de persoane care beneficiază de consiliere, formare, schimb de cunoștințe sau care	N. Beneficiari	Indicator de rezultat PNS (R.11 și R.28)

Probleme de mediu	Obiective de mediu relevante	Indicator SEA	Cuantificare (unitate)	Surse de date
		participă la grupurile operaționale ale Parteneriatului european pentru inovare (PEI) sprijinite de PAC în ceea ce privește performanța în materie de mediu sau de climă		

11. Concluzii

Principalele etape ale PNS și SEA

O primă versiune a PNS a fost transmisă către CE pentru observații în februarie 2022. PNS 2023-2027 a fost elaborat pe baza Regulamentului 2021/2115, a documentului de poziție al Comisiei Europene și a nevoilor naționale specifice identificate în etapa de programare. PNS a fost elaborat luând, de asemenea, în considerare acțiunile implementate în ultima perioadă de programare, în special cu referire la PNDR.

Din punct de vedere al mediului, prima versiune a PNS se caracterizează prin următoarele aspecte:

- Un set de condiționalități (GAEC 9 și SMR 11), care acoperă adaptarea la schimbările climatice și atenuarea acestora, gestionarea apei și a solului, biodiversitatea și peisajul, precum și securitatea alimentară, gestionarea pesticidelor și bunăstarea animalelor. Condiționalitățile sunt aplicate ca o cerință minimă pentru plățile către fermieri;
- O acoperire extinsă a priorităților de mediu, așa cum sunt definite la articolul 6 din Regulament, cu un accent deosebit pe Obiectivul Specific 4, legat de adaptarea la schimbările climatice și atenuarea acestora, pe Obiectivul Specific 5, care vizează gestionarea resurselor naturale, și pe Obiectivul Specific 6, care contribuie la conservarea biodiversității;
- Intervenții specifice de mediu legate de eco-scheme, în domeniul bunăstării animalelor, al agriculturii în fermele mici și al gestionării terenurilor arabile, precum și intervenții de agromediu și climatice; cele mai multe dintre acestea reprezentând continuarea măsurilor implementate în cadrul PNDR 2014-2020;
- Cheltuielile aferente obiectivelor privind schimbările climatice ating valoarea de 41,32% din totalul cheltuielilor FEADR.

În iulie 2022, serviciile DG AGRI ale CE au transmis Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale observații pentru a îmbunătăți versiunea inițială a documentului. Ca urmare a acestui fapt, o a doua versiune a PNS a fost disponibilă la jumătatea lunii septembrie. Din perspectiva aspectelor de mediu, această a doua versiune diferă de prima din următoarele considerente:

- Există noi detalii privind modul de aplicare, monitorizare și control al condiționalităților în practică;
- Modificări ale intervențiilor inițiale referitoare la următoarele aspecte: codul și denumirea intervențiilor, forma și rata sprijinului, condițiile și criteriile de eligibilitate, informații suplimentare în descrierea intervențiilor, reglementarea normativă, beneficiari, planul financiar;
- Intervenții noi introduse în domeniul: fructe și legume (IS-LF-01, IS-LF-02, IS-LF-04, IS-LF-07, IS-LF-08, IS-LF-09, IS-LF-10, IS-LF-11), apicultură (IS-A-07), eco-scheme (PD-06), investiții în exploatații agricole (DR-13, DR-18, DR-21), alte intervenții pe piață și gestionarea riscurilor (DR-19).

Procedura SEA a fost lansată la finalul anului 2021, odată cu înființarea grupului de lucru (GL). În prima sesiune, GL a aprobat nota metodologică pregătită de evaluator. S-a decis efectuarea unei evaluări adecvate simplificate și separate, ținând cont atât de natura PNS, cât și de nivelul geografic național de intervenție. O versiune preliminară a raportului de mediu a fost discutată în cadrul celei de-a doua ședințe a GL, abordând domeniul de aplicare și metodologia care urmează să fie utilizate pentru evaluarea de mediu completă. O versiune în lucru a Raportului de Mediu - inclusiv analiza de coerență, evaluarea impactului, propunerea de măsuri de atenuare și cadrul pentru sistemul de monitorizare - a fost transmisă Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale în iulie 2022. O a doua versiune a Raportului de Mediu a fost pregătită de către evaluator, luând în considerare atât comentariile ministerului asupra primei versiuni, cât și modificările introduse între timp în versiunea inițială a PNS. O versiune consolidată – cea de-a treia versiune a Raportului de Mediu - a fost finalizată la sfârșitul lunii septembrie pentru a fi discutată în cadrul GL. Este planificată o consultare publică înainte de aprobarea finală a Raportului de Mediu.

Evaluarea adecvată (EA) a fost realizată într-un document separat, care acoperă intervențiile cu impact potențial asupra zonelor Natura 2000. Acest document se constituie ca anexă la Raportul de Mediu.

Abordarea metodologică adoptată și limitările acesteia

Metodologia utilizată pentru evaluarea de mediu este conformă cu prevederile Ordinului HG 1076/2004 și se bazează pe ghidul SEA publicat de Ministerul Mediului. Datele utilizate pentru a trasa contextul de mediu, pentru a defini obiectivele de mediu relevante și pentru a furniza date de intrare pentru analiza de impact provin din diferite surse, și anume o analiză a literaturii de specialitate realizată la nivelul CE și la nivel național, consultarea bazelor de date ale INS, consultarea bazelor de date de pe site-ul Ministerului Agriculturii și Mediului, raportarea aspectelor de mediu din PNDR care acoperă perioada 2014-2020 și diverse rapoarte naționale elaborate de România, cum ar fi inventarul emisiilor de gaze cu efect de seră trimis către UNFCCC.

Datele utilizate în acest raport au un nivel diferit de agregare și acoperire teritorială. De asemenea, datele publicate variază în ceea ce privește acoperirea temporală, iar unele informații, de exemplu, calitatea solului sau riscurile naturale de mediu, sunt mai puțin disponibile sau mai puțin actualizate.

Principalele limitări ale analizei se referă la:

- Nivelul de agregare a PNS, care rareori oferă informații despre localizarea teritorială a intervențiilor și nu specifică tehnologia și practicile agricole aplicate;
- Abordarea ex-ante, care a analizat doar impactul potențial asupra mediului, pe baza unei analize a literaturii de specialitate. Acest impact trebuie să fie confirmat în faza de implementare a PNS pe baza unui sistem de monitorizare adecvat.

Justificarea alegerii alternativei 2

Raportul de mediu a realizat o analiză a alternativelor potențiale, cu scopul de a justifica alegerile făcute de către PNS în timpul procesului de negociere. Au fost stabilite trei scenarii, care definesc diferite tendințe potențiale ale contextului de mediu în perioada 2021-2027: scenariul "BAU", care descrie situația în cazul în care nu ar exista PNS, scenariul "2", care include toate intervențiile PNS, și scenariul "1", bazat pe dispozițiile din Regulamentul referitor la noua PAC 2023-2027.

Este important de remarcat faptul că:

- Scenariile au fost analizate la nivelul intervențiilor (în fișele de evaluare de mediu), numai atunci când diferențele dintre alternative sunt relevante și au apărut potențiale efecte negative;
- Diferitele versiuni ale PNS furnizate pe parcursul procesului de negociere cu CE au introdus modificări în conținutul scenariului, cu îmbunătățiri în ceea ce privește efectele asupra mediului, raportate în cea de-a doua versiune a PNS pentru scenariul "1".

Scenariul "2" poate fi considerat un compromis între scenariul "fără intervenții" (BAU) și scenariul care abordează toate intervențiile prevăzute în Regulament. În comparație cu scenariul BAU, PNS oferă resurse suplimentare pentru agricultură și dezvoltare rurală, care nu ar fi fost disponibile sau nu ar fi fost suficiente pentru a aborda probleme de mediu esențiale pentru România, precum bunăstarea animalelor, abandonarea terenurilor în zonele montane, gestionarea apei și a solului și conservarea biodiversității în zonele rurale extinse. În comparație cu scenariul "1", scenariul "2" alocă mai multe resurse financiare decât cerințele Regulamentului pentru obiectivele climatice: chiar dacă de la prima versiune PNS, disponibilă în luna februarie 2022, și până la cea mai recentă versiune, finanțarea care trebuie alocată eco-schemelor a fost redusă, trecând de la aproximativ 28% la 25%, adică echivalentul a ceea ce este specificat în Regulament, procentul de finanțare alocat intervențiilor în domeniul climei și al mediului a crescut până la 41,32% - ceea ce depășește procentul minim de 35% prevăzut de Regulament. În plus, scenariul "2" prevede intervenții specifice adaptate la contextul agricol din România și ține cont de nevoile privind abordarea obiectivelor de dezvoltare rurală sustenabilă.

Anexe

Anexa 1 - Bibliografie

Anexa 2 - Coerența cu alte planuri, programe, politici și strategii relevante

Anexa 3 – Lista intervențiilor PNS 2023-2027

Anexa 4 - Descrierea caracteristicilor de mediu și a stării actuale a mediului

Anexa 5 - Zone cu o importanță deosebită pentru mediu

Anexa 6 – Analiza de impact

Anexa 7 – Rezumat non-tehnic